

Alamaiset ehdotukset

Suomen Suuriruhtinaanmaan Rikoslaiksi,

Asetukseksi rangaistusten täytäntöönpanosta,

sekä

Asetukseksi Suomen Suuriruhtinaanmaalle annetun
uuden rikoslain voimaannpanemisesta,

ynnä perussyitä näihin ehdotuksiin.

Valmistanut sitä varten määrätty komitea.

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa, 1884.

Ehdotus
Suomen Suuriruhtinaanmaan
Rikoslainsi.

Esittely

Suomen Suuriruhtinassaan

Kirkonkirkon

Sisällys:

1 luku.	Niistä rikoksista ja väärinteosta, jotka kuuluvat tämän rikoslain alle	§:t	1—8.
2 "	Rangaistuksista ja rikosten muista seuraamuksista	"	9—45.
3 "	Yleisistä perusteista rikollisuutta ja rangaistumäärää määrittäessä	"	46—67.
4 "	Yrityksestä rikokseen	"	68—78.
5 "	Alaikäisen ja mielenhämmennyksissä olevan rangaistavasta toiminnasta	"	79—88.
6 "	Hätävarjeluksesta, pakko-oikeudesta sekä siitä teosta, mikä on lähtenyt pakosta, jota ei voida vastustaa	"	89—97.
7 "	Rikosten yhteensattumisesta ja rangaistusten yhteenpanemisesta	"	98—109.
8 "	Jälleenlankeemuksesta rikokseen	"	110—115.
9 "	Osallisuudesta rikoksissa ja rikosten suosimisesta	"	116—123.
10 "	Niistä syistä, joiden tähden syytteet ja rangaistukset rikoksista raukeevat	"	124—135.
11 "	Vahingonkorvauksesta	"	136—152.
12 "	Uskontorikoksista ja kirkkolain rikkomisesta	"	153—163.
13 "	Sapatin rikkomisesta	"	164—168.
14 "	Valtiopetoksesta ja majesteetin rikoksesta	"	169—181.
15 "	Maanpetoksesta ja muista rikoksista valtakunnan turvallisuutta vastaan	"	182—196.
16 "	Rikoksista kansainvälistä oikeutta vastaan	"	197—200.
17 "	Rikoksista valtiosäätyjä vastaan	"	201—206.
18 "	Rikoksista julkista viranomaista vastaan; niin myös kapinasta ja metelistä sekä laittomuuksista kokouksissa	"	207—222.
19 "	Muista rikoksista yleistä järjestystä vastaan	"	223—240.
20 "	Väärästä valasta ja valheesta oikeuden edessä	"	241—252.
21 "	Rikoksista perheenoikeuksia ja säätyoikeuksia vastaan	"	253—258.
22 "	Huorinteosta ja kaksinnaimisesta	"	259—264.
23 "	Salavuoteudesta ja muusta haureudesta	"	265—279.
24 "	Murhasta ja muusta taposta	"	280—291.
25 "	Haavasta ja muusta ruumiinvammasta	"	292—308.
26 "	Kaksintaistelusta	"	309—314.
27 "	Lapsenmurhasta ja muusta sikiön tappamisesta	"	315—326.
28 "	Lapsen tahi muun avuttoman henkilön ulospanemisesta	"	327—331.

29 luku.	Rauhan rikkomisesta	§:t 332—342.
30 ”	Rikoksista toisen vapautta vastaan	” 343—358.
31 ”	Väärästä ja todistamattomasta ilmiannosta	” 359—365.
32 ”	Herjauksesta, solvauksesta ja muusta halventamisesta	” 366—378.
33 ”	Varkaudesta ja näpistelystä	” 379—393.
34 ”	Pesänkavaltamisesta	” 394—396.
35 ”	Kavalluksesta	” 397—406.
36 ”	Ryöstöstä, kiristämisestä ja rosvouksesta	” 407—414.
37 ”	Varastetun kätkemisestä; niin myös siitä, joka muuten suosii vieraan tavarain rikollista saantoa	” 415—422.
38 ”	Luvottomasta viljelemisestä; niin myös luvottomasta metsästämisestä ja kalastamisesta toisen tiluksilla	” 423—441.
39 ”	Murhapoltosta ja palovahingon tuottamisesta	” 442—450.
40 ”	Muusta omaisuuden vahingoittamisesta; niin myös yleisesti vaarallisista rikoksista	” 451—482.
41 ”	Petoksesta ja väärennyksestä	” 483—503.
42 ”	Rahaa koskevista rikkomuksista	” 504—515.
43 ”	Epärehellisyydestä ja rangaistavasta oman voiton pyynnöstä	” 516—537.
44 ”	Konkurssirikkomuksista	” 538—545.
45 ”	Virkamiesten virkarikoksista ja -hairauksista	” 546—578.
46 ”	Luvottomasta puolustuslaitosten kuvaamisesta, sekä siitä, jonka hallussa on rahantekokaluja ja muuta senkaltaista	” 579—582.
47 ”	Luvottomista arpajaisista ja peleistä; niin myös luvottomasta oleskelemisestä ravintolassa, ynnä muusta	” 583—587.
48 ”	Juoppoudesta, kerjuusta ja muusta senkaltaisesta	” 588—592.
49 ”	Siitä, joka hallussansa pitää laitonta mittaa tahi painoa, taikka tiirikkaa	” 593—595.
50 ”	Palovaarain ehkäisemiseksi annettuina ohjeiden rikkomisesta	” 596—604.
51 ”	Kalastuksen ja metsästyksen järjestämiseksi annettuina sääntöjen rikkomisesta	” 605—616.
52 ”	Hengenvaarallisen aineen luvottomasta luovuttamisesta toiselle; niin myös siitä, joka rikkoo kulkutaudin levenemistä ja muuta senkaltaista vastaan annettuja ohjeita	” 617—621.
53 ”	Turvallisuutta varten yleisellä tiellä annettuina ohjeiden rikkomisesta, ynnä muusta	” 622—633.

Oikaistavia:

Sivu 1 rivi 9 alh. eli; lue: tahi.

” 4 ” 12 ylh. alennettaessa, lue: vähennettäessä.

” 15 ” 7 alh. alentaa; lue: vähentää.

” ” ” 3 ” alentaa, alennettaessa; lue: vähentää, vähennettäessä.

” 16 ” 1, 2 ja 3 ylh. alennettava, alennettaessa; lue: vähennettävä, vähennettäessä.

” 17 ” 14 alh. alentamisesta; lue: vähentämisestä.

” 18 ” 3 ylh. alentaa; lue: vähentää.

” 20 ” 9 ” alennettuna; lue: vähennettynä.

” 21 ” 2 ” alentaa; lue: vähentää.

” 27 ” 9 ” alentaa; lue: vähentää.

” 28 ” 10 alh. eli; lue: tahi.

” 87 ” 8 ylh. 23 *Luku*; lue: 32 *Luku*.

1 Luku.

Niistä rikoksista ja väärinteoista, jotka kuuluvat tämän rikoslain alle.

1 §. Mitä tässä laissa säädetään, se olkoon voimassa rikoksista ja väärinteoista, joita on tehty Suomenmaassa tahi suomalaisessa laivassa, huolimatta siitä josko ilmiannettu on Suomen kansalainen, tahi ei. Jos rikos on ulkona maasta tehty Suomenmaata tahi Suomen miestä vastaan: taikka jos joku, edesvastausta rangaistavasta toiminnasta välttääkseen, on Suomenmaasta lähtenyt ja ulkona siitä sen tehnyt; silloin pitää niinikään tätä lakia käytettämän, jos syyllinen täällä tavataan, tahi tänne ulosannetaan.

2 §. Jos Suomen mies muissa kuin 1 §:ssä mainituissa tapauksissa, Suomenmaassa joutuu syytteenalaiseksi rikoksesta, joka ulkomaalla on tehty; niin hän tuomittakoon täällä tämän lain jälkeen, jos rikos on tehty sitä maata vastaan tahi siinä maassa, missä samallinen rikos, joka on Suomenmaata vastaan tahi Suomenmaassa tehty, on rangaistuksen alainen. Jos ilmiannettu voi sellaisessa tapauksessa näyttää, että se laki, jota vastaan hän on rikkonut, säättää hänen rikoksestaan vähemmän rangaistuksen, kuin minkä tämä laki määrää; niin alennettakoon eli vähennettäköön hänen rangaistustansa samassa määrässä. Jos hän voi näyttää, että siitä toiminnasta, josta hän on syytteenalaisena, ei rikospaikassa ole rangaistusta määrätty; niin hän tuomittakoon rangaistuksesta vapaaksi.

3 §. Jos rikos tahi väärinteko, josta Suomenmaassa tehdään syyte, on yhteydessä virheen kanssa sellaisessa virassa, jonka vieras maa on rikoksentekijälle uskonut; silloin pitää hän tuomittaman rangaistukseen ainoastaan rikokses-

tansa yleistä lakia vastaan. Jos rikos tahi väärinteko on tapahtunut viran tehtäviä toimitettaessa; niin se seikka pidettäköön syynä rangaistuksen ylentämiseen. Jos syyte tehdään ainoastaan virheestä sellaisessa virassa; silloin pitää tätä lakia käytettämän ainoastaan kysymyksissä vahingon korvaamisesta.

4 §. Jos joku ulkona Suomenmaasta on tuomittu rikoksesta, mikä on tehty vieraassa maassa tahi suomalaisessa laivassa; älköön päätöstä täällä täytäntöön pantako. Jos sellainen päätös ulkona maasta osaksi on täytäntöön pantu; niin se rangaistus, jonka hän siellä on kärsinyt, luettakoon tutkinnon mukaan pois siitä rangaistuksesta, minkä alaiseksi hänet olisi pitänyt Suomenmaassa samasta rikoksesta tuomita, taikka pidettäköön se rangaistuksena hänen rikoksestaan. Jos päätös on ulkona maasta kokonaan täytäntöön pantu; älköön syyhyn tuomittua enää täällä samasta rikoksesta rangaistuksen alaiseksi tuomittako, ellei rikos ole sellaista laatua, että 43 §:n määräystä siinä pitää käytettämän.

5 §. Vieraan vallan lähetystön tekemistä rikoksista olkoon voimassa mitä yleinen kansainvälinen oikeus määrää.

6 §. Älköön mitään toimintaa rikoksena tahi väärintekona rangaistako, ellei sellaisesta toiminnasta ole rangaistusta säädettyinä laissa tahi laillisessa asetuksessa, joka Suomenmaassa on julkaistu, ennenkun toiminta on tapahtunut. Toimintaan, joka on tehty siihen aikaan kuin vanhempi laki vielä oli voimassa, sovellettakoon uutta lakia missä se lempeämpi on.

7 §. Mitä tässä laissa rangaistavasta toiminnasta määrätään, se olkoon myöskin voimassa rangaistavaan laiminlyömiseen nähden. Naiseen on myöskin sovellettava mitä miestä varten on säädettyinä, milloin se voidaan katsoa kumpaakin sukupuolta koskevaksi.

8 §. Mitä 2 luvun alusta alkaen aina 11 luvun loppuun asti puhutaan rikoksista, se pitää myöskin soveliaissa kohdissa oleman voimassa väärintekoihin nähden. (Katso lukuja 46—53).

2 Luku.

Rangaistuksista ja rikosten muista seuraamuksista.

9 §. Yleisiä rangaistuslajia ovat: kuritushuone, vankeus, aresti ja sakko. Hengenrangaistukseen tuomitaan niissä tapauksissa, joista 169 ja 178 §:ssä puhutaan.

10 §. Kuinka hengenrangaistus, kuritushuone, vankeus ja aresti ovat täytäntöön pantavat sekä sakko ulosotettava taikka arestilla suoritettava, siitä on säädettyinä laissa rangaistusten täytäntöönpanosta.

11 §. Kuritushuoneeseen tuomitaan joko rikoksentekijän elinajaksi, tahi määräajaksi, joka on laskettu täysiksi kuukausiksi, vuosiksi, taikka vuosiksi ynnä kuukausiksi, kumminkaan ei alle kuuden kuukauden eikä päälle viidentoista vuoden. Jos joku muu vapausrangaistus, joka on vuorokausittain tahi päiväluvun mukaan määrätty, on kuritushuoneeksi muutettava; niin voidaan tuomita kuritusrangaistusta myöskin täysiksi vuorokausiksi.

12 §. Kun muutamissa tapauksissa on määrätty tahi myönnetty, että laissa säädetyn rangaistusmäärän sopii alentaa, tahi tuomita jonkun murtolukuosan siitä, silloin hengenrangaistus olkoon kolmenkymmenen vuoden kuritusrangaistuksen veroinen, ja elinkautinen kuritushuone laskettakoon kaksikymmenvuotiseksi rangaistukseksi samaa lajia.

13 §. Jos se, ken ei Suomen kansalainen ole, tuomitaan määräajaksi kuritushuoneeseen; niin pitää hän, rangaistuksen kärsittyänsä, maasta poisajettaman.

14 §. Vankeuteen tuomitaan määräajaksi, laskettuna täysiksi vuorokausiksi, kuukausiksi, vuosiksi, tahi vuosiksi ynnä kuukausiksi, kumminkaan ei lyhemmäksi kolmea vuorokautta eikä viittä vuotta pitemmäksi.

15 §. Arestiin pitää rikoksentekijä tuomittaman täysiksi vuorokausiksi, vähintään yhdeksi ja korkeintaan viideksikymmeneksi, paitsi niissä tapauksissa, joissa laki nimenomaan määrää tahi myöntää pitemmän rangaistusajan. Sellaisissa tapauksissa määrättäköön arestirangaistuskin, asian-

haarain mukaan, kuukausiksi, vuosiksi, taikka vuosiksi ynnä kuukausiksi, mutta se ei saa olla pitempi sitä aikaa, joka määräaikaista kuritusrangaistusta varten on 11 §:ssä määrättyä.

16 §. Rangaistusaika kuritushuoneessa, vankeudessa ja arestissa on määrättävä yleisen yhteiskunnallisen ajanlaskun mukaan: kumminkin pitää niissä vapausrangaistuksissa, jotka määräkuukausiksi tuomitaan, kukin kuukausi kolmeksikymmeneksi vuorokaudeksi luettaman. Päivä, niinkuin vuorokausikin, tekee neljäkolmatta tuntia.

17 §. Kun joku vapausrangaistus rangaistuksia yhteenpantaessa tahi alennettaessa tulee muutettavaksi muuksi vapausrangaistukseksi, silloin pitää vuorokausi toista rangaistusta vastaamaan yhtä vuorokautta toisesta.

18 §. Joka vapausrangaistukseen on tuomittu, pitää, sittenkun päätös on lailliseen voimaan tullut, rankaisulaitokseen viipymättä pantaman: ja rangaistusaika on luettava alkavaksi siitä, jolloin hän rankaisulaitokseen saapuu.

19 §. Älköön vankia siitä, että hän rangaistusajan kuluessa on sairaana ollut, taikka muusta samallaisesta syystä rankaisulaitoksessa pidettävä pitempää aikaa, kuin mikä päätöksessä on määrätty. Jos vanki karkaa; älköön hänen rangaistusaikaansa luettako karkausaikaa.

20 §. Sakko tuomittakoon täysinä markkoina ja jaetakaan kruunulle ja sille kunnalle, jonka alueella rikkomus on tapahtunut, siten, että kruunu saa kaksinkerroin kunnan osaan verraten. Vähin sakko olkoon yksi markka, vaikkapa sakkomäärä erityisen laissa määrätyn laskuperustuksen mukaan saattaisi olla vähempikin. Suurin sakko olkoon tuhanen markkaa, ellei laissa ole nimenomaan määrätty tahi myönnetty korkeampaa sakkoa: älköön kumminkaan siinä tapauksessa ketään neljätuhatta markkaa isompaan sakkoon tuomittako.

21 §. Jos joku on sakkoon tuomittava; niin oikeus tutkikoon asian laadun ja syyllisen omaisuuden, sekä asetakaan rangaistusmäärän sen mukaan ja niiden rajain sisällä,

jotka sellaista rikkomusta varten annetussa rankaisusäännöksessä ovat siitä määrättyt.

22 §. Ellei syyhyn tuomittu voi täysin sakkoa maksaa; silloin pitää hänen, sen sijaan, olla arestissa koko sakkomäärästä. Sellaisen sattuman varalta pankoon oikeus päätökseensä, millä tavalla sakko on arestiksi muuttuva: ja vastatkoon jokainen päivä vapausrangaistusta vähintään kolmen ja korkeintaan kahdenkymmenen markan sakkoa, aina sen mukaan, minkä verran sitä 21 §:n mukaan on tuomittu. Jos sakkomäärä on kolmea markkaa vähempi; niin yhden vuorokauden aresti olkoon sen veroinen. Pisin aika, minkä sakosta, joka ei nouse päälle tuhatmarkan, saa jotakuta pitää arestissa, olkoon viisikymmentä vuorokautta. Niissä tapauksissa, joissa rikoksenteijä tuomitaan kärsimään sakkoa päälle tuhatmarkan, olkoon kaksisataa vuorokautta pisin aika sellaista arestirangaistusta varten, joka tulee pantavaksi sakon sijaan. Jos laissa on myönnettyä, että rikoksesta joko sakko taikka ehdoton vapausrangaistus on tuomittava; silloin sitä arestirangaistusta, miksi sakko varainpuutteessa on muutettava, älköön määrättäkö pitemmäksi sitä vapausrangaistusta, joka samasta rikoksesta olisi voitu syyllisen kärsittäväksi ehdottomasti tuomita.

23 §. Jos rangaistus on tietyn tavarain arvosta riippuvainen; niin siinä noudatettakoon sitä kauppa-arvoa, joka sellaisella tavaralla siihen aikaan, jolloin rikkomus tapahtui, rikospaikassa oli. Ellei sillä mitään käypää arvoa siellä ollut; silloin noudatettakoon sitä arvoa, minkä asianymmärtävät valallaan sille panevat.

24 §. Jos rangaistus on erityisen laissa määrätyn perustuksen mukaan laskettava, ja siinä vapausrangaistusta määrättäessä syntyy osia vuorokaudesta, tahi sakkoa määrättäessä osia markasta; älköön sellaisia osia rangaistukseen otettako.

25 §. Muutamissa tapauksissa, jotka laissa ovat merkityt, tuomitaan rikoksista paitsi sanottuihin seuraamuksiin myöskin muihin, niinkuin: 1. avioliiton purkaantumiseen eli avioeroon: 2. naimaosan, etuosan ja huomenlahjan menet-

tämiseen: 3. perinnön tahi perimys oikeuden kadottamiseen: 4. menettämään oikeutensa erinäisen elinkeinon harjoittamiseen, niin myös 5. kustantamaan päätöksen painattaminen sanomalehdessä.

26 §. Jos joku tuomitaan syyppäksi tahalliseen rikkomukseen, tahi osallisuuteen siinä, taikka sen suosimiseen; niin hän menettäköön rikoksen kautta syntyneen tahi saadun esineen, mikä hänellä on palkkana tahi voittona rikoksestaan, ja joka ei ole toisen oma eikä lain mukaan ole toiselle tuleva. Jos tietty palkka tahi lahja on rikoksesta luvattu; niin se mitä on luvattu olkoon menetetty.

27 §. Jos laissa on säädettyä, että sellaiset esineet, joita on käytetty työkaluina eli välikappaleina tahallisen rikoksen tekemiseen, ovat rikoksentekijältä poisotettavat; niin ne olkoot menetetyt siinäkin tapauksessa, milloin ne ovat jonkun rikoksessa osallisen tahi sen suosijan omia.

28 §. Jos painotuote tuomitaan menetetyksi; niin se koskeeseen kaikkia niitä saman tuotteen kappaleita, jotka löytyvät tekijän, ulosantajan, kustantajan, tahi valmistajan huostassa, taikka kirjakauppiaan, yleisen kirjainlainaajan tahi muun kirjainlevittäjän luona: niin myös niitä laattoja, kappoja tahi muita välikappaleita, joita yksinomaisesti sen tuotteen aikaansaamiseksi on aijottu, huolimatta siitä ovatko ne syyhyn tuomitun omia, tahi ei. Sama olkoon laki, jos taideteoksen mukaelma tuomitaan menetetyksi. Jos ainoastaan joku osa painotuotteesta taikka kuvallisesta esityksestä on loukkaavaa laatua, ja jos sen voi helposti muista osista erottaa; niin ainoastaan loukkaava osa olkoon menetetty.

29 §. Sellaisen esineen arvosta, joka menetetty on vaan ei ole hävitettäväksi määrätty, ulosotettakoon se vahingon korvaus, mitä asianomistaja jää vaille siinä tapauksessa, että rikoksentekijällä ei ole täysiä varoja sen suorittamiseen. Mitä sellaisesta tavarasta sitten jää tähteksi, se menköön kruunulle. Jälkipainos ja muu sellainen mukaelma, jonka sisällys ei muuten ole loukkaavaa laatua, menköön vahingonkorvaukseksi ainoastaan sille, jonka omistus- tahi ulosanto-oikeus mukaamisen kautta on loukattu, ja loppu

hävitettäköön, ellei hän sitä itselleen lunasta siitä valmistus-arvosta, minkä asianymmärtävät sille panevat. Ajasta, minkä kuluessa kanne on tehtävä vahingonkorvauksen saamiseksi menetetystä tavarasta sekä tässä §:ssä mainitusta lunastus-oikeudesta, on säädettyä 150 §:ssä.

30 §. Lasta, joka on täyttänyt kymmenen, vaan ei viittätoista vuotta, älköön tuomittako muuhun rangaistukseen, kuin joko 1. vitsalla kuritettavaksi, tahi 2. pantavaksi kasvatulaitokseen pahantapaisia lapsia varten, taikka myös 3. vitsalla kuritettavaksi ja sitten sanottuun laitokseen pantavaksi. Jos lapsi määrätään kasvatulaitokseen pantavaksi; niin oikeus määrätköön myös kuinka kauvan se vähintäänkin on siellä pidettävä; älköön kumminkaan aikaa määrättäkö pitemmäksi, kuin siksi että lapsi on tullut kahdenkymmenen vuoden ikään.

31 §. Lapsen hoitomiehen pitää, kahden todistajan ollessa läsnä, huoneuksen sisällä toimittaa vitsakuritus lyömällä enintään kaksikymmentä kertaa: valvokoon myös täytäntöönpaneva viranomainen, ettei kuritus tapahdu leväperäisesti tahi tarpeettomalla ankaruudella. Jos hoitomies niskoittelee: taikka jos häntä ei ole paikkakunnalla; niin pitää kaupungin- tahi kruununpalvelijan, todistajain läsnäollessa, isällisesti toimittaman kurittaminen.

32 §. Lapsi, joka kasvatulaitokseen pannaan, pitää siellä opetettaman jumalanpelkoon, siveellisyyteen, tietoihin, ahkeruuteen ja hyvään järjestykseen. Jos siinä ei ole tilaa: taikka ellei hyväksyttyä laitosta ole olemassa; silloin täytäntöönpaneva viranomainen ilmoittakoon sen Keisarin käskynhaltijalle, ja määrätköön tämä, millä tavalla lapsi on kasvatettava.

33 §. Jos elinkautinen vanki tekee rikoksen, josta seuraa sakkoa kovempi rangaistus; niin pitää hän, ellei kuolemanrangaistus ole siitä seuraamuksena, rikoksen laadun mukaan tuomittaman pantavaksi valosaan yksinäishuoneeseen, kumminkaan ei kuutta vuotta pitemmäksi ajaksi. Jos rikos on erinomaisen törkeä: taikka jos seikat muuten ovat raskauttavat; niin sopii mainittua rangaistusta rangaistusajan

alussa koventaa joko 1. kovalla vuoteella korkeintaan kolmenkymmenen vuorokauden ajaksi tahi 2. vesileipä-ruoalla, kumminkaan ei päälle kahdenkymmenen vuorokauden, taikka 3. pimeällä yksinäishuoneella, korkeintaan kahdeksan vuorokauden ajaksi, taikka myös 4. kahdella tahi kolmella näistä kovennuksista yhdessä. Jos sellainen vanki sitä ennen on määrääjäksi yksinäishuoneeseen pantu eikä vielä ollut rangaistus-aikaansa siinä kärsinyt umpeen silloin, kun jälkimmäinen päätös tuli täytäntöön pantavaksi; niin hänen pitää, sittenkun edellinen rangaistusaika on umpeen kulunut, uutta rangaistusaikaansa yksinäishuoneessa aloittaman, mutta kovenuksen, joka uudessa päätöksessä on määrätty, pitää hänen heti kärsimän.

34 §. Jos muu kuin 33 §:ssä mainittu vanki tekee sakolla sovittamattoman rikoksen; niin noudatettakoon mitä laki sellaisesta rikoksesta määrää. Jos hän ennen on tuomittu korkeimpaan määräaikaiseen taikka siitä hiukan lyhempään vapausrangaistukseen, ja jos se uusi rikos ei vaadi hengenrangaistusta eikä elinkautista kuritushuonetta; silloin sopii oikeuden niinikään, tutkinnon jälkeen, häneen soveltaa, mitä 33 §:ssä elinkautisesta vangista on säädettyinä. (Katso 109 §:ää).

35 §. Jos vanki tekee jonkun rikoksen, minkä muu mies saa sakolla sovittaa; niin hän kuritettakoon siitä rikoksestaan rankaisulaitoksessa, niinkuin laki rangaistusten täytäntöönpanosta määrää. Jos vanki, joka törkeästä rikoksesta on tutkittavana, tekee sellaisen rikkomuksen ulkopuolella vankihuonetta; niin oikeuden pitää tuomita hänet yleisen lain jälkeen kummastakin rikoksestaan.

36 §. Ne erityiset rangaistukset, joihin erinäisissä tapauksissa pitää tuomittaman rikoksista, tahi virheistä, joita virkamies on virassaan tehnyt, ovat: 1. viraltapano ja 2. pidättäminen viran toimittamisesta. Muutamissa tapauksissa tuomitaan myöskin viralta pois taikka viran toimittamisesta pidätettäväksi, vaikka rikosta ei olekaan virassa tehty.

37 §. Se, joka tuomitaan viralta pois, menettäköön sen viran, joka hänellä on. Ellei se ole hänellä vakinaisena; niin

pitää hän, sen sijaan, julistettaman ikipäiviksi kelpaamattomaksi sitä virkaa hoitamaan, ja sitä paitsi rangaistaman enintään neljäntuhannen markan sakolla taikka korkeintaan kolmen vuoden arestilla.

38 §. Kun laissa on myönnettynä tahi säädettyinä, että siinä määrätyn rangaistusmäärän sopii vähentää, tahi jonkun osan siitä tuomita, silloin pitää viraltapano laskettaman pidätykseksi viran toimittamisesta kuuden vuoden aikana.

39 §. Pidätettäväksi viran toimittamisesta tuomitaan määrääjäksi, joka ei saa nousta päälle kahden vuoden, paitsi niissä tapauksissa, joista 38 ja 41 §:ssä puhutaan. Sellaisen rangaistusajan kuluessa saakoon syyhyn tuomittu elatukseeseen nauttia vaan puolta palkkaa tahi palkkiota. Ellei hän ole siinä virassa vakinaisena; pitää hän, sen sijaan, niin pitkäksi ajaksi, kuin toinen olisi ollut viran toimittamisesta pidätettävä, julistettaman mahdottomaksi sitä virkaa pitämään, sekä sitä paitsi vetämään sakkoa kahteentuhanteen markkaan saakka.

40 §. Jos muissa tapauksissa on laissa sanottuna, että virkarikkomus tahi -virhe on sakolla sovitettava, mutta korkeinta sakkomäärää ei ole määrätty; silloin pitää sakko, 21 §:ssä säädettyjen perustusten mukaan, määrättämän korkeintaan kahdentuhannen markan suuruisiksi.

41 §. Jos virkamies tuomitaan kuritushuoneeseen pitemmäksi tahi lyhemmäksi ajaksi, taikka vankeuteen tahi arestiin kahta vuotta pitemmäksi ajaksi; niin hän pantakoon myöskin viralta pois. Jos seikat ovat erinomaisen lieventävät; älköön häntä siinä tapauksessa viralta pantavaksi tuomittako, vaan tuomittakoon hän, sen sijaan, viran toimittamisesta pidätettäväksi korkeintaan kaksi vuotta, taikka, jos vapausrangaistus on pitemmänaikainen, niin pitkäksi aikaa.

42 §. Virkamies, joka kahdeksi vuodeksi taikka sitä lyhemmäksi ajaksi vankeuteen tahi arestiin tuomitaan, pitää niinikään rangaistusaikansa viran toimittamisesta pidätettämän, ellei laissa ole kovempaa seuraamusta säädetty.

43 §. Jos virkamies on ulkona maasta rikoksesta rangaistu, ja, 4 §:n mukaan pääsee sen enemmästä ran-

gaistuksesta; niin tuomittakoon kuitenkin tässä maassa pantavaksi viralta pois, jos hänen rikoksensa tämän lain jälkeen tuottaa sellaisen seuraamuksen.

44 §. Muutamissa tapauksissa, jotka laissa mainitut ovat, pitää virkamies, joka viralta pantavaksi tuomitaan, myöskin julistettaman mahdottomaksi edelleen käytettäväksi joko: 1. maan palveluksessa, taikka 2. siinä tahi samallaisessa toimessa, jossa hän oli rikkonut.

45 §. Mitä tässä laissa on virasta säädettyinä, se pitää myös voimassa oleman luottamusvirkoihin nähden; niin myös kunnallisvirkojen suhteen, katsomatta siihen, josko sen pitäjä on virkaan määrätty taikka kansalaisten siihen valitsema.

3 Luku.

Yleisistä perusteista rikollisuutta ja rangaistusmäärää määrättäessä.

46 §. Milloin joku on rikoksesta syypääksi todistettu; silloin oikeus tutkikoon hänen aikomuksensa ja tekonsa laadun, niin myös ne muut seikat, joissa toiminta on tehty, ja määrätköön rangaistuksen niiden mukaan niiden rajain sisällä, jotka lain rankaisusäännöksissä ovat sellaista rikkomusta varten vahvistetut.

47 §. Kun laissa on sanottu, että rangaistus on tuomittava kahden määrän välillä jotakin rangaistuslajia, pitää vähempi määrä pidettämän alimpana ja isompi määrä korkeimpana asteena siitä rangaistuslajista, jota sellaisesta rikkomuksesta saadaan tuomita. Jos rankaisusäännöksessä on jostakin rangaistuslajista ilmoitettu ainoastaan se määrä, minkä korkeintaan taikka vähintään saa tuomita; niin pitää edellisessä tapauksessa alin ja jälkimmäisessä korkein määrä, mikä samalla rangaistuslajilla 2 luvun mukaan yleensä voi olla, pidettämän toisena rajana, jonka ta'akse rangaistusta rikoksesta määrättäessä ei käy meneminen.

48 §. Jos laissa on myönnettyä, että jostakin rikoslajista seuraava rangaistus saadaan määrätä kovempaan tahi lievempänä rangaistuslajina, taikka korkeampaan tahi

alempaan rangaistusasteeseen; niin oikeus tutkikoon, onko se rikos, joka sillä kertaa pitää rangaistaman, senlaatuisten rikosten joukossa pidettävä törkeänä, vai onko se katsottava vähäisemmäksi, sekä määrätköön rangaistuslajin ja rangaistusasteen sen mukaan. Jos sellaisessa tapauksessa on myönnetty, että sopii tuomita yhtä pitkäksi ajaksi joko kovempaa taikka lievempää vapausrangaistusta; silloin pitää valittaman se rangaistus, joka rikoksentekijälle on tarpeellinen hänen herätöksensä parannukseen.

49 §. Jos rikkomus, siihen katsoen mihin aikaan, missä paikassa tahi millä tavalla se tehty oli, kuinka tärkeä rikkomisen esine, kuinka laaja eli suuri vahinko, mikä syyllisen vaikutin, kuinka suuri hänen pahan tahtonsa voima eli lujuus oli, missä erinäisessä suhteessa hän oli sen kanssa, jota vastaan hän rikkoi, tahi muusta samanlaatuisesta syystä harkitaan olleen vaarallisempi eli pahempi, kuin mitä sellainen rikos tavallisesti on; silloin pitää sellainen seikka, ellei sitä ole laissa erittäin pantu perusteeksi rikoksen laatua arvoiteltaessa, pidettämän syynä, josta sopii ylentää rangaistusta niiden rajain sisällä, mitkä lain rankaisusäännöksissä ovat sellaista rikosta varten vahvistetut. Jos muista seikoista taas astuu näkyviin, että rikoksentekijän tahto oli vähemmin paha, rikoksen esine vähemmin tärkeä tahi vahinko vähempi, kuin tavallisesti: taikka että rikos, siihen nähden mihin aikaan, missä paikassa tahi millä tavalla se tehty on, taikka muusta samanlaatuisesta syystä on katsottava vähemmin vaaralliseksi tahi pienemmäksi; silloin pitää tämä seikka ylempänä sanotussa tapauksessa pidettämän syynä rangaistuksen alentamiseen rankaisusäännöksen rajain sisällä.

50 §. Niihin perusteihin, joiden nojalla sopii 49 §:n mukaan rangaistusta ylentää rankaisusäännöksen rajain sisällä, luettakoon: jos rikos on tehty sukulaista suoraan ylenevässä polvessa, tahi aviopuolisoa, isäpuolta, äitipuolta, appa, anoppia, kasvatusisää, kasvatusäitiä, holhojaa, isäntää, emäntää, opettajaa taikka muuta henkilöä vastaan, jonka käskynalaisena rikoksentekijä on: taikka valtiopäivämiestä, valtiopäiväin palveluksessa olevaa sihteerä tahi käskyläistä

vastaan hänen toimituksessa ollessaan tahi sen tähden: taikka virkamiestä vastaan hänen viran toimituksissa ollessaan tahi viran tähden: taikka häntä vastaan, joka toimittaa yleistä virkaa tahi julkista toimitusta, taikka on kutsuttu siinä apuna olemaan, sellaisessa toimessa ollessaan tahi sen tähden: taikka häntä vastaan, joka on saanut luvan kotoetsinnön pitämiseen, tämän toimituksen aikana tahi sen tähden: niin myös jos valtiopäivämies, valtiopäiväin palveluksessa oleva sihteeri tahi käskyläinen, taikka virkamies, taikka se, joka toimittaa yleistä virkaa tahi julkista toimitusta, taikka on kutsuttu siinä apuna olemaan, taikka se, joka kotoetsintöä pitää, sanottua virkaa toimittaessaan tahi mainittua toimitusta pitäessään tavataan rikoksesta: taikka jos matkustaja rikkoo kestikievaria, hänen talonväkeään, taikka kyyditsijäänsä vastaan: taikka joku heistä matkustajaa vastaan: taikka ken tahansa, joka on asettunut väijymään, toista vastaan: taikka häntä vastaan, jonka rikoksenteikijä tietää olevan matkalla jumalanpalvelukseen tahi oikeuden eteen taikka sieltä palaamassa: taikka nukkunutta, uimassa olevaa, kylpevää, taikka häntä vastaan, joka on muussa sellaisessa tilassa tahi toimessa, ettei hän voi itseänsä puolustaa.

51 §. Jos samalla kertaa ilmaantuu syitä rangaistuksen sekä ylentämiseen että alentamiseen; silloin oikeus tutkikoon missä määrässä ne voivat mennä vastatuksin.

52 §. Jos rikos on tahallisesti tehty, ja jos laissa ei ole tehty mitään erotusta vakaalla aikomuksella ja pikaisuuksissa tehtyä rikollista toimintaa seuraavain rangaistusten välillä; silloin pitää se, joka tyvenesti tuumailtuansa on rikkomuksen tehnyt, rangaistaman kovemmin, kuin se, joka äkillisesti kiivastuneena, taikka pikaistuksissa sen on tehnyt. Jos hän, jota vastaan rikos tehtiin, on törkeällä kunnianloukkauksella, taikka muulla tavalla ärsyttänyt rikoksenteikijätä rikkomaan; niin oikeus tutkikoon, pitääkö se seikka pidettämän syynä rangaistuksen alentamiseen, vai onko se 87 §:n mukaan arvosteltava.

53 §. Ellei tekijällä ollut varmaa aikomusta rangaistavaan tekoonsa, mutta tiesi, että se toiminta, jonka hän

tahtoi saattaa aikaan, voisi olla tietyn rangaistavan vaikutuksen tuottajana, ja kumminkin sen toimitti, pitämättä väliä seurasiko siitä sellainen vaikutus, vai eikö; silloin hän pitää, jos siitä sellainen vaikutus syntyi eikä laissa ole erittäin määrätty millä tavalla sellainen rikkomus on moiseen kevytmieliseen käytökseen nähden rangaistava, tuomittaman vähempään rangaistukseen, kuin jos hän olisi tehnyt sen rikoksensa varmassa aikomuksessa vaan pikaistuneena, mutta kuitenkin ankarampaan rangaistukseen, kuin jos hän törkeästä huolimattomuudesta olisi tuottanut saman vaikutuksen.

54 §. Jos joku, ilman varmaa taikka epävarmaa aikomusta jonkun rangaistavan teon aikaansaattamiseen, on tehnyt toiminnan, jonka kautta on tapahtunut oikeudenloukkaus; älköön häntä silloin tuosta toiminnastaan tuomittako rangaistavaksi, ellei laissa ole rangaistusta määrätty sällaisen vaikutuksen tuottamisesta, ja ellei hänen toimintaansa saata katsoa huolimattomaksi tahi varomattomaksi.

55 §. Tapahtumasta, joka nähdään enemmän tapaturmaiseksi, kuin varomattomuudesta lähteneeksi, älköön ketään edesvastaukseen tuomittako.

56 §. Onko toiminta, jonka kautta oikeudenloukkaus on syntynyt, pidettävä huolimattomana vai varomattomanako, se riippukoon siitä tiedosta, mikä tekijällä on siitä vaikutuksesta, joka voi olla sellaisen toiminnan seurauksena, sekä hänen käsityksestään siitä, että sellainen oikeudenloukkaus saattaisi käsillä olevain asianhaarain vallitessa lähteä siitä toiminnasta; sen vuoksi sopii samallaisen toiminnan lukea tekijänsä syyksi milloin huolimattomuudesta milloin taas varomattomuudesta lähteneenä, voipa se käydä tapaturmaisestakin.

57 §. Toiminta pidettäköön huolimattomana, jos tekijä tiesi, että sellainen oikeudenloukkaus, jonka toiminta sai aikaan, voisi samasta toiminnasta lähteä, vaikka hän sitä tehdessään otaksui, ettei hänen toimintansa sitä tulisi vaikuttamaan. Jos oikeudenloukkauksen tapahtuminen oli todennäköisempi, kuin se ettei sitä syntyisi; niin huolimattomuus pidettäköön törkeänä, ja se seikka pitää, milloin ran-

kaisusäännöksessä sitä ei ole erittäin otettu lukuun, pidettämän syynä rangaistuksen ylentämiseen.

58 §. Toiminta pidettäköön varomattomana, jos tekijä sitä tehdessään ei ajatellut, että hänen toimintansa voisi tuottaa sellaisen oikeudenloukkauksen, joka siitä syntyi, vaikka hänen, tietojensa mukaan senlaatuisen toiminnan vaikutuksista, olisi pitänyt se käsittämän, jos hän vaan olisi tarkkahuolisempi ollut. Jos hänellä oli erityinen tieto sellaisen toiminnan vaarallisuudesta, mutta ei tarkannut mahtaisiko siitä vaaraa syntyä; niin se pidettäköön syynä rangaistuksen ylentämiseen.

59 §. Jos rikkomus on tuottamuksesta tapahtunut, eikä aissa ole tehty erotusta huolimattomuudesta syntyneen ja varomattomuudesta lähteneen sellaisen teon rangaistusten välillä; silloin oikeus määrätköön syyllisen rangaistuksen niiden rajain sisällä, jotka laissa ovat sellaisesta vaikutuksesta vahvistetut, mutta pankoon huolimattomuudesta isomman, kuin varomattomuudesta.

60 §. Jos se, joka on tahallisen rikkomuksen tehnyt, saman toiminnan kautta myöskin teki itsensä syylliseksi rangaistavaan tuottamukseen; niin pitää hänen, ellei laissa ole erittäin määrätty rangaistusta sellaisesta rikosten yhteen-sattumisesta, sovittaman rikollisuutensa 7 luvun mukaan. Jos tahallinen rikkomus muulla kuin tässä sanotulla tavalla sattuu yhteen rangaistavan tuottamuksen kanssa; niin olkoon sama laki.

61 §. Jos tahallisen rikoksen vaikutus erehdyksen, sekaannuksen, harhauksen taikka muun samanlaatuiseen sattumuksen tähden on kohdannut toista henkilöä, taikka esinettä, eikä rikoksentekijän tarkoittamaa, niinkuin: jos hän haira-iskulla on lyönyt toista taikka tappanut toisen, eikä sitä, jota lyödä tahi jonka tappaa aikoi, taikka jos hän on vahingoittanut muuta esinettä tahi muun esineen varastanut, eikä sitä, jota vahingoittaa tahi jonka varastaa aikoi; niin hänen rikoksensa pitää kuitenkin luettaman tahallisena rikkomuksena hänen syyksensä, mutta älköön sellaista siinä ilmestyvää seikkaa, joka, jos se olisi ollut hänen tiedois-

sansa, voisi tehdä rangaistuksen kovemmaksi, otettako rangaistusta määrättäessä mihinkään lukuun, ellei niin ole, että hän olisi voinut ja että hänen olisi pitänyt sen tajuta, jos hän olisi tarkkahuolisempi ollut.

62 §. Jos rikollinen muissa kuin 61 §:ssä mainituissa tapauksissa ei tiennyt, että sellaisia seikkoja oli olemassa, jotka saattoivat rikoksen rangaistavaisuutta lisätä, taikka joita tuli pitää syynä rangaistuksen ylentämiseen; olkoon silloinkin laki niinkuin samassa §:ssä säädetään.

63 §. Jos se, joka teki rikollisen toiminnan, silloin ei tiennyt, että sellainen yhteydessä toiminnan kanssa oleva seikka, josta toiminnan rangaistavaisuus riippui, oli olemassa; niin hän pitää edesvastauksesta vapautettaman, ellei hänen tietämättömyytensä, milloin rangaistava teko on tuottamuksen kautta tapahtunut, ole tuottamuksesta lähtenyt. Älköön puuttuvaa laintietoa pidettäkö sellaisena tietämättömyytenä, älköön myöskään rangaistuksesta ketään säästettäkö ainoastaan sen tähden, että hän on tehnyt jonkun rikoksen hyvästä kehoittavasta syystä, tahi hyvää tarkoitusta varten, taikka sen tähden, että hänen omatuntonsa tahi uskonoppinsa salli toiminnan.

64 §. Jos joku, tehtyänsä rangaistavan toiminnan, sen jälkeen vakaasti on koettanut vähentää tahi korjata sen seurauksia: taikka jos hän vapaaehtoisesti on ilmoittanut itsensä rikkomukseen syypääksi, tahi, milloin hän toisen rikkomusta on suosinut, ilmiantanut itsensä sen suosijaksi sekä tietonsa siitä oikeudelle paljastanut; niin sellainen tapaus, ellei sitä ole laissa erittäin otettu lukuun, on pidettävä syynä rangaistuksen alentamiseen. Jos mainituissa tapauksissa löytyy vielä muitakin lieventäviä seikkoja; niin oikeudella olkoon valta, asian laadun mukaan, alentaa rangaistusta.

65 §. Jos oikeus päättää kohtuulliseksi, että rangaistusta pitää, 53, 64, 70, 71, 74, 83, 84, 87, 92, 95, 113, 118 tahi 119 §:n taikka muiden laissa säädettyin määräysten mukaan, alentaa; niin se kuritusrangaistus, joka pitäisi alennettaman kuutta kuukautta lyhemmäksi, muunnettakoon vankeudeksi, ja se vankeusrangaistus, joka olisi kolmea vuorokautta

lyhemmäksi alennettava, arestiksi, mutta se aresti, joka olisi alennettava yhtä vuorokautta lyhemmäksi, muutettakoon vastaavaksi sakoksi. Sakkoa alennettaessa olkoon laki niinkuin 20 §:ssä sanotaan.

66 §. Muutamissa tapauksissa, jotka ovat laissa erittäin merkityt, astukoon varoitus rangaistuksen sijaan ja annettakoon se heti päätöksessä.

67 §. Jos se, joka tuomitaan rikokseen syypääksi, sitä tutkittaessa on kauvan pidetty vankeudessa, ilman että hänen oma käyttöksensä tutkimuksen aikana oli siihen syynä; niin luettakoon se rangaistusta määrättäessä lieventäväksi seikaksi. Jos rikos siinä tapauksessa on sellainen, että se olisi sovitettava lyhemmällä vankeudella tahi arestilla, kuin mitä hän vangittuna on ollut, tahi hänen oloansa vankeudessa vastaavalla sakolla; silloin oikeudella olkoon valta, asianhaaran mukaan, antaa hänen kärsimänsä tutkimusvankeuden käydä rangaistuksesta.

4 Luku.

Yrityksestä rikokseen.

68 §. Älköön tahallista rikosta täysin tehtynä pidettävä, ennenkun on syntynyt se vaikutus, joka sellaiselle rikokselle on omansa. Jos joku on osottanut aikomuksensa jonkun rikoksen tekemiseen sellaisella toiminnalla, joka sisältää alkua sen rikoksen toimeenpanoon, vaikka rikosta ei sen kautta saatettu perille; niin hän pitää rangaistaman yrityksestä siihen rikokseen, jos laissa erittäin on säädettyä, että sellaisen rikoksen yrittäminen on rangaistuksella sovitettava. Älköön muussa tapauksessa ketään rangaistako yrityksestä rikokseen.

69 §. Yrityksenä rikokseen älköön pidettävä, jos tekijä, rikoksen tekemisen aikeissa, ainoastaan on tehnyt toiminnan, jolla hän tarkoitti toimeenpanemisen valmistelemista, niinkuin: jos hän sitä varten on hankkinut taikka valmistanut välikappaleita, tahi hakenut tilaisuutta rikkomuksen toimeenpanemiseen, taikka käynyt johonkin muuhun sellaiseen toi-

menpiteesen, joka olisi voinut tehdä toimeenpanemisen helpommaksi, mutta ei kumminkaan ole käynyt itse rikkomusta tekemään: alkoon myöskään sellaista valmistelua rikoksen tekemiseen rangaistako, ellei sellaista toimintaa ole laissa rikkomukseksi sanottu.

70 §. Jos joku on käynyt jotakin rikosta tekemään, mutta ei ole vielä lopettanut sitä toimintaa, jonka kautta se rikos olisi tullut täysin tehdyksi; niin hän, jos ulkonaiset esteet, taikka muu hänen tahdostaan riippumaton seikka ovat häntä rikoksen täyttämisestä pidättäneet, on kesken-eräisestä yrityksestä tähän rikkomukseen tuomittava rangaistukseen, joka on korkeintaan puolet siitä, mikä hänen olisi pitänyt kärsimän, jos hän sen saman toimintansa kautta olisi sen rikoksen täysin tehnyt.

71 §. Jos joku, tehdäkseen aikomansa rikoksen, on lopettanut sen toiminnan, jonka kautta rikos olisi tullut täydelleen tehdyksi, vaikka siitä ei lähtenytäkään sitä vaikutusta, joka sille rikokselle on omansa; niin hän pitää, pääte-tystä yrityksestä mainittuun rikokseen, tuomittaman rangaistukseen, joka saa olla korkeintaan kolme neljännestä siitä, mihin hän tuomittaisiin, jos hän olisi sen saman toimintansa kautta saanut sen rikkomuksen täydelleen tehdyksi.

72 §. Niissä tapauksissa, joista 70 ja 71:ssä puhutaan, olkoon noudatettavana mitä 65 §:ssä on rangaistusten alen- tamisesta säädettyinä.

73 §. Jos rangaistus täydelleen tehdystä rikoksesta on määrättävä rikoksen kautta syntyneen vahingon suuruuden mukaan, vaan ei ole saatu selville, kuinka suurta vahinkoa hän, joka on sellaista rikkomusta yrittänyt, lieenee tarkoitanut; niin oikeus tutkikoon minkälaisissa seikoissa yritys on tehty, ja tuomitkoon niihin katsoen sen rangaistuksen, joka 70 ja 71 §:n mukaan on rikolliselle tuleva.

74 §. Jos joku on alottanut yritystä johonkin rikkomukseen, vaan on vapaaehtoisesti luopunut yrityksen täyttämisestä: taikka jos joku, tehtyänsä täydellisen yrityksen, vaan ennenkun siitä on voinut 68 §:ssä sanottua vaikutusta syntyä, itsestänsä on tämän vaikutuksen ehkäissyt; silloin

pitää se, rangaistusta yrityksestä määrättäessä, katsottaman syyksi rangaistuksen alentamiseen, ja oikeudella olkoon, jos asianhaarat ovat erinomaisen lieventävät, valta joko alentaa rangaistusta taikka antaa tekijälle varoitus ja vapauttaa hänet rangaistuksesta. Jos tekijä jo on toimintansa kautta saanut aikaan vahingon, joka on hänen tarkoittamansa rikoksen ehto taikka osa siitä; älköön häntä silloin tuomittako vähempään rangaistukseen, kuin minkä hän olisi joutunut kärsimään, jos hänen aikomuksensa olisi ollut tehdä ainoastaan sellainen vahinko.

75 §. Jos sattuu niin, että joku, aikeissa tehdä joku rikos, on alottanut taikka täyttänyt toiminnan, minkä uskoi mahdolliseksi viemään sen rikoksen perille, vaikka siitä ei voinutkaan lähteä sellaista vaikutusta; älköön häntä silloin rangaistako yrityksestä rikokseen, ellei ole käynyt niin, että tekijän tarkoittama vaikutus on muulla tavalla ollut hänen toimintansa seurauksena. Siinä tapauksessa pitää tekijä yrityksestä rangaistaman 70 tahi 71 §:n mukaan, ja tämä rangaistus on pantava yhteen sen rangaistuksen kanssa, minkä hän on saapa siitä teosta, jonka hänen toimintansa on tuottanut, jos sellainen tuottamus laissa on määrätty rangaistavaksi.

76 §. Jos rikosta on yritetty, vaan tekijän tarkoittamaa vaikutusta ei syntynytkään ainoastaan sen takia, että se välikappale, joka muuten olisi ollut sovelias rikoksen tekemiseen aijotulla tavalla, jonkun tekijältä huomaamatta jääneen seikan tähden ei voinutkaan tehdä tarkoitettua virkaa: taikka että se, jota vastaan toiminta tehtiin, jonkun erityisen ominaisuutensa tähden kesti hätyytyksen, vaikka se sama hätyytys muita samanlaatuksia esineitä kohtaan olisi voinut saada tarkoitettua vaikutuksen aikaan; älköön tekijää silloin päästettävä rangaistuksesta vapaaksi.

77 §. Jos se, joka on jotakin rikosta yrittänyt, muissa kuin 75 §:ssä mainituissa tapauksissa, samalla toiminnallaan myöskin on tehnyt toisen rikoksen; niin hän tulee sellaisesta rikosten yhteensattumisesta rangaistavaksi 7 luvun mukaan,

ellei ole niin, että se teko, jonka hän on täyttänyt, on pidettävä vaan jonakin hänen yrittämänsä rikoksen osana.

78 §. Muutamissa tapauksissa rangaistaan yrityksestä rikokseen niinkuin laissa on erittäin säädettyä.

5 Luku.

Alaikäisen ja mielenhämmennyksissä olevan rangaistavasta toiminnasta.

79 §. Lasta, joka on tehnyt rangaistavan toiminnan, ennenkun on päässyt kymmenen vuoden ikään, älköön oikeudessa syytettävä, eikä edesvastaukseen tuomittako, vaan hänen edusmiehensä pitää häntä siitä kurittaman. Jos edusmies jättää sen tekemättä; rangaistakoon niinkuin 233 §:ssä sanotaan. Jos lapsella ei ole edusmiestä; niin syyttäjä ilmoittakoon siitä kunnallishallitukselle taikka holhouslautakunnalle.

80 §. Jos se, joka on päässyt kymmenen vaan ei viidentoista vuoden ikään, toimittaa murhan, tapon, törkeän pahoinpitelyn, murhapolton, ryöstön, törkeän varkauden, tahi muun senlaatuisen pahan rikoksen, ja jos hän nähdään käsitäneen toimintansa rikollisuutta; niin hän pitää tuomittaman siitä kuritettavaksi. Jos sellainen alaikäinen on tarpeellista kasvatusta vailla; niin oikeus määrätköön sitä paitsi hänet kasvatustalokseen pantavaksi. Ellei häntä voida kasvatustalokseen ottaa; olkoon silloin laki niinkuin 32 §:ssä sanotaan. Jos hänen edusmiehensä kykenee häntä kasvatamaan, mutta kumminkin vaatii alaikäisen panemista kasvatustalokseen taikka suostuu siihen; niin oikeus tutkikoon onko siihen syytä.

81 §. Jos joku, joka on siinä iässä ja ymmärrykseltään niin kehittynyt, kuin 80 §:ssä on mainittuna, todistetaan syypääksi pienempään rikokseen, kuin vastamainituksa lainpaikassa sanotaan; niin oikeus määrätköön, asian laadun ja siihen kuuluvain seikkain mukaan, onko hän siitä kuritettava, vai pitääkö hän kasvatustalokseen pantaman.

82 §. Jos joku, joka on 80 §:ssä mainitussa ijässä, nähdään rangaistavan teon toimittaneeksi, vaan ettei hän ole toimintansa rikollisuutta käsittänyt; alköön häntä silloin edesvastaukseen tuomittako, vaan olkoon laki siinä tapauksessa niinkuin 79 §:ssä säädetään.

83 §. Jos se, joka on päässyt viidentoista vaan ei kahdeksantoista vuoden ikään, tekee rikollisen toiminnan; niin pitää sellaisesta rikkomuksesta laissa säädetty rangaistus alennettuna syyliselle tuomittaman; kumminkin pitää tämän rangaistuksen olla vähintäänkin puolet siitä, mitä hän olisi joutunut kärsimään, jos hän olisi ollut kahdeksantoista vuoden ikäinen. Jos rikoksen seurauksena on elinkautinen kuritushuone; niin alaikäinen tuomitaan sinne vähintään kymmeneksi ja korkeintaan viideksitoista vuodeksi.

84 §. Jos se, joka ei vielä ole päässyt viidentoista vuoden ikään, on ymmärrykseltään niin kehittynyt, että hänet siinä suhteessa voi pitää viidentoista vuoden ikään päässeeseen vertaisena: taikka jos alaikäinen, joka on tullut viidentoista vuoden ikään, ei ymmärrykseltään ole niin kehittynyt, kuin hänen sen ikäisenä pitäisi oleman, silloin pitää sellaisen henkilön tekemästä rikkomuksesta tuomittaman edellisessä tapauksessa 83 §:n, mutta jälkimmäisessä 80 taikka 81 §:n mukaan.

85 §. Rikollinen toiminta, minkä mielipuolet tekee, taikka se, joka sairauden, mielenhämmyyden, vanhuudenheikkouden tahi muun samanlaatuisen syyn tähden ei kykene ymmärrystänsä käyttämään, olkoon edesvastaukseton.

86 §. Jos joku ilman omaa syytensä on joutunut sellaiseen satunnaiseen mielenhämmyykseen, ettei hän sillä kerralla ollut tunnossaan; niin hänkin olkoon edesvastaukseton siitä rangaistavasta toiminnasta, minkä hän tajuttomassa tilassaan on tehnyt.

87 §. Jos joku, joka on tehnyt rangaistavan toiminnan, nähdään sen tehneen kovan taudin vaikutuksesta, taikka alkavan vanhuudenheikkouden, tahi satunnaisen hämmennyksen tähden, johon hän ei itse ollut syypäänä, taikka muusta samanlaatuisesta syystä, joka jossakin määrässä vähensi tahdon vapautta, vaikka ei häntä, niinkuin 85 tahi 86 §:ssä

sanotaan, voida pitää rangaistuksesta vapaana; niin hänelle tuomittavan rangaistuksen sopii alentaa alle sen määrän, jonka muuten pitäisi oleman sen saman teon seuraamuksena.

88 §. Jos joku tajuttomassa tahi hämmentyneessä tilassa, mihin hän on joutunut omasta tahdostansa, taikka muuten omasta syystä, on tehnyt rangaistavan toiminnan; niin oikeus tutkikoon, asianhaaran mukaan, onko hänen toimintansa rangaistava tahallisenä, taikka tuottamuksesta syntyneenä rikoksena, vai onko se katsottava rangaistuksettomaksi. Älköön juopumusta, minkä rikollinen itse on hankkinut itselleen, paljaastaan pidettävä synnä, jonka nojalla sopii vapauttaa rangaistuksesta.

6 Luku.

Hätävarjeluksesta, pakko-oikeudesta sekä siitä teosta, mikä on lähtenyt pakosta, jota ei voida vastustaa.

89 §. Jos joku, suojelluksensa omaa tahi toisen oikeutta laitonta uhkausta taikka hätyytystä vastaan, jossa päälletunkeva taikka jo alkanut vaara oli tarjona, on käyttänyt laillista hätävarjelusta; niin hän olkoon vapaa kaikesta siitä vahingosta, jonka hän vaaraa torjuuksensa oli pakoitettu ahdistajalle tekemään.

90 §. Jos joku luvottomasti tunkeutuu toisen huoneeseen, huoneukseen, taloon tahi laivaan: taikka tekee vastarintaa sille, joka tahtoo omansa ottaa pois itse rikoksessa tavatulta; silloin hätävarjelus olkoon niinkään luvallinen.

91 §. Jos vanki tahi kiinnipantu henkilö karkaa: taikka jos hän tekee vastarintaa vanginvartijalle tahi muulle henkilölle, joka tahtoo häntä estää karkaamasta: taikka sille, jonka rankaisulaitoksessa taikka vankilassa tulee pitää häntä järjestykseen: taikka jos joku, joka on pantava kiinni, tekee vastarintaa sille, jonka tulee toimittaa kiinnipano tahi joka on apuna siinä; silloin sopii myöskin syyttömästi käyttää sen verran väkivaltaa, kuin tarvitaan karanneen kiinnisaamiseksi, karkaamisen estämiseksi, järjestyksen pysyttämiseksi voimas-

saan, kiinnipanon toimittamiseen, taikka vastarinnan poistamiseksi. Jos joku muu henkilö, eikä vanki, kiinnipantu, taikka kiinnipantava, väkisin tahi uhaten asettuu vastustamaan sitä, jonka tulee estää karkaamista, pysyttää järjestystä, taikka toimittaa kiinnipano; niin olkoon sama laki.

92 §. Jos joku sellaisessa tapauksessa, josta 89, 90 tahi 91 §:ssä puhutaan, on tehnyt enemmän väkivaltaa, kuin mitä hätä vaati; niin oikeus tutkikoon, asianhaaran mukaan, onko hän rangaistava tahallisesta teosta, vai tuottamuksetako: ja rangaistuksen sopii, jos siihen on syytä, alentaa vähemmäksi sitä määrää, joka muuten olisi ollut sellaisen teon seuraamuksena. Jos vaara oli niin päälletunkeva, ettei hän kauhistuksen tahi hämmästyksen tähden kyennyt miettimään; silloin olkoon laki niinkuin 86 §:ssä sanotaan.

93 §. Jos joku on joutunut hengenhätään, taikka hän itse tahi hänen tavaransa tulenvaaraan tahi muuhun samantaluuteen päälletunkevaan tahi jo alkaneeseen vaaraan, ja vaarasta itseänsä tahi omaansa pelastaaksensa on anastanut toisen omaisuutta, taikka sitä vahingoittanut; älköön häntä, jos muuta pelastumisen keinoa ei ollut saatavissa, siitä anastuksesta tahi vahingonteosta edesvastaukseen tuomittako. Jos hän sellaisessa hädässä on toisen oikeutta muulla tavalla loukannut; niin olkoon sama laki.

94 §. Jos joku tulee auttamaan sitä, joka on sellaisessa hädässä, kuin 93 §:ssä sanotaan; niin hänelläkin olkoon sama pakko-oikeus.

95 §. Jos oikeudenloukkaus sellaisessa hädässä, josta 93 ja 94 §:ssä puhutaan, on ollut isompi, kuin mitä hätä olisi vaatinut: taikka jos joku, pelastaaksensa vähäpätöistä kalua taikka oikeutta, on toiselle tehnyt jonkun tuntuvan vahingon; silloin olkoon laki niinkuin 92 §:ssä ylenmääräisestä hätävarjeluksesta säädetään.

96 §. Joka hätävarjelusta taikka pakko-oikeutta käyttäessään on tehnyt toiselle vahingon, eikä ole sitä ilmaissut, vaikka hän tiesi, että kolmas henkilö on siitä epäilyksen alaisena ja kiinnipantuna taikka syytteenalaisena, hän ran-

gaistakoon korkeintaan neljän kuukauden vankeudella tahi arestilla, taikka sakolla.

97 §. Jos joku väkivallalla, jota hän ei jaksanut vastustaa, on pakoitettu lainvastaiseen tekoon; älköön häntä siitä teosta edesvastaukseen tuomittako.

7 Luku.

Rikosten yhteensattumisesta ja rangaistusten yhteenpanemisesta.

98 §. Jos syytteenalaisena oleva samalla havaitaan useampiin rikkomuksiin syylliseksi; niin pitää hänelle, tässä luvussa säädettyin perustusten mukaan, tuomittaman kaikista rikoksista vaan yksi yleiseen rangaistuslajiin kuuluva rangaistus. Jos jollekin hänen rikkomuksistaan on laissa määrättyä muuta senkaltaista rikoksen tahi virkavirheen seuraamusta, josta 2 luvussa puhutaan; niin rikollinen tuomittakoon kärsimään tämäkin seuraamus.

99 §. Jos yksi toiminta sisältää useampia rikoksia; niin pitää rikolliselle tuomita törkeimmän rangaistus, taikka, jos kaikki puheenalaiset rikokset ovat yhtäläisten rangaistusten alaiset, yksi näistä rangaistuksista, mutta se rikkomus, josta ei tuomita erityistä rangaistusta, on katsottava syyksi rangaistuksen ylentämiseen. Jos joku sellaisen toiminnan kautta aikaansaatu vaikutus on niin yhteydessä toisen samasta toiminnasta lähteneen, taikka sillä tarkoitetun, pahemman vaikutuksen kanssa, että edellinen vaikutus on ainoastaan ehtona jälkimmäiselle taikka osa siitä; älköön silloin rangaistusta määrättäessä edellistä pidettävä minään eri rikkomuksena.

100 §. Jos yhdellä toiminnalla on tehty rikkomus, joka eri tahoilta katsottuna on erilaisten rangaistusten alainen, mutta laissa ei ole määrätty sellaisesta yhteensattumisesta mitään nimenomaista rangaistusta; silloin pitää noista erilaisista rangaistuksista tuomita rikoksenteikijälle kovin, mutta se omituisuus toiminnassa, että se muussakin suhteessa on rikollinen, on katsottava syyksi rangaistuksen ylentämiseen.

101 §. Jos joku on tehnyt useampia rangaistavia tekoja eri toimintain kautta, jotka ovat keskenänsä sellaisessa yhteydessä, että ne nähdään samasta rikollisesta päätöksestä lähteneiksi ja siis ovat katsottavat saman rikkomuksen yhä jatkamiseksi; niin pitää se, rangaistusta sellaisesta rikkomuksesta määrättäessä, katsottoman syyksi rangaistuksen ylen-
tämiseen.

102 §. Jos joku on syyllinen useampaan rangaistavaan toimintaan, jotka eivät ole saman rikkomuksen jatkettua tekemistä, vaan joista kutakin täytyy pitää eri rikoksena; niin pitää syyllinen tuomittaman siihen rangaistukseen, joka on törkeimmän rikoksen seuraamuksena, taikka, jos kaikki puheenalaiset rikokset ovat yhtäläisten rangaistusten alaiset, kärsimään yhksi näistä rangaistuksista, mutta se rikos, josta ei tuomita erityistä rangaistusta, on katsottava syyksi, jonka nojalla sopii tuomittavaan rangaistukseen, tutkinnon mukaan, lisätä joku määrä samaa rangaistuslajia, kumminkin niin, ettei rangaistus kokonaisuudessaan saa nousta niin suureksi, kuin ne rangaistusmäärät ovat yhteensä, mitkä rikoksentehtijä olisi eri rikoksistaan ansainnut. Älköön myöskään, kun rangaistusta sanotulla tavalla lisätään, mentäkö päälle sen määrän, mikä 2 luvun mukaan on tuomitussa rangaistuslajissa korkein, eikä määrääikaista kuritushuonetta kovennettako elinkautiseksi. Sakkojen yhteenpanemisesta vastamainituissa tapauksissa on säädettyä 105 §:ssä.

103 §. Rangaistuksia yhdistettäessä eli yhteenpantaessa on hengenrangaistus pidettävä kovimpana rangaistuslajina, ja kuritushuone kovempana kuin vankeus, vankeus taas arestia kovempana, mutta sakko huokeinpana.

104 §. Jos joku pitää 99, 100 tahi 102 §:n mukaan tuomittaman rangaistavaksi useasta rikoksesta, joista laissa on määrättyä määräaikaisia mutta erilaisia vapausrangaistuksia, ja jos silloin sattuu niin, että lyhemmänaikainen rangaistus kovempaa rangaistuslajia on pantava yhteen huokeampaa rangaistuslajia olevan pitemmän rangaistuksen kanssa; silloin pitää rikollinen tuomittaman kärsimään tuo pitempi rangaistus, mutta se on, 17 §:ssä säädetyn perus-

tuksen mukaan, hänelle määrättävä kovempaa rangaistuslajina, ja 102 §:ssä mainitussa tapauksessa tulee se pitennettäväksi siinä säädetyllä tavalla. Jos joku on vikaapä hengenrangaistukseen; niin ne muut rangaistukset, jotka syypääksi tuomittu myöskin olisi ansainnut, pitää katsottaman siihen mahtuneiksi. Älköön myöskään elinkautisen kuritus-huoneen kanssa yhdistettävä muuta vapausrangaistusta eikä sakkoja.

105 §. Jos sakko on pantava yhteen määräaikaisen vapausrangaistuksen kanssa; niin pitää se arestirangaistus, mikä 2 luvun mukaan vastaa sakkoa, yhdistettävän tuon toisen rangaistuksen kanssa niiden perusteiden mukaan, joista edellisissä §:issä puhutaan. Jos sakko on sakkoon pantava; niin noudatettakoon 99 ja 100 §:ssä mainituissa tapauksissa mitä siellä on säädettyä, mutta siinä tapauksessa, josta 102 §:ssä puhutaan, sopii syylliselle tuomita kaikki sakot yhteensä, kumminkin siten, ettei mennä neljäätuhatta markkaa ylemmäksi.

106 §. Jos joku, joka on tuomittava rangaistukseen, ennen on tuomittu muuhun rangaistukseen, jota ei vielä ole pantu täytäntöön; silloin pitää nämät rangaistukset tässä luvussa säädetyllä tavalla pantaman yhteen; ja määrättäköön siitä se oikeus, jossa rikoksenteijä viimeksi on syytteenalaisena.

107 §. Jos samalla kertaa ilmestyy täytäntöönpantaviksi useampia päätöksiä, joiden kautta sama henkilö on rangaistavaksi tuomittu; ilmoittakoon silloin Keisarin käskynhaltija sen hovioikeudelle, ja tämän oikeuden on määrääminen, miten rangaistukset pannaan yhteen tässä luvussa olevain määräysten mukaan.

108 §. Jos rikokseen syypääksi tuomittu sitten todistetaan syypääksi toiseenkin rikkomukseen, minkä hän on tehnyt, ennenkun edellisestä annettiin päätös, ja josta hän ei ollenkaan ole kärsinyt rangaistusta, taikka ei ole sitä täysin kärsinyt; silloin pitää hän tuomittaman niinkuin jos hän olisi molemmista rikoksista samalla kerralla ollut syytteenalaisena: ja pitää rangaistusta määrättäessä luettaman

pois se määrä, minkä hän ensiksi tuomitusta rangaistuksesta jo on ennättänyt kärsiä.

109 §. Jos se, joka on tuomittu rikokseen syypääksi ja siitä rangaistu, mutta ei ole rangaistustaan täydelleen kärsinyt, sittemmin joutuu syytteenalaiseksi uudesta rikkomuksesta, minkä hän on tehnyt sen jälkeen, kuin päätös annettiin; niin pitää rangaistus tuosta uudesta rikoksesta pantaman yhteen sen kanssa mitä edellisestä rangaistuksesta vielä oli tähteenä silloin, kun hän teki tuon uuden rikkomuksen, mutta yhteenlasketusta rangaistuksesta pitää luettaman pois se, mitä mainitusta tähteestä ehkä on pantu täytäntöön sen jälkeen, kuin uusi rikos tehtiin. Miten se on rangaistava, joka on tuomittu elinkautiseen kuritushuoneeseen, taikka korkeimpaan määräaikaiseen vapausrangaistukseen tahi hiukan sen alle, ja joka sitten on tehnyt uuden rikoksen, siitä on säädettyinä 33 ja 34 §:ssä.

8 Luku.

Jälleenlankeemuksesta rikokseen.

110 §. Jos laissa on määrätty eri tahi isompi rangaistus sille, joka tekee saman rikoksen uudestaan taikka jonkun rikoksen, joka on aikaisemmin tehdyn laatuinen tahi kaltainen; niin pitää hän, jos hän on aikaisemmasta rikoksestaan Suomenmaassa tuomittu ja on siitä seuranneen rangaistuksen, ennenkun uusi rikkomus tapahtui, jonakin yleisenä rangaistuslajina täydelleen kärsinyt, jälleenlankeemuksesta tuomittaman mainittuun rangaistukseen. Jos hänelle oli aikaisemmasta rikoksesta tuomittu muutakin sellaista seuraamusta, kuin 2 luvussa mainitaan, mutta ei ole vielä sitä täydelleen kärsinyt; älköön se seikka estäkö tuomitsemasta hänelle jälleenlankeemuksen rangaistusta.

111 §. Tässä laissa on eri kohdissa sanottu, mitä rikoksia pitää katsoa yhdenkaltaisiksi silloin, kun tulee määrättäväksi rangaistusta jälleenlankeemuksesta. Älköön tuottamuksesta syntynyttä rikkomusta pidettävä samana kuin tahallinen rikos, eikä sen kanssa yhdenkaltaisena.

112 §. Jos on tapahtunut rikkomus, jonka jälleente-
kemisestä lain jälkeen pitää tuomittaman eri taikka isompi
rangaistus; niin jälleenlankeemuksena on pidettävä sekin,
jos syypääksi tuomittu silloin, taikka ennen, taikka kummal-
lakin kerralla on todistettu osalliseksi siinä taikka yhden-
kaltaisessa rikoksessa, taikka semmoista yrittäneeksi.

113 §. Jos joku on tavattu jälleenlangenneeksi erin-
omaisen lieventävissä seikoissa; niin oikeudella olkoon valta,
asian laadun mukaan, alentaa jälleenlankeemuksen rangais-
tusta, kumminkaan ei alemmaksi sitä rangaistusta, joka on
oleva seurauksena samallaisen rikoksen ensikertaisesta teke-
misestä.

114 §. Jos laissa ei ole määrätty erityistä tahi isom-
paa rangaistusta sille, joka ennen on rangaistu samasta tahi
yhtäläisestä rikoksesta; niin jälleenlankeemus sellaiseen ri-
kokseen pidettäköön, asianhaaran mukaan, syynä rangais-
tuksen ylentämiseen.

115 §. Jos sattuu niin, että joku löydetään syypääksi
jälleenlankeemukseen, mutta kummankin rikoksen välillä on
kulunut umpeen se aika, joka 10 luvun jälkeen on voimassa
tällaisten rikosten virallisesta syyttämisestä; älköön silloin
tuomittako sitä rangaistusta, mikä jälleenlankeemusta varten
on säädettyinä. Älköön myöskään sitä rikosta, jonka syy-
pääksi tuomittu on tehnyt, ennenkun hän on päässyt kah-
deksantoista vuoden ikään, pidettäkö aiheena jälleenlankee-
muksen rangaistukseen.

9 Luku.

Osallisuudesta rikoksissa ja rikosten suosimisesta.

116 §. Jos kaksi tahi useammat ovat yhdessä tehneet
rikoksen; niin itsekukin heistä on sen tekijänä rangaistava.

117 §. Joka tahallansa, lupauksella, lahjalla, uhaten,
taikka väärinkäyttämällä valtaansa tahi arvoansa, taikka si-
ten että hän on toisessa synnyttänyt tahi tehokkaasti vireillä
pitänyt jonkun harhauksen, taikka muuta keinoa käyttämällä,
on houkutellut, vietellyt, käsenyt, vaatinut, pakoittanut,

taikka muulla tavalla tehokkaasti saattanut toisen tekemään jonkun rikoksen, minkä tämä tekikin, hän rangaistaan yllyttämisestä niinkuin jos hän olisi itse sen rikoksen tehnyt. Jos yllytys tarkoitti ei rikoksen tekemistä, vaan ainoastaan avunantoa sen tekemisessä taikka sen suosimista; silloin yllyttäjä rangaistaan niinkuin jos hän itse olisi rikoksen tekemistä auttanut taikka rikosta suosinut.

118 §. Jos joku, joka ei ole tehnyt rikosta, eikä myöskään toista sen tekemiseen yllyttänyt, ennen rikoksen tekemistä taikka sitä tehtäessä on neuvolla tahi työllä tahallansa sitä helpoittanut tahi edistänyt, taikka muulla tavalla sitä auttanut, taikka silloin sitoutunut rikoksen tähden jälkeensä auttamaan rikosentekijätä; niin pitää hän, jos rikos tehtiin, avuntekijäksi katsottoman ja tuomittaman kärsimään korkeintaan puolet siitä rangaistuksesta, jonka alaiseksi hän olisi joutunut, jos hän itse olisi ollut tekijänä. Jos hän auttoi rikoksen tekemistä sellaisissa seikoissa, ettei rikosta hänen avuttansa olisi voinut syntyä; silloin sopii rangaistusta, tutkinnon jälkeen, ylentää kolmeen neljännekseen asti siitä rangaistuksesta, joka olisi ollut hänelle tuomittava, jos hän itse olisi sen rikoksen tehnyt.

119 §. Jos yllyttäjä, ennenkun rikos on tehty, nimenomaan on kehoituksensa sitä tekemään peruuttanut: taikka jos hän muulla tavalla niin aikaisin, että rikoksen tekemistä olisi voitu estää, sen estämiseksi on tehnyt, minkä voi, mutta rikos kumminkin tuli täysin tehdyksi; niin se, minkä yllyttäjä on tehnyt rikoksen estämiseksi, pidettäköön syynä hänen rangaistuksensa alentamiseen eli vähentämiseen. Jos rikos jäi yritykseen; olkoon silloin laki niinkuin 74 §:ssä sanotaan. Jos se, joka antoi rikokseen apuansa, ennenkun sitä käytiin tekemään, sitten ja ennenkun rikos tehtiin, vakaasti koetti sen toimeenpanemista tehokkaalla tavalla estää, mutta rikos kumminkin täysin tehtiin taikka sitä yritettiin; niin hänellekin olkoon sama laki.

120 §. Tässä laissa on erittäin säädettyä osallisuudesta muutamiiin rikoksiin. Miten se on rangaistava, joka on saanut tiedon vastedes tapahtuvasta törkeästä tahi yleisesti

vaarallisesta rikoksesta, eikä ole sitä ajoissa ilmaissut milloin se olisi häneltä käynyt laatuun hänen tarvitsemattaan antaa sitä syytöstä varten ilmi, siitä on säädetty 232 §:ssä.

121 §. Jos joku, joka ei ennen rikoksen tekemistä eikä myöskään sitä tehtäessä ole siihen antanut apuansa niinkuin 118 §:ssä sanotaan, jälkeenpäin, sittenkun rikos jo oli tapahtunut, siitä tietäen, tahallaan on rikoksentekijätä tehokkaasti rikoksen tähden auttanut, niinkuin: jos hän on ollut apuna tekijän kätkemisessä tahi pakenemisessa, taikka rikoksen salaamisessa, taikka siihen kuuluvain todisteiden hävittämisessä; silloin hän, rikoksen suosimisesta, pitää rangaistaman sakolla taikka korkeintaan kahden kuukauden arestilla tahi vankeudella. Jos hän sen teki voitonpyynnöstä ja jos rikosta varten on määrättyä kuritushuonetta kahdeksaksi vuodeksi tahi siitäkin kovempi rangaistus; silloin sopii sen suosimisesta tuomita vankeuteen korkeintaan yhdeksi vuodeksi.

122 §. Älköön sitä, joka rikoksentekijän kanssa on läheisessä sukulaisuudessa tahi lankoudessa taikka hänen kanssaan kihloissa, taikka on hänen kasvatusisänsä, kasvatusäitinsä tahi kasvattinsa, 121 §:n jälkeen tuomittako edesvastaukseen sen tähden, että hän on rikollisen kätkenyt tahi hänen pakoansa edistänyt.

123 §. Rikoksen suosimisesta, joka tapahtuu siten, että joku ottaa vastaan, kätkee, ostaa tahi myö rikoksen kautta käsiin saatua tavarata, taikka pitää tointa siitä, että sellainen tavara tehdään uudeksi tahi muuksi muutetaan, on 37 luvussa säädetty.

10 Luku.

Niistä syistä, joiden tähden syytteet ja rangaistukset rikoksista raukeavat.

124 §. Milloin laissa on määrätty, ettei virallinen syyttäjä saa tehdä rikoksesta syytettä, ellei asianomistaja ole sitä syytteeseen pantavaksi ilmiantanut, olkoon asianomistajan oikeus tehdä rikoksesta syyte taikka se syytteeseen pan-

tavaksi ilmiantaa menetetty, jos kuusi kuukautta on kulunut siitä, kun hän on saanut rikoksentehtäjästä tiedon. Jos asiassa on useampia asianomistajia; älköön toisten oikeus syytteen tekemiseen tahi ilmiantoon olko menetetty sen tähden, että joku asianomistaja, joka aikaisemmin sai rikollisesta tiedon, on tämän oikeutensa menettänyt.

125 §. Jos asianomistaja on holhojan tahi edusmiehen alaisena; älköön holhojan tahi edusmiehen oikeus tehdä rikoksesta syyte tahi se syytteesen pantavaksi ilmiantaa 124 §:ssä mainitun ajan kuluessa olko menetetty sen takia, että se, jonka asiata hänen tulee ajaa, on päästänyt oikeutensa syytteen tekoon tahi ilmiantoon raukeemaan.

126 §. Jos asianomistaja on jotakuta syyttänyt tahi hänet ilmiantanut senlaatuudesta rikoksesta, kuin 124 §:ssä mainitaan, ja jos silloin tulee ilmi, että toinenkin on ollut rikoksessa osallisena taikka on rikkomusta suosinut; silloin tehtäköön tuomio kaikista rikollisista, vaikka syyte tahi ilmianto ei tarkoittanutkaan heitä kaikkia. Jos asianomistaja peruuttaa syytteensä tahi ilmiantonsa jonkun rikoksessa osallisen tahi sitä suosineen päältä; niin tulkoon tämä peruutus niiden toistenkin hyväksi. Älköön syytettä tahi ilmiantoa rikoksesta peruutettako sen jälkeen, kuin päätös on pääasiassa annettu, vaikkapa tämä päätös ei olekaan lailliseen voimaan tullut.

127 §. Kaikki oikeus rikoksen syytteesen panemiseen olkoon menetetty: kolmessakymmenessä vuodessa, jos hengenrangaistus saattaa olla rikoksen seuraamuksena: kahdeskymmenessä vuodessa, jos suurin rangaistus, mikä saattaa rikoksesta tulla, on elinkautinen kuritushuone: viidessätoista vuodessa, jos suurin rangaistus on määräaikaista kuritushuonetta päälle kymmenen vuoden: kymmenessä vuodessa, jos se on korkeintaan kymmenvuotinen kuritusrangaistus taikka arestia päälle viiden vuoden ja korkeintaan kymmeneksi vuodeksi: viidessä vuodessa, jos se on vankeutta tahi arestia päälle yhden vuoden ja korkeintaan viideksi vuodeksi, sekä kahdessa vuodessa, jos se on vankeutta tahi arestia korkeintaan yhdeksi vuodeksi, taikka sakkoa. Oikeus panna väärin-

tekoja syytteesen (luvut 46—53) olkoon yhdessä vuodessa menetetty, katsomatta siihen mikä rangaistus saattaisi olla niiden seuraamuksena.

128 §. Aika, jonka kuluttua kaikki oikeus syytteesen panemiseen on menetetty, pitää laskettaman kalenteriajan mukaan siitä päivästä alkaen, jona rikollinen toiminta tehtiin, aina siihen päivään asti, jolloin tämä aika 127 §:n mukaan kuluu umpeen, viimeksimainittua päivää kumminkaan lukuun ottamatta. Jos rikoksen vaikutus on syntynyt vasta sen päivän jälkeen, jona toiminta tehtiin; niin pitää syytteesen panemisen aika kuitenkin viimeksimainitusta päivästä luettaman. Jos rikkomus oli jatkettu rikos, taikka jos se muuten tehtiin usean toiminnan kautta; silloin luettakoon aika siitä päivästä, jona viimeinen rikokseen kuuluva toiminta saatiin tehdyksi.

129 §. Syyte katsottakoon alotetuksi silloin, kun hän, joka on syytteenalaiseksi pantava, on otettu kiinni, hänen peräänsä on kuulutettu, taikka hän on laillisesti vastaamaan haastettu. Jos useammat ovat samassa rikoksessa osallisina; alköön yhden kiinnipanoa, peräänkuulutusta tahi haastamista katsottako alkaneeksi syytteeksi niitä toisia vastaan.

130 §. Jos syyte on alettu 127 §:ssä määrätyn ajan kuluessa, mutta sittemmin, ilman syytteenalaisen syytä, keskeytetään; niin pitää oikeus ajaa syytettä häntä vastaan perille kestämän yhtä pitkän ajan lukien siitä päivästä, jolloin keskeytys tapahtui.

131 §. Jos sattuu niin, että päätös, mikä sisältää rangaistuksen rikoksesta, jota ei määrääjan kuluttua enää sovi panna syytteesen, on laillisen voiman saanut, mutta jäänyt täytäntöönpanematta, ja jos päätöksen antopäivästä on kulunut niin pitkä aika, että rikosta, jos se olisi viimeksimainittuna päivänä tehty, 127 §:n mukaan ei enää kävisi syytteesen paneminen; silloin ei enää saa päätöksessä määrättyä rangaistusta panna täytäntöön. Jos se, jonka tehtävänä se oli, sanotun ajan kuluessa on ollut laillisessa toimessa rangaistuksen täytäntöönpanoa varten, vaikka rangaistuksen täytäntöä ei siitä seurannut; silloin pitää oikeus

panna rangaistus täytäntöön oleman voimassa yhtä pitkän ajan lukien siitä päivästä, jona toimenpiteet täytäntöönpanoa varten keskeytettiin.

132 §. Älköön häntä, joka on päässyt kahdeksantoista vuoden ikään, senjälkeen syytettäkö taikka rangaistako rikoksesta, minkä hän teki, ennenkun oli viidentoista vuoden ijässä, älköön myöskään häntä, joka on päässyt koimenkymmenen vuoden ikään, senjälkeen syytettäkö taikka rangaistako rikoksesta, minkä hän teki, ennenkun oli yhdenkolmatta vuoden ijässä.

133 §. Oikeus panna syytteesen tahi rangaista virkavirhettä taikka virassa tehtyä rikosta, josta pitäisi olla seuraamuksena vankeus taikka aresti korkeintaan yhdeksi vuodeksi, taikka sakko, pidättäminen viran toimittamisesta, taikka viraltapano, olkoon menetetty: neljän vuoden kuluttua, jos sanotun vapausrangaistuksen taikka sakon pitäisi seuraaman: viiden vuoden kuluttua, jos syyllinen olisi pidätettävä viran toimittamisesta, sekä, jos viraltapano olisi seurauksena, kymmenen vuoden kuluttua siitä päivästä, jona virhe tehtiin taikka asiassa annettiin päätös. Jos virkavirhe oli yhteydessä rikoksen kanssa, jonka sopii pitemmän ajan kuluttua panna syytteesen taikka rangaista; silloin tämä pitempi aika olkoon voimassa myöskin mitä virkavirheen syyttämiseen taikka rankaisemiseen tulee.

134 §. Jos rikoksentehtijä on kuollut, ennenkun häntä on rikoksesta syytetty; niin rauvetkoon syyte, mikäli se häneen koskee. Jos asiassa on annettu päätös, mutta sitä ei ole pantu täytäntöön; niin rauvetkoon se rangaistus, joka hänen olisi pitänyt kärsimän, jos hän olisi elänyt.

135 §. Älköön rikoksentehtijää, joka on tullut heikkomieliseksi, tuomittako rangaistukseen niin kauvan, kuin hänen sairautensa kestää, älköön häntä myöskään päätöksen nojalla, joka on annettu, ennenkun hän tuli heikkomieliseksi, pantako rangaistustaan kärsimään, ennenkun hän on tullut terveeksi. Jos hän tuli heikkomieliseksi sittenkun hän jo oli tuomittu ja rankaisulaitokseen pantu; niin hän pitää siellä taikka sairashuoneessa hoidettaman.

11 Luku.

Vahingonkorvauksesta.

136 §. Rikollisen pitää täydellisesti korvaaman asianomistajalle, mitä tämä rikoksen kautta kadottaa, tahi sen takia on pakoitettu kärsimään, olemaan vailla taikka kustantamaan, katsomatta siihen onko rikos tahallisesti tehty vai onko se tuottamuksen synnyttämä. Jos syyllinen samalla on tuomittu sakkoon taikka tavarata menettämään; niin vahingonkorvaus suoritettakoon ennen sakkoa, siitäkin tavarasta, jonka rikollinen on menettänyt niinkuin 29 §:ssä sanotaan.

137 §. Jos jonkun tavaran taikka työn arvo on vahingonkorvaukseksi annettava; niin laskettakoon tavaralle taikka työlle se hinta, mikä siihen aikaan, kuin rikos tehtiin, oli rikospaikassa käypänä, taikka, jos sillä rikospaikassa ei ollut mitään käypää hintaa, se hinta, minkä asianymmärtävät valallisesti sille panevat.

138 §. Jos asianomistajalle annetaan takaisin se tavara, mikä rikoksen kautta on häneltä otettu; niin olkoon hän kumminkin oikeutettu saamaan korvaus siitä huonontumisesta, minkä tavara oli kärsinyt ennenkun hän sai sen takaisin; saakoon myöskin korvauksen siitä vahingosta taikka kustannuksesta, minkä hän tavaratansa kaivatessaan on kärsinyt.

139 §. Jos sairaus taikka muu ruumiinvamma on seurauksena rikoksesta; niin pitää vahingonkorvaukseksi luetaman lääkärinpalkka ja muu sairauden taikka vamman takia tehty tarpeellinen kustannus, sekä korvaus ei ainoastaan siitä haitasta tahi puutteesta, minkä vahingoitettu elinkeinossaan on joutunut kärsimään, vaan myöskin kivusta ja särystä, niin myös vijasta tahi muusta pysyväisestä haitasta, jos häneen on sellaista tehty.

140 §. Korvausta pitää niinkään annettaman siitä kustannuksesta ja kärsimyksestä, joka on jollekulle ehkä tuotettu rikoksen kautta ruumiillista vapautta vastaan, taikka

väärän tahi todistamattoman ilmiannon taikka muun kunnianloukkauksen kautta.

141 §. Jos nainen on väkisin maattu, tahi jos hänen kanssaan on luvottoman sekaannuksen aikomuksessa väärin menetelty niinkuin 352 ja 353 §:ssä sanotaan: taikka jos neito, joka ei ole päässyt viidentoista vuoden ikään, on sellaiseen tekoon vietelty; silloin pitää myöskin luettaman vahingonkorvaukseen se palkkio, minkä hän on saapa siitä vahingosta, jonka hänen yhteiskunnallinen asemansa ehkä katsotaan rikoksen kautta kärsineeksi: ja määrättäköön tämä vahingonkorvaus, asianhaarain mukaan, suoritettavaksi joko yhdellä kerralla, taikka eri aikoina. Jos hän rikoksen johdosta synnyttää lapsen, taikka jos mielipuoli nainen, joka on maattu, synnyttää lapsen; niin makaaja suorittakoon kaikki ne kustannukset, joita lapsen synnyttäminen sekä sen elatus ja kasvatus vaativat.

142 §. Jos nainen, joka vapaaehtoisesti on antanut itseänsä maata, on äpärälapsen synnyttänyt; niin makaaja antakoon, oikeuden tutkinnon mukaan, avunlisää sen kustannuksen ja elinkeinonpuutteen korvaamiseksi, joita nainen lapsen synnytyksen tähden on joutunut kärsimään, antakoon myös apuansa lapsen elatukseen ja kasvatukseen niinkuin Perintökaarella sanotaan.

143 §. Jos se, jonka ovat tappaneet, vaikka todellista hätää ei ollut, on jättänyt aviopuolison taikka lapsia eloon; niin surmaaaja olkoon velkapää, sen mukaan kuin heidän tilansa sitä vaatii, vahingonkorvauksena heille antamaan tarpeellista elatusta: ja määrättäköön oikeus, asianhaarain mukaan, onko tämä vahingonkorvaus yhdellä kertaa vai eri aikoinako suoritettava. Sama olkoon laki vahingonkorvauksesta, mikä on suoritettava jollekulle muulle tapetun läheiselle omaiselle, joka on alaikäinen, terveydeltään heikko taikka iäkäs ja on häneltä saanut toimeentulonsa.

144 §. Jos vahinkoa kärsinyt itse on osaltansa ollut siihen syynä: taikka jos muu rikokseen kuulumaton seikka on ollut vahingon syntymiseen vaikuttamassa; niin vahin-

gonkorvaus määrättäköön sen mukaan mitä kohtuulliseksi harkitaan.

145 §. Jos useat ovat olleet rikoksessa osallisina; niin vastatkoot vahingonkorvauksesta yksi kaikkien ja kaikki yhden puolesta, ja asianomistaja saakoon ulos täyden korvauksen siltä, joka kykenee maksamaan.

146 §. Se, joka on suosinut rikosta siten, että hän on kätkenyt, ostanut, myönyt, muuksi muuttanut tahi muuttattanut minkä tiesi rikoksen kautta saaduksi, olkoon velkapaä, 145 §:ssä säädettyin perusteiden jälkeen, antamaan korvauksen siitä, minkä suhteen hän on ollut rikollisessa toimessa.

147 §. Rikoksenteijällä on valta vaatia rikoskumppaneiltaan, mitä hän päälle oman osuutensa on 145 ja 146 §:n jälkeen vahingonkorvausta suorittanut. Ellei hän siitä voi heidän kanssaan sopia; niin oikeus ratkaiskoon heidän välinsä kunkin rikollisuuden mukaan.

148 §. Jos heikkomielinen on tehnyt vahinkoa; niin pitää sen henkilön antaman siitä korvaus, joka jättämällä mielenvikaisen hoitamatta saattaa joutua edesvastaukseen tuottamuksesta.

149 §. Jos rangaistus on rauennut niinkuin 10 luvussa sanotaan: taikka aika rikoksen syytteesen panemista varten on laiminlyöty: taikka rikollinen jo on rangaistu; niin asianomistajalla olkoon kuitenkin valta hakea rikoksesta lähteneen vahingon korvausta siinä ajassa, joka kannevaltaa varten velka-asioissa on määrätty. Jos oikeutta panna rikos syytteesen kestää pitemmän ajan; niin olkoon sama aika voimassa vahingonkorvaustakin haettaessa.

150 §. Oikeus hakea vahingonkorvausta menetetystä tavarasta, niin myös oikeus lunastaa irti sellaista tavaraa, josta 29 §:ssä puhutaan, olkoon rauennut yhden vuoden kuluttua siitä kun rikosasiassa tehty päätös en saanut lailisen voiman.

151 §. Älköön kannevalta siitä, mitä isän, 141 tahi 142 §:n mukaan, pitää antaa lapsensa elatukseen ja kasva-

tukseen, olko menetetty, niin kauvan kuin lapsi lain jälkeen on sellaista apua saapa.

152 §. Asianomistaja on se, jota vastaan rikos on tehty, tahi jota sen kautta on loukattu, taikka joka siitä on kärsinyt vahingon.

12 Luku.

Uskontorikoksista ja kirkkolain rikkomisesta.

153 §. Joka pilkkaa Jumalata, tuomittakoon kuritus-huoneeseen korkeintaan kahdeksi vuodeksi. Jos se tehdään ajattelemattomuudesta taikka pikaistuksissa; niin rangaistus olkoon sakkoa, taikka vankeutta korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi.

154 §. Joka pilkkaa Jumalan pyhää sanaa, rangaistakoon korkeintaan kuuden kuukauden vankeudella. Jos se tapahtuu ajattelemattomuudesta taikka pikaistuksissa; niin hän tuomittakoon enintään viidensadan markan sakkoon.

155 §. Jos joku tekee naurettavaksi taikka ivaa jonkun Suomenmaassa tunnustetun tahi sallitun uskokunnan oppia, sakramenttia tahi jumalanpalvelusta; niin rangaistakoon korkeintaan neljän kuukauden vankeudella, taikka enintään neljänsadan markan sakolla.

156 §. Joka väkivallalla tahi uhkauksella estää jumalanpalveluksen, muun kirkollisen toiminnan, tahi julkisen uskonnonharjoituksen pitämistä, tuomittakoon vankeuteen korkeintaan kahdeksi vuodeksi. Jos sellaista rikosta yritetään; niin rangaistakoon yrityksestäkin.

157 §. Jos joku häiritsee muiden hartautta jumalanpalveluksen, kirkollisen toiminnan, taikka julkisen uskonnonharjoituksen aikana sen kautta, että hän sellaisen toimituksen kestäessä kiroilee, meluaa, taikka muulla tavalla saat-
taa aikaan pahennusta; niin hän rangaistakoon korkeintaan kuuden kuukauden vankeudella tahi enintään kuudensadan markan sakolla. Jos joku muulla tavalla on rikkonut jumalanpalvelusta varten määrättyä järjestystä vastaan; niin tuomitta-

koon, jos häntä ennen on varoitettu, enintään viidenkymmenen markan sakkoon.

158 §. Jos joku, vasten seurakunnan kirkkoherran kieltoa, siihen aikaan, kuin yleistä jumalanpalvelusta siellä pidettiin, on pannut toimeen tahi pitänyt sellaisen yksityisen jumalisuuden harjoituksen, jota ei sovi katsoa kotohartauksiksi: ja jos häntä ennen on varoitettu; niin hän tuomittakoon enintään sadan markan sakkoon. Jos joku rikkoo kirkkoraadin kiellon yksityisessä jumalisuuden harjoituksessa pitämästä opetuspuheita ja jos asia vedetään oikeuteen; silloin hän tuomittakoon enintään viidensadan markan sakkoon.

159 §. Jos joku levittelee opinkappaletta, joka hänen omassa uskokunnassaan pidetään harhaoppina, ja jos hänen tarkoituksensa on sillä houkutella, vietellä tahi pettää toista joka kuuluu samaan uskokuntaan; niin rikollinen pitää, jos asia vedetään oikeuteen, tuomittaman sakkoon.

160 §. Joka on vieteltyt, pettänyt tahi pakoittanut jonkun uskokunnan jäsenen kääntymään toiseen uskonoppiin: taikka edusmiehen suostumuksetta on kasteen tahi muun toimen kautta saattanut alaikäisen toiseen uskonoppiin, kuin missä tämä laillisesti olisi kasvatettava, hän rangaistakoon korkeintaan kahden vuoden vankeudella, taikka sakolla aina neljäntuhanteen markkaan asti. Jos sellaista rikosta yritetään; niin rangaistakoon yrityksestäkin. Jos syyllinen ei ole Suomen kansalainen; niin menettäköön sitä paitsi etunsa öleskella maassa, katsomatta siihen onko rikos täydelleen tehty vai onko sitä vaan yritetty.

161 §. Jos joku pakoittaa taikka viettelee hänen käynsä alaisena olevaa, tahi alaikäistä käymään osalliseksi vieraan uskokunnan jumalanpalvelukseen tahi jumalisuuden harjoitukseen; niin rangaistakoon enintään viidensadan markan sakolla.

162 §. Joka estää palvelijaansa, taikka muuta talonväkeänsä pääsemästä jumalanpalvelukseen, niin että hän antaa harvoin taikka ei anna milloinkaan niiden olla siinä osallina, rangaistakoon enintään kahdensadan markan sakolla.

163 §. Jos joku estää lastansa taikka muuta hänen käskynsä alla olevaa henkilöä käymästä lukukinkerillä tahi rippikoulussa, taikka jos ei hän itse mene lukukinkeriin, vaikka hänen pitäisi; silloin pitää syyllinen, jos hän ei ole varoituksesta ottanut ojentuaksensa, tuomittaman enintään neljäkymmenen markan sakkoon.

13 Luku.

Sapatin rikkomisesta.

164 §. Joka sapatin aikana kiroilemalla, sopimattomasti käyttäytymällä, hälisevillä huvituksilla, taikka muulla melulla tahallansa häiritsee toisen hartautta, rangaistakoon enintään sadan markan sakolla. Jos se tapahtuu ajattelemattomuudesta tavalla, josta vasta puhuttiin, tahi tekemällä käsitä, taikka jotakin muuta sellaista työtä, jotka sopii lykätä tuonemmaksi eivätkä ole oman eikä toisen hengen tarpeen vaatimia; niin siitä tuomitaan sakkoa enintään viisikymmentä markkaa.

165 §. Jos rikkamapuoti tahi muu samanlaatuinen myömapuoti pidetään sapatin aikana avoinna: taikka jos sellaisena aikana, niin kauvan kuin jumalanpalvelusta pidetään, tavaroita myödään suljetun oven takana, taikka missä hyvänsä: taikka jos sapatin aikana käydään torikauppaa jälkeen kello yhdeksän aamulla; niin syyllinen tuomittakoon enintään sadan markan sakkoon. Älköön lääkkeiden myömisestä sapatin aikana rangaistusta tuomittako.

166 §. Jos elinkeinolainen sapatin aikana jumalanpalveluksen kestäessä pitää ravintolaa tahi ruokamajaa avoinna muille, kuin ruokavieraille ja matkustajille; hän rangaistakoon niinkuin 586 §:ssä sanotaan.

167 §. Jos joku sapatin aikana tekee rikkomuksen; niin pidettäköön se rangaistusta määrättäessä syynä rangaistuksen ylentämiseen, paitsi milloin rikkomus on sellainen, että sen voi ainoastaan sapatin aikana tehdä.

168 §. Sapatin ajaksi luetaan tässä laissa se aika, joka sunnuntaisin sekä muuna, lain jälkeen yleisesti pyhänä

pidettävänä, kirkollisena juhlapäivänä kestää kello kuudesta aamulla kello kuuteen illalla.

14 Luku.

Valtiopetoksesta ja majesteetin rikoksesta.

169 §. Jos joku, aikeissa viedä Keisarilta ja Suuriruhtinaalta henki tahi vapaus, taikka riistää häneltä hallitus tahi sen käyttäminen, rohkenee tehdä Keisarille väkivaltaa, taikka käydä muuhun toimintaan, jonka kautta sellainen aikomus voi toteutua; niin tuomittakoon, valtiopetoksesta, menettämään henkensä. (Katso 172 §:ää.)

170 §. Joka, aikeissa saattaa Suomenmaa tahi Suomen aluspiiriä vieraan vallan alle, taikka rikkoakseen maan yhdistys keisarikunnan kanssa, taikka laittomasti kumotakseen tahi muuttaakseen Suomen perustuslakia, tekee kapinan taikka käy muuhun toimintaan, jonka kautta sellainen aikomus voi toteutua, hän tuomittakoon sellaisesta valtiopetoksesta kuritushuoneeseen joko elinkaudeksi taikka kymmenen jopa viidentoistakin vuoden ajaksi. (Katso 172 §:ää.)

171 §. Jos se rikos, josta 170 §:ssä puhutaan, tehdään Venäjän keisarikuntaa, tahi Venäjän aluspiiriä, taikka Venäjän perustuslakia vastaan; niin rikollinen rangaistakoon niinkuin sanotussa §:ssä on säädetty. (Katso 172 §:ää.)

172 §. Valtiopetos on rangaistava täysin tehtynä rikoksena vaikkapa teko olisikin yritykseen jäänyt.

173 §. Jos kaksi tahi useammat ovat keskenään sopineet valtiopetosta tarkoittavan toiminnan tekemisestä, mutta rikosta ei edes yritettykään; niin jokainen salahankkeessa osallisena ollut tuomitaan kuritushuoneeseen tahi arestiin vähintään neljäksi ja korkeintaan kahdeksaksi vuodeksi. Jos seikat ovat erinomaisen lieventävät; niin sopii tuomita vankeuteen tahi arestiin neljää vuotta lyhemmäksi ajaksi.

174 §. Joka valtiopetollisissa aikeissa käy salahankkeisiin vieraan vallan kanssa: taikka väärinkäyttää sitä valtaa, minkä Keisari ja Suuriruhtinas on hänelle uskonut: taikka sellaisessa aikomuksessa hankkii tahi aseiden käyttä-

miseen harjoittaa väkeä, hän rangaistakoon niinkuin 173 §:ssä sanotaan. Jos joku, samallaisissa aikeissa, yhtyy sellaiseen väkeen; niin olkoon hänellekin sama laki.

175 §. Jos joku julkisesti koettaa taivuttaa tahi vietellä kokoontunutta väkijoukkoa valtiopetokseen: taikka jos joku julkinäulaa tahi näkyville panee, taikka levittelee kirjoitusta tahi muuta esitystä, jossa kehoitetaan valtiopetoliseen hankkeeseen; hän tuomittakoon kuritushuoneeseen tahi arestiin korkeintaan kuudeksi vuodeksi taikka vankeuteen.

176 §. Joka muulla tavalla valmistelee valtiopatollista hanketta, tuomittakoon kuritushuoneeseen, vankeuteen taikka arestiin korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

177 §. Jos joku tietää, että valtiopetosta tarkoittava salahanke taikka muu valmistelu on tekeillä, eikä sitä ajoissa ilmaise; hän rangaistaan niinkuin 232 §:ssä sanotaan. Ellei hänellä ole niitä todistuksia, joilla hän uskoo voivansa näyttää rikollisen syyppääksi rikokseen; niin ilmaiskoon kuitenkin, henkilöä nimittämättä, mitä hän asiassa tietää, taikka kärsiköön sakon.

178 §. Joka tahallansa, valtiopetosta kumminkaan aikomatta, pahoinpidellen tahi muuta väkivaltaa käyttäen käy Keisarin ja Suuriruhtinaan päälle, hän tuomitaan, majesteetinrikoksesta, hengenrangaistukseen taikka elinkautiseen kuritushuoneeseen. Jos sellaista rikosta yritetään; niin syyllinen rangaistakoon vähintään kymmenen ja korkeintaan viidentoista vuoden kuritushuoneella.

179 §. Jos Keisaria ja Suuriruhtinasta herjataan tahi hänen kunniaansa muulla tavalla loukataan; niin pitää rikollinen sellaisesta majesteetinrikoksesta tuomittaman, jos hänen tekonsa oli herjaavaista laatua, kuritushuoneeseen tahi vankeuteen korkeintaan neljäksi vuodeksi, mutta muusta kunnianloukkauksesta vankeuteen tahi arestiin korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

180 §. Jos joku tahallansa pahoinpidellen tahi muuta väkivaltaa käyttäen käy Keisarinnan, Perintöruhtinaan taikka Leskikeisarinnan päälle; niin hän tuomittakoon kuritushuoneeseen kuuden jopa viidentoistakin vuoden ajaksi taikka elin-

kaudeksi. Jos se tapahtuu muuta keisarillisen huoneen jäsentä vastaan, jolla on keisarillisen korkeuden arvo; niin pitää siitä rikoksesta tehtämän tuomio sen laadun mukaan, mutta rikos on katsottava erinomaisen raskauttavissa seikoissa tehdyksi: ja sellaisessa tapauksessa voidaan kahdeksan- jopa viidentoistavuotisen kuritushuoneen sijasta tuomita kuritusrangaistukseen elinkaudeksi, sekä, kahdeksaa vuotta lyhemmän kuritusrangaistuksen taikka vankeuden sijasta, vastaava kuritusrangaistus korkeintaan kahden vuoden lisäyksellä, mutta, sakon sijasta, vankeutta korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

181 §. Jos sellaista keisarillisen huoneen jäsentä, joka mainitaan 180 §:ssä, herjataan tahi hänen kunniaansa muulla tavalla loukataan; niin rikollinen tuomittakoon, jos hänen tekonsa oli herjaavaista laatua, kuritushuoneeseen tahi vankeuteen korkeintaan kolmeksi vuodeksi, mutta muusta kunnianloukkauksesta vankeuteen taikka arestiin korkeintaan yhdeksi vuodeksi.

15 Luku.

Maanpetoksesta ja muista rikoksista valtakunnan turvallisuutta vastaan.

182 §. Jos joku tarttuu aseisin Suomenmaata, taikka muuta Keisarin ja Suuriruhtinaan valtikaa alla olevaa maata vastaan; niin hän tuomitaan elinkaudeksi kuritushuoneeseen taikka kymmeneksi jopa viideksitoistakin vuodeksi. Jos hän ennen sodan syttymistä oli vihollisen palveluksessa, taikka jos seikat muuten ovat erinomaisen lieväntävät; niin sopii tuomita kuritushuoneeseen taikka arestiin, kumminkaan ei viittä vuotta lyhemmäksi ajaksi.

183 §. Jos maanpetos tapahtuu siten, että joku kehoittaa vierasta valtaa taikka muulla tavalla saattaa sen sodalla ahdistamaan Suomenmaata tahi keisarikuntaa: taikka siten, että hän petollisesti saattaa vieraan vallan käsiin Suomenmaan tahi keisarikunnan sotaväkeä taikka muita asukkaita, taikka liittovallan sotajoukkoja, taikka maata, kau-

pungin, linnan, linnoituksen, solan taikka muun puolustuspaikan, asehuoneen, makasiinin, ase- tahi ruokavaroja, laivan, sotakassan, taikka muuta senkaltaista, mikä kuuluu jollekin Keisarin ja Suuriruhtinaan valtikan alle yhdistetyistä maista taikka on liittovallan omaa: taikka tahallansa vihollisen eduksi hävittää, turmelee tahi ottaa pois jotakin äskensanottua omaisuutta, taikka rautatien sillan tahi telegrafin: taikka tekee väkivaltaa sille, joka sodan aikana viepi ase- tahi ruokavaroja taikka muuta senkaltaista leiriin, laivastoon tahi linnaan, joka kuuluu keisarikuntaan taikka liittovallan alle: taikka viettelee sotaväkeä karkaamaan vihollisen puolelle, tahi sodan aikana kapinaan taikka muuhun uskottomuuteen: taikka jos hän petollisissa aikeissa estää sotaväen käyttämistä vihollista vastaan: taikka on sodassa vihollisella vakoojana; silloin pitää rikollinen tuomittaman elinkautiseen kuritushuoneeseen taikka kymmeneksi jopa viideksitoistakin vuodeksi. Jos seikat ovat erinomaisen lieventävät; niin sopii tuomita kuritushuoneeseen lyhemmäksi ajaksi, kumminkaan ei alle kuuden vuoden. Jos puheenalaista rikosta yritetään; niin pitää yrityksestäkin rangaistaman.

184 §. Jos joku kehoittaa taikka koettaa vietellä toista sellaiseen maanpetokseen, josta 183 §:ssä puhutaan, taikka jos sitä verten ollaan salahankkeissa, vaikka ei päästä rikosta yrittämänsäkään; niin rikollinen tuomittakoon kuritushuoneeseen taikka vankeuteen korkeintaan kolmeksi vuodeksi. Jos syyllinen itsestänsä, eikä ulkonaisten esteidentähden, on poistanut kehoituksen, viettelemisen tahi salahankkeen kaikki vahingolliset vaikutukset; niin olkoon rangaistuksesta säästetty.

185 §. Joka viholliselle pestaa taikka muulla tavalla hankki sotaväkeä tahi vakoojia: taikka viepi sille sotatarpeita tahi ruokavaroja: taikka viholliselle ilmaisee sotavoiman asemaa tahi liikkeitä, taikka neuvotteluja tahi niissä syntyneitä päätöksiä: taikka piirroksella eli muulla tavalla antaa viholliselle tietoa puolustuslaitoksesta, satamasta, kulkuväylästä tahi tiestä: taikka maanpetollisissa aikeissa suojelee tahi kätkee vihollisen sotaväkeä tahi vakoojia: taikka muulla

samallaisella tavalla ja samoissa aikeissa on viholliselle apuna, hän tuomitaan kuritushuoneeseen kahdeksaksi jopa viideksitoistakin vuodeksi tahi elinkaudeksi, taikka, jos seikat ovat erinomaisen lieventävät, kuritushuoneeseen, kumminkaan ei neljää vuotta lyhemmäksi ajaksi. Jos sellaista rikosta yritetään; niin olkoon yrityskin rangaistuksen alainen.

186 §. Jos joku sodan aikana tietensä väärällä ilmoituksella vihollisen asemasta ja liikkeistä, taikka tiestä, kulkuväylästä tahi muusta senkaltaisesta on pettänyt sotavoimaa; niin hän tuomitaan kuritushuoneeseen vähintään kolmeksi ja korkeintaan kahdeksaksi vuodeksi. Jos sen kautta syntyi vähäpätöinen vahinko taikka ei syntynyt vahinkoa olleenkaan; silloin sopii tuomita syyllinen vankeuteen taikka arestiin korkeintaan kolmeksi vuodeksi. Jos puheenalaista rikosta on yritetty; niin rangaistakoon yrityksestäkin.

187 §. Jos joku sodan aikana tekee väkivaltaa vahtimiehelle, suojeluvahdille tahi muulle sotilasvahdille, ja jos se tapahtuu maanpetollisessa aikomuksessa; niin hän tuomittakoon kuritushuoneeseen elinkaudeksi taikka kuudeksi jopa viideksitoistakin vuodeksi. Jos se tapahtuu ilman maanpetollista aikomusta, mutta kumminkin tahallisesti; niin rangaistus olkoon kuritushuonetta korkeintaan kuudeksi vuodeksi taikka vankeutta. Jos puheenalaista rikosta yritetään; niin pitää yrityksestäkin rangaistaman. Jos joku rauhan aikana tekee sellaista väkivaltaa; silloin pitää rikoksesta sen laadun mukaan rangaistaman niinkuin muusta väkivallasta sanotaan, mutta se on katsottava raskauttavissa seikoissa tehdyksi.

188 §. Joka, sodan kestäessä taikka milloin se todenmukaisesti on tulossa, viettelee tahi auttaa sotilasta karkaamaan, taikka kätkee sellaisen karkurin, tuomittakoon, jos hän sen tekee maanpetollisessa aikomuksessa, kuritushuoneeseen korkeintaan kuudeksi vuodeksi, mutta muuten vankeuteen taikka arestiin korkeintaan yhdeksi vuodeksi. Jos sitä yritetään; niin pitää yrityksestäkin rangaistaman. Jos joku rauhan aikana tekee puheenalaisen rikoksen; olkoon siitä laki niinkuin 237 §:ssä sanotaan.

189 §. Joka Suomenmaata tahi keisarikuntaa vahingoittaaksensa väärentää, salassa pitää, hävittää tahi turmelee asiakirjan, joka sisältää todistusta maan tahi keisarikunnan oikeuksista, taikka valtakunnan turvallisuudesta, hän tuomitaan kuritushuoneeseen kahdeksan jopa viidentoistakin vuoden ajaksi taikka elinkaudeksi. Ellei hän tee rikosta sellaisessa aikomuksessa, vaan tekee sen kumminkin tahallansa ja asiakirjan tärkeyttä tuntien; silloin hän tuomitaan kuritushuoneeseen korkeintaan kuudeksi vuodeksi taikka vankeuteen. Jos tässä §:ssä mainittua rikosta yritetään; niin rangaistakoon yrityksestäkin.

190 §. Jos se, joka ei kuulu Keisarin ja Suuriruhtinaan valtikkan alle, tekee jonkun §:issä 182—189 mainitun toiminnan; niin hänen kanssaan menetellään niinkuin kansainvälinen oikeus ja sodantapa määräävät. Jos hän tekee sellaisen rikoksen siihen aikaan, kuin hän Suomenmaan tahi keisarikunnan lakien suojelusta nauttii; niin pitää hänen kanssaan meneteltämän 1 §:n mukaan.

191 §. Jos se, joka on saanut toimekseen keskustella tahi tehdä jotakin sopimusta vieraan vallan kanssa jossakin Suomenmaata taikka keisarikuntaa koskevassa asiassa, tahallansa on sen vieraan vallan etua auttanut Suomenmaata tahi keisarikuntaa vastaan, taikka valtakuntaa muuten vahingoittanut; niin hän tuomitaan kuritushuoneeseen kahdeksaksi jopa viideksitoistakin vuodeksi taikka elinkaudeksi. Jos hän on sellaista rikosta yrittänyt; niin rangaistakoon yrityksestäkin. Jos hän sellaisessa aikomuksessa vastaanotti vieraalta valalta lahjan tahi lahjoituksen; niin hän tuomitaan, vaikka hän ei rikosta yrittänytään, vähintään neljäksi ja korkeintaan kymmeneksi vuodeksi kuritushuoneeseen.

192 §. Jos joku muuten vieraalta valalta vastaanottaa lahjan tahi lahjoituksen, että hän sen etua Suomenmaata tahi keisarikuntaa vastaan auttaisi, taikka valtakuntaa vahingoittaisi; niin hän tuomitaan kuritushuoneeseen vähintään kolmeksi ja korkeintaan kahdeksaksi vuodeksi.

193 §. Jos se, jonka tietoon oli uskottu salainen keskusteleminen taikka neuvottelu taikka päätös asiassa, josta

Suomenmaan tai keisarikunnan turvallisuus tai oikeus vieraasen valtaan nähden on riippuvainen, on sellaisen salaisuuden ilmaissut, taikka luvatta on antanut ulos tai tehnyt tunnetuksi asiakirjan, mikä hänen olisi sellaisessa asiassa tullut pitää salassa; niin hän tuomitaan, jos rikos tehtiin aikeissa vahingoittaa Suomenmaata taikka keisarikuntaa, kuritushuoneeseen kahdeksaksi jopa viideksitoistakin vuodeksi taikka elinkaudeksi, mutta, jos se muuten tehtiin tahallisesti vaan ilman mainittua aikomusta, kuritushuoneeseen vähintään kahdeksi ja korkeintaan viideksi vuodeksi. Jos hän sellaista rikosta on yrittänyt; niin rangaistakoon siitäkin. Jos hän huolimattomuutensa taikka varomattomuutensa tähden on ollut syynä siihen, että sellainen salaisuus tai asiakirja on tullut tunnetuksi; silloin rangaistakoon korkeintaan kahden vuoden arestilla, taikka sakolla.

194 §. Jos sellainen salaisuus taikka asiakirja, josta 193 §:ssä puhutaan, jonkun sattumuksen kautta on tullut sen tietoon, jolle sen tuntemista ei ole uskottu, ja jos hän tiesi, että asia tai asiakirja oli pidettävä salassa, mutta kumminkin päästi tiedon siitä levenemään; niin tuomittakoon, jos se tapahtui vahingoittamisen aikomuksessa, korkeintaan viideksi vuodeksi vankeuteen tai arestiin, taikka vetäköön sakkoa.

195 §. Joka maanpetollisessa aikomuksessa levittää maahan valheen taikka väärän kulkupuheen, joka on Suomenmaan tai keisarikunnan turvallisuudelle vaaraksi, hän tuomitaan, ellei hänen teollaan ollut sitä vaikutusta, joka lain jälkeen on kovemman rangaistuksen alainen, korkeintaan kahdeksi vuodeksi vankeuteen taikka arestiin.

196 §. Jos joku, ilman Keisarin ja Suuriruhtinaan suostumusta, toimii vieraan vallan lähettiläänä Suomenmaata tai keisarikuntaa koskevassa asiassa: taikka jos joku käy sellaisesta asiasta vieraan vallan tai sen lähettilään kanssa keskusteluksiin; niin rangaistakoon korkeintaan kuuden kuukauden arestilla taikka sakolla, ellei hänen tekonsa lain jälkeen ole kovemman rangaistuksen alainen.

16 Luku.

Rikoksista kansainvälistä oikeutta vastaan.

197 §. Jos joku tekee vierasta valtiota vastaan taikka sen päällysmiehelle sellaista väkivaltaa, että hänen tekonsa, jos se olisi toimitettu Suomenmaata tahi keisarikuntaa vastaan, sisältäisi valtiopetoksen, tahi yrityksen taikka valmistelun siihen; niin hän tuomitaan niissä tapauksissa, joista 169, 170, 173 ja 174 §:ssä puhutaan, kuritushuoneeseen korkeintaan kahdeksitoista vuodeksi, taikka, jos seikat ovat erinomaisen lieventävät, vankeuteen tahi arestiin korkeintaan kolmeksi vuodeksi, sekä 175 ja 176 §:ssä mainituissa tapauksissa korkeintaan kahden vuoden ajaksi kuritushuoneeseen, vankeuteen taikka arestiin. Jos sellaista rikosta yritetään; niin rangaistakoon yrityksestäkin niissä tapauksissa, joista 169 ja 170 §:ssä puhutaan. (Katso 199 §:ää.)

198 §. Jos joku tahallansa pitelee vieraan valtion päällysmiestä pahoin taikka tekee hänelle muuta väkivaltaa, jota ei voi 197 §:ssä mainittuun rikosten joukkoon lukea, taikka loukkaa hänen kunniaansa; niin tuomittakoon, asian laadun mukaan, kuritushuoneeseen, vankeuteen taikka arestiin korkeintaan kolmeksi vuodeksi, ellei teko lain jälkeen ole isomman rangaistuksen alainen, jolloin puheenalainen teko pitää katsottoman erinomaisen raskauttavissa seikoissa tehdyksi ja rangaistus samassa määrässä tehtämän isommaksi, kummin-kin pysymällä rankaisusäännöksen rajain sisällä. Jos tässä §:ssä mainittua pahoinpitelyä yritetään; niin rangaistakoon yritysikin. (Katso 199 §:ää.)

199 §. Älköön 197 ja 198 §:ssä mainituista rikoksista tuomittako mitään rangaistusta, ellei loukatun valtion hallitus ilmoita rikosta syytteen pantavaksi, ja ellei sen valtion lakien jälkeen rangaista samallaisesta rikoksesta, joka siellä tehdään keisarivaltakuntaa vastaan.

200 §. Jos Keisarin ja Suuriruhtinaan luokse asetettua vieraan valtion lähettilästä pidellään pahoin tahi hänelle tehdään muuta väkivaltaa taikka hänen kunniaansa loukataan;

niin pitää se, jos loukattu tekee syytöksen, taikka vieraan valtion hallitus ilmoittaa rikoksen syytteeseen pantavaksi, rangaistusta määrättäessä katsottaman erinomaiseksi syyksi rangaistuksen ylentämiseen.

17 Luku.

Rikoksista valtiosäätyjä vastaan.

201 §. Jos joku, laittomasti hajoittaakseen maan valtiopäiville kokoontuneet valtiosäädyt, taikka erityisen säädyn tai valiokunnan valtiopäivillä, taikka kostaakseen sellaiselle kokoukselle, taikka pakoittaakseen sitä johonkin päätökseen tai toimenpiteeseen, taikka sitä estääkseen siitä, on käyttänyt väkivaltaa kokousta taikka jotakuta sen jäsentä vastaan: taikka jos joku väkivallalla, tai väkivaltaa uhaten, taikka muulla luvattomalla tavalla on tahallansa estänyt valtiosäätyjä, erinäistä säätyä tai valiokuntaa laillisesti kokoontumasta; niin hän tuomitaan kuritushuoneeseen vähintään kuudeksi ja korkeintaan kahdeksitoista vuodeksi. Jos sellaista rikosta yritetään; niin rangaistakoon yrityskin.

202 §. Valtiopäivä-järjestyksessä on säädettyinä miten se on rangaistava, joka muulla tavalla sanoin tai toimin hätyyttää valtiopäivämiestä, taikka sillä tavoin rikkoo säädyn tai valiokunnan sihteerä taikka palvelusmiehiä vastaan.

203 §. Jos joku kiroilemalla, taikka muulla melulla tai epäkunnolla häiritsee säädyn taikka valiokunnan istuntoa, eikä ota varoituksesta ojentuaksensa; niin hän rangaistakoon, jos sääty tai valiokunta ilmiantaa asian syytteeseen pantavaksi, enintään kahdensadan markan sakolla. Jos sen takia täytyy melkoiseksi ajaksi keskeyttää istunto, taikka jos seikat muuten ovat erinomaisen raskauttavat; silloin sopii tuomita vankeuteen korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi.

204 §. Jos säädyn tai valiokunnan istunnossa läsnäoleva kuulija on laillisesti käsketty lähtemään istuntohuoneesta pois, mutta ei käskyä tottele; taikka jos joku tunkee itsensä sinne sisään tehden ihmisille väkivaltaa ja pahasti pidellen esineitä: taikka kätkee itsensä sinne, kykenemättä

näyttämään otollista syytä siihen tekoonsa; silloin sopii hänen ulosviemiseensä käyttää tarpeellista väkivaltaa: ja syyllinen, jos sääty taikka valiokunta ilmi antaa asian syytteen pantavaksi, tuomittakoon sakkoon taikka korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi vankeuteen. Jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat; niin sopii tuomita korkeintaan kahdeksi vuodeksi vankeuteen.

205 §. Joka häiritsee vaalivapautta valtiopäivämiestä valittaessa, rangaistaan niinkuin valtiopäivä-järjestyksessä sanotaan.

206 §. Jos joku myöpi tahi ostaa ääniä vaalia varten valtiopäiville, taikka valtakirjan jollekin istuimelle ritarihuoneessa; niin rangaistakoon korkeintaan kuuden kuukauden arestilla. Jos sellaista rikosta yritetään; niin pitää sekin rangaistaman.

18 Luku.

Rikoksista julkista viranomaista vastaan; niin myös kapinasta ja metelistä sekä laittomuuksista kokouksissa.

207 §. Jos joku väkivalloin taikka väkivaltaa uhaten asettuu vastustamaan julkista virastoa, virkamiestä tahi viraston käskyläistä, taikka häntä, joka on määrätty tahi valittu toimittamaan julkista virantehtävää tahi hoitamaan yleistä tointa, taikka on kutsuttu olemaan julkisessa toimituksessa apuna, milloin joku sanotuista henkilöistä virkansa puolesta on toimittamassa mitä hänen laillisesti pitää toimit-taman; niin rangaistakoon korkeintaan yhden vuoden vankeudella taikka sakolla. Jos joku muuten tekee jollekulle sanotuista henkilöistä väkivaltaa, milloin tämä laillisesti täyttää velvollisuutensa, taikka sellaisesta toimesta hänelle kostaakseen; niin olkoon sama laki.

208 §. Jos joku väkivallalla tahi väkivaltaa uhaten koettaa pakoittaa virastoa taikka virkamiestä tekemään tahi laiminlyömään jotakin heidän virkaansa kuuluvata; niin rangaistakoon korkeintaan kahden vuoden vankeudella. Jos se

tehdään jollekulle muulle 207 §:ssä mainituista henkilöistä; niin olkoon sama laki.

209 §. Jos väkeä kokoontuu joukoksi, joka koettaa yhdistetyin voimin tehdä jonkun 207 ja 208 §:ssä mainituista rikoksista; silloin pitää sellaisen kapinan yllyttäjät ja johtajat, niin myös itsekukin, joka silloin tekee mainituista rikoksista jonkun, taikka tekee toiselle väkivaltaa, taikka hävittää huoneuksen tahi sitä vahingoittaa, taikka ryöstää tahi turmelee jotakin muuta omaisuutta, tuomittaman kuritushuoneeseen korkeintaan kahdeksitoista vuodeksi, ja muut kapinassa osallisina olleet kuritushuoneeseen tahi vankeuteen korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

210 §. Jos kokoontunut väkijoukko on osottanut olevansa aikeissa tehdä kapinan niinkuin 209 §:ssä sanotaan; silloin pitää sen paikkakunnan poliisiviranomaisen, se on Keisarin ja Suuriruhtinaan käskynhaltijan siinä läänissä, taikka sen kihlakunnan kruununvoudin, taikka paikkakunnan nimismiehen, taikka kaupungin pormestarin tahi poliisimestarin, taikka sen, joka jonkun mainituista virkamiehistä sijaisena on, Keisarin ja Suuriruhtinaan nimessä kolme kertaa kuuluvasti käskää kapinoitsijoita heti hajoomaan, taikka muuten tulee asevoimaa käytettäväksi. Jos eivät sellaisen käskyn perästä hajoo; niin sopii käyttää sotaväkeä kapinan asettamiseen ja aseita kapinoitsijoita vastaan. Jos kapinoitsijat käyvät väkivaltaa tekemään niin pian, ettei poliisiviranomainen voi vastasanotulla tavalla menetellä; silloin hänellä on valta määrätä, että kapina pitää heti asevoimalla asetettaman. Älköön kummassakaan tapauksessa käytettävä aseita pitemmän aikaa, kuin kapinan asettamiseen on tarpeellista. Jos ei poliisiviranomaista ole paikalla, eikä sen saapuville tuloa voida odottaa; silloin on paikkakunnalla olevan sotapäällikön korkeimmalla miehellä valta menetellä niinkuin tässä on säädettyä poliisiviranomaista varten.

211 §. Jos kapinoitsijat, ilman että asevoimaa on tarvittu käyttää, ovat totelleet käskyä hajoomaan, eivätkä ole tehneet väkivaltaa ihmisille tahi omaisuutta pahoin pidelleet; älköön yllyttäjiä eikä johtajia tuomittako isompaan ran-

gaistukseen, kuin korkeintaan kahdeksi vuodeksi kuritushuoneeseen tahi vankeuteen, ja muut olkoot rangaistuksesta vapaat. Jos yllyttäjä taikka johtaja on itse ollut apuna väkijoukon hajoittamisessa; niin pidettäköön se syynä hänen rangaistuksensa alentamiseen, ellei hänellekin, 74 §:n mukaan, sovi suoda vapautusta rangaistuksesta.

212 §. Jos kapinoitsijoita vastaan on laillisesti käytetty asevoimaa, ja jos joku kapinoitsija sen kautta on saanut haavan taikka surmansa; niin jääköön kostamatta. Jos kapinoitsija tappaa sen, joka tahtoo kapinata asettaa; niin tuomittakoon, vaikka tappo tapahtuikin ilman surmaamisen aikomusta, elinkautiseen kuritushuoneeseen taikka kymmeneksi jopa viideksitoistakin vuodeksi.

213 §. Jos joku julkisesti kokoontuneen väkijoukon kuulten, taikka kirjoituksella tahi muulla esittelyllä, jota hän on levitellyt taikka jonka hän on julkinaulannut tahi pannut näkyville, on kehoittanut tahi koettanut vietellä muita kapinaan taikka johonkin muuhun sellaiseen rikokseen, kuin tämän luvun edellisissä §:issä mainitaan; niin hän pitää, jos rikos sen johdosta tehtiin, tuomittaman rangaistavaksi sen yllyttäjänä, mutta rangaistakoon, ellei sellaista seuraamusta syntynytkään, korkeintaan yhden vuoden vankeudella tahi arestilla, taikka sakolla. Sama olkoon laki sillekin, joka mainitulla tavalla julkisesti kehoittaa toista taikka koettaa häntä vietellä rikokseen taikka lain eli laillisen säännöksen rangaistavaan rikkomiseen. Älköön kumminkaan sellaisesta kehoituksesta jonkun rikkomuksen tekemiseen tuomittako rangaistusta, joka olisi kovempi sitä rangaistusta, mikä laissa samaa rikkomusta varten on määrätty.

214 §. Joka luvattomasti pestaa, taikka muulla tavalla kerää, taikka aseiden käyttämiseen harjoittaa tahi johtaa aseellista väkeä, taikka aseilla ja muilla sotatarpeilla varustaa väkeä, joka luvattomasti on sotapalvelukseen kerätty, hän rangaistakoon korkeintaan kahden vuoden vankeudella. Jos joku yhtyy sellaiseen aseelliseen väkeen; niin tuomittakoon vankeuteen tahi arestiin korkeintaan yhdeksi vuodeksi.

Jos tässä §:ssä mainittuja rikoksia tehdään maanpetollisissa aikeissa; silloin olkoon laki niinkuin 14 luvussa sanotaan.

215 §. Jos väkijoukko kokoontuu tielle, kadulle, torille tahi muulle julkiselle paikalle ja osottaa olevansa aikeissa häiritä yleistä turvallisuutta; silloin tulee 210 §:ssä mainitun viranomaisen kolme kertaa kuuluvasti kehoittaa väkijoukkoa hajoomaan, vaikkapa se ei olisikaan näyttänyt kapinallisia aikeita, sekä, jos kehoitusta ei totella, lähettää väkijoukkoa hajottamaan sotaväkeä, joka sitä tehdessään ei saa käyttää teräaseita: ja itsekukin, joka ei ole totellut kolmatta kehoitusta, olkoon vikapää, metelistä, kärsimään korkeintaan kaksi kuukautta vankeutta tahi arestia, taikka sakkoa.

216 §. Jos metelöitsijät yhdistetyin voimin tekevät poliisiviranomaiselle tahi sotaväelle väkivaltaista vastarintaa; silloin sopii metelin asettamiseksi käyttää teräaseita niinkuin 210 §:ssä on sanottuna, ja yllyttäjä vastarintaan sekä sen johtaja tuomittakoon kuritushuoneesen korkeintaan kymmeneksi vuodeksi, mutta muut vastarinnan tekijät korkeintaan neljäksi vuodeksi kuritushuoneesen taikka vankeuteen. Jos tehdään tappo, taikka jos joku metelöitsijöistä saa haavan; olkoon laki niinkuin 212 §:ssä sanotaan.

217 §. Jos metelöitsijät yhdistetyin voimin ovat tehneet väkivaltaa muille, kuin poliisiviranomaisille tahi sotaväelle: taikka pahoin pidelleet yleistä tahi yksityisen omaisuutta: taikka omaisuutta ryöstäneet; niin jokainen väkivallassa tahi ryöstämisessä osallisena ollut tuomitaan kuritushuoneesen korkeintaan kymmeneksi vuodeksi, taikka, erinomaisen lieventävissä seikoissa, vankeuteen, kumminkaan ei kuutta kuukautta lyhemmäksi ajaksi, sekä kaikki muut sillä kertaa metelissä osallisina olleet itsekukin korkeintaan yhdeksi vuodeksi vankeuteen taikka vetämään sakkoa.

218 §. Jos yleisöä kokoontuu kaupungissa taikka maalla jotakin yleistä asiata keskustelemaan; älköön poliisiviranomaista kiellettäkö kokoukseen pääsemästä. Jos se tehdään; niin kieltäjä taikka se, joka on ollut kieltoa päättämässä, olkoon korkeintaan kolmensadan markan sakon alainen, ja

poliisiviranomainen hajoittakoon kokouksen. Älköön julkinen viranomainen sellaista kokousta muuten hajoittako, ellei siinä ryhdytä johonkin, mikä on vasten lakia taikka häiritsee yleistä turvallisuutta. Jos joku siinä tapauksessa ei tottele viranomaisen käskyä kokouksen hajoomisesta; niin vetäköön sakkoa korkeintaan kaksisataa markkaa.

219 §. Jos joku kieltää siltä, joka ulosoton, kotoetsinnön taikka muun julkisen toimituksen takia on laillisesti oikeutettu sitä vaatimaan, sisäänpääsön huoneukseen, taikka mihin muuhun paikkaan tahansa; niin vetäköön sakkoa korkeintaan kolmesataa markkaa.

220 §. Joka tahallansa vartijain käsistä, taikka vanakilasta tahi rankaisulaitoksesta vapauttaa vangin, taikka auttaa häntä karkaamaan, taikka menettelee niin, että se, joka on otettava kiinni, pääsee pakoon, hän rangaistakoon korkeintaan kahden vuoden vankeudella tahi arestilla, taikka sakolla. Jos sellaista rikosta yritetään; niin rangaistakoon siitäkin.

221 §. Jos se, jonka velvollisuutena oli saattaa, kuljettaa tahi vartioida vankia, tahallansa on päästänyt vangin irti, taikka edesauttanut tämän karkaamista; niin tuomittakoon korkeintaan kolmeksi vuodeksi vankeuteen. Jos sellaista rikosta yritettiin; niin rangaistakoon siitäkin. Jos hän varomattomuudellaan tahi huolimattomuudellaan tuotti vangin irtipääsön; niin rangaistakoon korkeintaan kolmen kuukauden vankeudella tahi arestilla, taikka sakolla. Miten virkamies, vanginvartija taikka muu julkisen viraston käskyläinen pitää tässä mainitusta rikoksesta rangaistaman, siitä puhutaan 556 §:ssä.

222 §. Jos vangit yksissä neuvoin koettavat yhdisteyillä voimilla murtautua ulos vankihuoneesta taikka muusta säilytyspaikasta: taikka tehdä väkivaltaa sille, jonka hoidon alla tahi vartioittavina he ovat: taikka tehdä sellaiselle henkilölle vastarintaa: taikka pakoittaa häntä johonkin; niin yllyttäjä sellaiseen salakapinaan ja sen johtaja, niin myös itsekin, joka silloin tekee väkivaltaa hoitajalle tahi vartijoille, tuomitaan kuritushuoneeseen korkeintaan kymmeneksi vuo-

deksi, mutta ne muut kukin kuritushuoneeseen taikka vankeuteen korkeintaan neljäksi vuodeksi.

19 Luku.

Muista rikoksista yleistä järjestystä vastaan.

223 §. Jos joku on tuomarille tahi muulle virkamiehelle antanut, tarjonnut tahi luvannut lahjuksen tahi muun palkkion, taivuttaakseen häntä vilpilliseen virkatoimeen; niin tuomittakoon, jos sellainen virkatoimi sen johdosta on tapahtunut, kuritushuoneeseen korkeintaan viideksi vuodeksi taikka vankeuteen vähintäänkin kolmeksi kuukaudeksi, mutta muuten vankeuteen korkeintaan kahdeksi vuodeksi taikka sakkoon. Jos joku muulla tavalla viettelee virkamiestä virkarikokseen tahi -virheeseen, taikka auttaa häntä sellaisen rikkomuksen aikaansaamisessa; niin pitää syyllinen, jos laissa ei ole erittäin määrätty rangaistusta sellaisesta yllytyksestä tahi avunannosta, tuomittaman sakkoon taikka korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi vankeuteen, ja osallisuudestaan siinä tehdyssä rikoksessa pitää hän rangaistaman lain jälkeen.

224 §. Joka ryhtyy Keisarin ja Suuriruhtinaan käskynhaltijan virkaan, niin että hän luvattomasti ulosottaa jotakin itsellensä omalla kädellensä, taikka muuten anastaa itsellensä oikeutta, hän rangaistakoon sakolla taikka korkeintaan kahden kuukauden arestilla.

225 §. Joka ilman laillista määräystä ryhtyy johonkin virkatoimitukseen, rangaistakoon korkeintaan kuuden kuukauden vankeudella tahi arestilla, taikka sakolla. Jos se tapahtuu vilpillisessä aikomuksessa; silloin olkoon laki niin kuin 489 §:ssä sanotaan.

226 §. Jos joku tahallansa hävittää, turmelee taikka saattaa hukkaan tuomiokirjan, pöytäkirjan, päiväkirjan, juttukirjan taikka jotakin muuta, joka on oikeuden taikka muun viraston taikka virkamielen virallisesti säilytettävänä, taikka on säilytettäväksi sinne jätetty; niin hän rangaistakoon korkeintaan yhden vuoden vankeudella tahi arestilla, taikka, jos seikat ovat erinomaisen lieventävät, sakolla. Jos jotakin

ylempänä mainittua varastetaan; niin rikos pitää tuomittaman 386 §:n jälkeen.

227 §. Jos joku tahallansa ottaa pois, turmelee tahi tahraa julkisen viraston tahi virkamiehen yleisön tiedoksi julkinaulaaman kuulutuksen tahi tiedonannon; niin rangaistakoon enintään kahdensadan markan sakolla.

228 §. Joka, luvatta, tahallansa murtaa viraston tahi virkamiehen sinetin, jonka ta'akse on laillisesti lukittu esineitä tahi kirjoja, etteivät hukkaantuisi tahi joutuisi yleisön tietoon, hän rangaistakoon enintään viidensadan markan sakolla.

229 §. Jos joku on laillisesti kielletty hukkaamasta omaa tavaraansa taikka ulosantamasta toisen tavaraa, mutta rikkoo kiellon; niin rangaistakoon enintään viidensadan markan sakolla taikka korkeintaan kolmen kuukauden arestilla. Jos joku muuten hukkaa irtainta tavaraa, joka tietävästi on pantu takavarikkoon, taikka on ulosotettu; niin olkoon sama laki.

230 §. Jos joku henkipanossa jättää ilmoittamatta itsensä taikka toisen, jonka hän on velvollinen ilmoittamaan verolle kirjoitettavaksi; niin tuomittakoon, jos se tapahtuu tahallisesti, vetämään sakkoa enintään sata markkaa, mutta, jos se tapahtuu huolimattomuudesta, enintään kaksikymmentä markkaa.

231 §. Jos se, joka ei ole Suomen kansalainen ja on menettänyt oikeutensa oleskella maassa, sittenkin tulee tänne; niin hän tuomittakoon korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi vankeuteen.

232 §. Jos joku saa uskottavan tiedon siitä, että valtiopetos, maanpetos, rahaa koskeva rikkomus, murha, tappo, ihmisryöstö, murhapoltto taikka muu senkaltainen törkeä tahi yleistä vaaraa tuottava rikos on hankkeissa, ja jos hän, vaikka rikos vielä olisi estettävissä ilman ilmiantoa syytteesen, ei ajoissa anna siitä tietoa esivallalle taikka sille, joka rikoksen kautta joutuisi vaaraan; niin hän tuomittakoon sakkoon taikka korkeintaan kolmen kuukauden arestiin siinä tapauksessa, että joko itse rikos on tehty taikka sellainen yritys siihen, joka

lain jälkeen on rangaistuksen alainen. Älköön kumminkaan puheenalaisesta laiminlyömisestä tuomittako mitään rangaistusta sille, jonka olisi täytynyt rikoksen estämiseksi ilmiantaa jonkun, kenen kanssa hänellä oli sellaiset välit, kuin 122 §:ssä sanotaan.

233 §. Jos edusmies 79 ja 82 §:ssä mainituissa tapauksissa laiminlyö rikoksen tehneen lapsen kurittamisen; niin tuomittakoon enintään kahdensadan markan sakkoon.

234 §. Jos joku on osallisena yhdistyksessä, jonka ole-massaolo, säännöt tahi tarkoitus ovat pidettävät esivallalta salassa, taikka jossa luvataan tottelevaisuutta tuntemattomalle, taikka ehdotonta tottelevaisuutta tunnetulle esimiehelle, taikka jonka tarkoituksena tahi toimenä muun muassa on laittomilla keinoilla estää lain tahi esivallan määräysten panemista täytäntöön, taikka tehdä ne voimattomiksi; niin hän rangaistaan, jos hän on ollut yhdistyksen perustajana taikka esimiehenä, korkeintaan kahden vuoden vankeudella, mutta muuten korkeintaan yhden vuoden vankeudella, taikka sakolla.

235 §. Jos joku, saattaaksensa esivallan sen kautta halpaan arvoon, levittelee kulkupuhetta, jonka tietää vääräksi taikka rumennetuksi; niin rangaistakoon korkeintaan kahden kuukauden vankeudella tahi arestilla, taikka sakolla.

236 §. Jos sotapalvelukseen velvollinen tahallaan, jäseniänsä silpomalla taikka muulla tavalla, tekee itsensä sel-laiseen palvelukseen kelpaamattomaksi tahi vähemmin sove-liaaksi: taikka antaa toisen sitä tehdä: taikka vilpillisesti tahi karkaamalla välttelee palvelukseen astumista; niin ran-gaistakoon korkeintaan yhden vuoden vankeudella. Jos joku auttaa häntä sellaisen rikoksen tekemisessä; rangaistakoon auttajakin niinkuin vasta sanottiin.

237 §. Joka tahallansa viettelee Suomen tahi Venäjän sotilasta karkaamaan, rangaistakoon korkeintaan kuuden kuu-kauden vankeudella. Jos joku tahallansa edesauttaa sellaisen miehen karkaamista, taikka kätkee karanneen; niin tuomit-takoon vetämään sakkoa enintään viisisataa markkaa. Jos

jompikumpi näistä rikoksista tehdään sodan aikana; silloin olkoon laki niinkuin 188 §:ssä sanotaan.

238 §. Jos joku on viettänyt Suomen tahi Venäjän sotilasta tottelemattomuuteen tämän esimiestä kohtaan; niin rangaistakoon sakolla.

239 §. Joka pestaa Suomen tahi Venäjän miehen sotapalvelukseen ulkomailla, taikka on sellaisessa asiassa ulkomaalaisen pestajaan auttajana, hän tuomittakoon vankeuteen korkeintaan kahdeksi vuodeksi, taikka, jos seikat ovat erinomaisen lieventävät, sakkoon. Jos se tapahtuu maanpetollisissa aikeissa; silloin olkoon laki niinkuin 185 §:ssä sanotaan.

240 §. Joka väärällä tiedonannolla taikka uskottelemisella viettelee toisen muuttamaan maasta pois, rangaistakoon korkeintaan kahden vuoden vankeudella, taikka sakolla. Jos sitä yritetään; niin rangaistakoon siitäkin.

20 Luku.

Väärästä valasta ja valheesta oikeuden edessä.

241 §. Jos vierasmies on tahallansa valansa päälle antanut väärän todistuksen taikka sen valallansa vahvistanut; niin tuomittakoon, väärästä valasta, korkeintaan kahdeksi vuodeksi kuritushuoneeseen. Jos hänen todistuksensa oli vaikuttamassa toisen tuomitsemista rangaistukseen, jota tämä sitten on joutunut kärsimään; niin se seikka, vaikkapa toinen ei olisikaan koko rangaistusta kärsinyt, on katsottava erinomaisen raskauttavaksi, ja kuritusrangaistuksen sopii enentää korkeintaan viideksitoista vuodeksi. Jos vierasmies itsestensä on peräyttänyt väärän kertomuksensa, ennenkun siitä on vahinkoa lähtenyt; niin rangaistus väärästä valasta olkoon vankeutta korkeintaan yhdeksi vuodeksi, taikka sakkoa.

242 §. Jos vierasmies on salannut jotakin, minkä tiesi asiata kenties valaisevaksi, vaan jos hän katsotaan sen tehneeksi enemmän ajattelemattomuudesta, kuin häijyydestä: taikka jos vierasmies omasta tuottamuksestaan on todistussensa erehtynyt; niin tuomittakoon enintään kolmensadan

markan sakkoon taikka arestiin korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi. Jos vierasmies on ilmaissut mitä oli salannut, taikka itsestensä korjasi erehdyksensä, ennenkun siitä oli vahinkoa lähtenyt; niin annettakoon hänelle varoitus, mutta hän pääsköön rangaistuksesta.

243 §. Jos sattuu niin, että jäävinalainen pääsee valansa päälle todistamaan; niin hän pitää, jos hän vasten parempaa tietoansa toisen päälle on kertonut raskauttavan seikan, sellaisesta väärästä valasta rangaistaman niinkuin 241 §:ssä sanotaan, mutta muusta valheellisesta kertomuksesta korkeintaan neljän kuukauden vankeudella taikka arestilla, taikka enintään neljänsadan markan sakolla. Jos hän salaa jotakin, mikä voisi tuottaa rangaistuksen joko hänelle itselleen taikka jollekulle 122 §:ssä mainituista henkilöistä; alköön häntä sellaisesta vaitiolosta rangaistako.

244 §. Jos asianymmärtävä henkilö, joka valansa päälle on lausunut ajatuksensa taikka lausuntonsa valallansa vahvistanut, sitä tehdessään on rikkonut niinkuin vierasmiehestä 241, 242 tahi 243 §:ssä sanotaan; niin olkoon häneenkin nähden noudatettavana mitä mainituissa §:issä säädetään.

245 §. Jos virkamies, taikka se, joka on määrätty tahi valittu julkista virka-asiata toimittamaan taikka yleistä tointa käyttämään, taikka olemaan apuna julkisessa toimituksessa, nojautuen tointaan varten tekemäänsä valaan, on virka-asiassa antanut väärän tahi eksyttävän todistuksen taikka lausunnon; hän rangaistakoon väärästä valasta niinkuin vierasmiehestä on säädettyinä.

246 §. Jos se, jonka oikeus on sallinut omassa asiassa näyttää kanteensa oikeaksi tahi toisen väitöksestä itseänsä puhdistaa, taikka siihen velvoittanut, tekee väärän valan; niin tuomittakoon kuritushuoneeseen tahi vankeuteen korkeintaan kahdeksi vuodeksi. Jos hän on tehnyt väärän valan välttääkseen edesvastausta rikollisuudesta, josta hän on syytteenalaisena; niin hänen rangaistuksensa olkoon vankeutta korkeintaan yhdeksi vuodeksi. Jos hän itsestään on ilmoituksensa oikaissut, ennenkun asiassa on tuomittu taikka vahinkoa on syntynyt; silloin sopii tuomita sakkoa.

247 §. Jos se, jonka oikeus on sallinut valallansa vahvistaa ilmoituksensa taikka siihen velvoittanut, muissa kuin edellämainituissa tapauksissa tekee väärän valan; silloin olkoon laki niinkuin 246 §:ssä sanotaan.

248 §. Jos se, joka on saanut luvan uskonoppinsa mukaan lausua muun vakuuttamisen valan asemesta, havaitaan tämän vakuuttamisensa päälle todistaneen väärin taikka oikeuden edessä antaneen jonkun muun valheellisen tiedon; hän rangaistakoon niinkuin jos olisi valan tehnyt.

249 §. Väärästä valasta, joka tehdään kirjallisesti, milloin kirjallinen vala on laillisesti luvallinen, tuomittakoon näissä tapauksissa niinkuin jos se vala olisi suullisesti tehty.

250 §. Joka taiputtaa tahi viettelee toisen tekemään väärän valan, rangaistakoon yllyttäjänä siihen. Jos ei yllytys onnistunutkaan; niin rangaistakoon kumminkin sakolla.

251 §. Jos se, jota muussa kuin 248 §:ssä mainitussa tapauksessa ilman valaa kuulustetaan oikeuden edessä, koettaa väärällä ilmoituksella eksyttää oikeutta; niin rangaistakoon enintään neljänsadan markan sakolla. Jos hän itsensä on peräyttänyt väärän ilmoituksensa, ennenkun asiassa on tuomittu; niin annettakoon hänelle varoitus, mutta päästetäköön rangaistuksesta. Älköön syytteenalaista rikosasiassa sellaisesta väärästä ilmoituksesta rangaistako, ellei niin ole, että hän erään toisen luvun mukaan tässä laissa on ansainnut rangaistuksen väärästä syytöksestä toista vastaan.

252 §. Miten se on rangaistava, joka yksityisessä todistuksessa toisen maineesta, sairaudesta, täysivaraisuudesta, omakätisestä allekirjoituksesta taikka muusta senkaltaisesta on ilmoittanut, minkä tietää valheelliseksi, siitä on säädetty 534 §:ssä. Jos joku koettaa sillä eksyttää oikeutta; niin rikos olkoon virallisen syytteen alainen ja siitä rangaistakoon niinkuin 251 §:ssä sanotaan.

21 Luku.

Rikoksista perheenoikeuksia ja säätyoikeuksia vastaan.

253 §. Joka ilmoittaa nimensä tahi säätynsä muuksi, kuin sen on, ja siten pettää toisen käymään kanssansa aviosopimukseen, hän tuomittakoon, olkoonpa mies taikka nainen, jos asianomistaja tekee rikoksesta syytteen taikka ilmi antaa sen syytteesen pantavaksi, vankeuteen korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi. Jos sellaista rikosta yritetään; niin rangaistakoon siitäkin. Jos siihen tulee vihkeminen lisäksi, taikka jos petetty nainen on aviosopimuksen jälkeen maattu; niin tuomitaan petoksesta, jos avioliitto sen takia purkaantuu, kuritushuoneesen taikka vankeuteen korkeintaan neljäksi vuodeksi.

254 §. Joka luonnostansa on vijallinen taikka avioliittoon peräti sopimaton, taikka jos hänessä on parantumaton, tarttuva tauti, ja salaamalla sen viettelee toisen aviosopimukseen kanssansa, taikka sellaisen sopimuksen jälkeen kanssansa makaamaan, taikka avioliittoon, hän tuomitaan, jos asianomistaja tekee rikoksesta syytteen taikka ilmi antaa sen syytteesen pantavaksi, taikka jos avioliitto sen takia purkaantuu, petoksesta, siihen rangaistukseen, joka 253 §:ssä on säädettyinä. Jos joku salaa muun avioliitonesteen ja jos kihlausta seuraa makaaminen tahi avioliitto; niin olkoon sama laki.

255 §. Jos joku tahallansa tuopi vääryydellä esiin taikka vaihettaa lapsen: taikka muulla tavalla tahallansa muuttaa tahi polkee toisen säätyä; niin tuomittakoon kuritushuoneesen korkeintaan kahdeksaksi vuodeksi. Jos ei sitä tehty voitonpyynnöstä, taikka jos seikat ovat muuten erinomaisen lieventävät; niin tuomittakoon vankeutta korkeintaan kahdeksi vuodeksi. Jos sellaista rikosta yritetään; niin rangaistakoon siitäkin.

256 §. Jos joku omistamalla itselleen väärän nimen tahi säädyn on hankkinut itselleen perinnön taikka jonkun muun sukuoikeuden; niin tuomittakoon vankeuteen taikka

kuritushuoneesen korkeintaan kahdeksi vuodeksi. Jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat; niin sopii kuritusrangaistusta pitentää korkeintaan viideksi vuodeksi. Jos sellaista rikosta yritetään; niin rangaistakoon siitäkin.

257 §. Jos sattuu niin, että sukulainen ottaa kuolleen jättämän perinnön, vaikka hän tietää, että lähempikin perillinen on olemassa; niin pitää hän, joka vilpillisesti otti perinnön taikka koetti sitä ottaa, rangaistaman 256 §:n jälkeen.

258 §. Joka tahallansa kätkee, hävittää, taikka turmelee kuolleen henkilön testamentin, joka koskee toista, hän rangaistakoon sakolla aina neljääntuhanteen markkaan saakka taikka korkeintaan yhden vuoden vankeudella. Jos hän sen teki itse siitä voittaakseen; niin sopii tuomita vankeuteen tahi kuritushuoneesen korkeintaan neljäksi vuodeksi. Jos sellaista rikosta yritetään; niin rangaistakoon siitäkin.

22 Luku.

Huorinteosta ja kaksinnaimisesta.

259 §. Jos nainut mies tekee huorin naimattoman naisen kanssa, taikka nainut nainen naimattoman miehen kanssa; niin nainut rangaistakoon korkeintaan kuuden kuukauden vankeudella taikka sakolla, ja naimaton sakolla taikka korkeintaan neljän kuukauden vankeudella.

260 §. Jos mies ja nainen, jotka kumpikin ovat naimisissa, keskenänsä tekevät huorin; niin kumpikin rangaistetaan, kahdenpuolisesta huorinteosta, vähintään kahden kuukauden ja korkeintaan kahden vuoden vankeudella.

261 §. Älköön virallinen syyttäjä tehkö syytettä huoruudenrikoksista, ellei syytön aviopuoliso sen takia hae avioeroa: taikka ellei oikeus ole velvoittanut rikollista aviopuolisoa, jota on laissa haettu, antamaan huoruudessa siitetylle lapselle elatusta: taikka ellei huoruudenrikos sisällä myöskin sellaista rikosta, josta virallinen syyte on ehdottomasti tehtävä.

262 §. Jos aviopuoliso, jonka avioliittoa ei ole purettu, menee naimattoman henkilön kanssa toiseen naimiseen; niin

hän tuomittakoon, kaksinnaimisesta, kuritushuoneeseen korkeintaan neljäksi vuodeksi, taikka lieventävissä seikoissa vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja korkeintaan kahdeksi vuodeksi. Jos naimaton tiesi, että toinen oli avioliitossa; niin naimaton rangaistakoon korkeintaan kahden vuoden vankeudella.

263 §. Jos mies ja nainen, jotka kumpikin ovat avioliitossa, keskenänsä menevät kaksinnaimiseen; niin kumpikin saakoon rangaistukseksi kuritushuonetta korkeintaan kuudeksi vuodeksi, taikka lieventävissä seikoissa vankeutta vähintäänkin kuudeksi kuukaudeksi.

264 §. Rangaistakoon myöskin yrityksestä kaksinnaimiseen. Jos rikos jäi kihlaukseen taikka aviolupaukseen; niin rangaistus olkoon vankeutta korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi. Jos siihen lisäksi tuli makaaminen; silloin olkoon laki niinkuin 262 ja 263 §:ssä sanotaan.

23 Luku.

Salavuotendesta ja muusta haureudesta.

265 §. Joka on harjoittanut salavuoteutta oman lapsensa taikka lapsensa jälkeisen kanssa, hän tuomittakoon kuritushuoneeseen vähintään neljäksi ja korkeintaan kymmeneksi vuodeksi. Lapsi taikka jälkeinen pitää tuomittaman samallaiseen rangaistukseen korkeintaan kolmeksi vuodeksi taikka vankeuteen vähintään neljän kuukauden ja korkeintaan kolmen vuoden ajaksi.

266 §. Jos isä taikka äiti on harjoittanut salavuoteutta oman lapsensa taikka sen jälkeisen aviopuolison kanssa: taikka isäpuoli tahi äitipuoli lapsipuolensa taikka sen jälkeisen kanssa; niin itsekukin tuomittakoon kuritushuoneeseen korkeintaan neljäksi vuodeksi taikka vankeuteen vähintään kolmeksi kuukaudeksi ja korkeintaan neljäksi vuodeksi. Jos lankous perustuu sukulaisuuteen aviottomista vanhemmista syntyneen kanssa; niin sopii, jos seikat muuten ovat lieventävät, rangaistusta alentaa, kumminkaan ei alle yhden kuukauken vankeutta.

267 §. Jos täysiveli ja -sisar tahi velipuoli ja sisarpuoli keskenänsä ovat harjoittaneet salavuoteutta; niin tuomittakoon kumpikin kuritushuoneeseen korkeintaan kuudeksi vuodeksi. Jos sukulaisuus perustuu aviottomaan syntyyn ja jos seikat muuten ovat lieventävät; niin sopii rangaistusta alentaa, kumminkaan ei alle kahden kuukauden vankeutta.

268 §. Jos joku on harjoittanut salavuoteutta veljensä taikka sisarensa lapsen, taikka sen jälkeisen kanssa; niin siitä tuomitaan kuritushuoneeseen taikka vankeuteen korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

269 §. Jos ne henkilöt, jotka ovat keskenänsä sellaisessa sukulaisuudessa taikka lankoudessa, ettei avioliitto heidän välillään ole luvallinen, ovat muissa kuin ylempänä mainituissa tapauksissa harjoittaneet salavuoteutta toistensa kanssa; niin tuomittakoon kukin rikollinen korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi vankeuteen taikka vähintään kahdensadan markan sakkoon.

270 §. Jos mies ja nainen, jotka kumpikin ovat naimattomat, eivätkä keskenänsä ole sellaisessa sukulaisuudessa taikka lankoudessa, kuin edellisissä §:issä mainitaan, ovat keskenänsä harjoittaneet salavuoteutta; niin kumpikin rangaistakoon, salavuoteudesta, enintään sadan markan sakolla. Jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat; niin sopii tuomita sakkoa enintään kaksisataa markkaa taikka vankeutta korkeintaan neljäksi kuukaudeksi. Erinäisissä tapauksissa harjoitetun salavuoteuden rangaistuksista on säädettyä seuraavissa §:issä.

271 §. Joka on harjoittanut salavuoteutta kasvattinsa, taikka holhottinsa, taikka sen kanssa, jonka kasvatus tahi opetus oli hänen velvollisuutenansa, tuomittakoon vankeuteen korkeintaan kolmeksi vuodeksi.

272 §. Jos esimies, johtaja taikka muu virkamies, lääkäri, haavuri, työnjohtaja, katsontamies, vahtipalvelija, taikka joku muu rankaisulaitoksessa, vankilassa, sairashuoneessa, lastenkodossa, vaivaishuoneessa taikka senkaltaisessa laitoksessa palveleva henkilö on harjoittanut salavuoteutta laitok-

seen otetun naisen kanssa; niin hän rangaistakoon korkeintaan kahden vuoden vankeudella.

273 §. Jos joku on pitänyt luvatonta sekaannusta tytön kanssa, joka ei vielä ole päässyt viidentoista vuoden ikään; niin tuomittakoon kuritushuoneesen korkeintaan kahdeksaksi vuodeksi, mutta, jos tyttö siitä on saanut vaikean ruumiinvamman, taikka siitä on kuollut, samallaiseen rangaistukseen kahdeksasta viiteentoista vuoteen taikka elinkaudeksi. Jos sellaista rikosta yritetään; niin rangaistakoon yritysikin. Muusta haureellisesta teosta viittätoista vuotta nuoremman tytön taikka pojan kanssa tuomittakoon, jos isä taikka muu edusmies tekee rikoksesta syytteen taikka sen ilmiantaa syytteen pantavaksi, vankeuteen korkeintaan yhdeksi vuodeksi taikka sakkoon.

274 §. Jos mies makaa mielipuolen naisen; niin mies rangaistakoon korkeintaan kolmen vuoden vankeudella. Jos sellaista rikosta yritetään; niin rangaistakoon siitäkin.

275 §. Jos joku on harjoittanut luvatonta sekaannusta, vaikka tiesi kuppautia sairastavansa; niin tuomittakoon kuritushuoneesen taikka vankeuteen korkeintaan yhdeksi vuodeksi.

276 §. Jos joku edistää haureellista elämää siten, että hän pitää huoneita tahi seuroja haureuden harjoittamiseksi: taikka muulla tavalla tahallansa hankkii muille tilaisuutta haureuteen: taikka houkuttelee tahi viettelee naisen haureellisuuteen; niin hän tuomittakoon, parituksesta, kuritushuoneesen taikka vankeuteen korkeintaan kolmeksi vuodeksi. Jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat, niinkuin: jos parittaja nähtävästi on käyttänyt kavaluutta: taikka jos hän on vietellyt haureuteen toisen kanssa oman lapsensa tahi kasvattinsa, tahi holhottinsa, oppilaansa taikka jonkun muun, joka on hänen hoidossaan tahi hänen käskynsä alaisena, taikka jonka kasvatus on hänen velvollisuutenaan; silloin sopii kuritusrangaistusta pitentää aina viiteen vuoteen saakka. Jos sellaista rikosta yritetään; niin rangaistakoon siitäkin.

277 §. Nainen, joka on antautunut haureellisuuden välikappaleeksi sellaisissa huoneissa, kuin 276 §:ssä sanotaan,

rangaistakoon, salavuoteudesta, korkeintaan kahden vuoden vankeudella.

278 §. Jos joku on luonnottomalla tavalla ollut toisen henkilön kanssa lihallisessa sekaannuksessa, taikka on eläimeen sekaantunut; niin tuomittakoon kuritushuoneeseen taikka vankeuteen korkeintaan kahdeksi vuodeksi. Jos sellaista rikosta yritetään; niin rangaistakoon sekin.

279 §. Joka julkisesti jonkun haureellisen toiminnan kautta synnyttää pahennusta, rangaistakoon sakolla taikka korkeintaan kahden kuukauden vankeudella. Sama laki olkoon sillekin, joka myöpi taikka muulla tavalla levittää, taikka yleisön nähtäväksi asettaa haureellisen kirjoituksen, maalauksen, kuvan tahi piirroksen.

24 Luku.

Murhasta ja muusta taposta.

280 §. Joka, tappaakseen toisen, vakaalla aikomuksella vie häneltä hengen, hän on, murhasta, tuomittava kuritushuoneeseen elinkaudeksi. Jos teko jäi yritykseen; niin rangaistakoon sekin.

281 §. Jos joku, tappaakseen toisen, on pikaistuksissa vienyt häneltä hengen; niin tuomittakoon, tahallisesta taposta, kuritushuoneeseen kymmeneksi jopa viideksitoistakin vuodeksi taikka elinkaudeksi. Jos tappaja ilman omaa syytään, tapetun hänelle tekemän pahan kunnianloukkauksen taikka erinomaisen väkivaltaisuuden kautta oli kiihoitettu suuttumaan: taikka jos seikat muuten olivat erinomaisen lieventävät; niin sopii kuritusrangaistusta lyhentää aina viiteen vuoteen saakka. Jos tahallista tappoa yritetään; niin piittää siitakin rangaistaman.

282 §. Jos joku vie toiselta hengen tämän omasta vakavasta pyynnöstä; niin tuomittakoon vankeuteen vähintäänkin kolmeksi vuodeksi. Jos joku auttaa toista, kun tämä surmaa itsensä; hän rangaistakoon niinkuin avunannosta sellaiseen tappoon, josta tässä §:ssä puhutaan. Jos se tapahuu ilman toisen vakavata pyyntöä; rangaistakoon silloin niin-

kuin avunannosta sellaiseen tahalliseen tappoon, josta puhutaan 281 §:ssä.

283 §. Jos joku, ilman tappamisen aikomusta, tahallansa on pidellyt toista niin pahoin, että tämä on siitä menettänyt henkensä; niin pitää tappaja, jos pahoinpitely lähti hänen vakaasta aikomuksestaan, tuomittaman kuritushuoneeseen vähintään seitsemäksi ja korkeintaan viideksitoista vuodeksi, mutta jos se tapahtui pikaistuksissa, samallaiseen rangaistukseen vähintään neljäksi ja korkeintaan yhdeksäksi vuodeksi. Jos pahoinpitely oli sellainen, ettei kuolemata voitu pitää sen todenmukaisena seurauksena: taikka jos tapettu oli, ilman tappajan syytä, kiihoittanut tämän suuttumaan, taikka jos seikat muuten olivat erinomaisen lieventävät; niin oikeudella olkoon valta alentaa rangaistusta: milloin teko lähti vakaasta aikomuksesta, kuritushuoneeksi vähintään neljäksi vuodeksi, mutta jos se syntyi pikaistuksissa, samallaiseksi rangaistukseksi vähintään kahdeksi vuodeksi.

284 §. Jos sattuu niin, että kaksi tahi useammat, ilman edelläkäypää välipuhetta, tahallansa pitelevät toista niin pahoin, että tämä saa siitä vammoja, jotka yhdessä, vaan ei jokainen erikseen, aikaansaattavat hänen kuolemansa; silloin pitää itsekukin heistä, aikomuksensa mukaan, tuomittaman siihen rangaistukseen, minkä hän olisi ansainnut, jos tapetun kuolema olisi seurannut yksinomaan hänen pahoinpitelystään, mutta se seikka, ettei hän yksinään ole ollut syynä toisen kuolemaan, on pidettävä aiheena rangaistuksen alentamiseen.

285 §. Jos joku on menettänyt henkensä tahallisen pahoinpitelyn takia, jossa kaksi tahi useampia on ollut osallisina, eikä voida saattaa toteen kuka heistä en toisen kuoleman saattanut aikaan; silloin pitää itsekukin, joka tapetulle oli tehnyt väkivaltaa, tuomittaman, törkeästä tappe-
lusta, korkeintaan kolmeksi vuodeksi kuritushuoneeseen taikka vankeuteen kahdesta kuukaudesta kolmeen vuoteen saakka. Jos jonkun aikomus oli tappaa surmattu, taikka tehdä hänelle paha ruumiinvamma; silloin pitää hän, asianhaarain mukaan, rangaistaman yrityksestä murhaan, tahalliseen tappoon taikka sellaiseen törkeään pahoinpitelyyn, josta 292 §:ssä

puhutaan. Jos joku on ollut sellaisessa tappelussa osallisena, mutta ei ole tehnyt itse tapetulle mitään väkivaltaa; niin rangaistakoon korkeintaan kuuden kuukauden vankeudella taikka vähintäänkin viidenkymmenen markan sakolla.

286 §. Jos joku, toista pahoinpitelemättä, on toimittanut tahallisen teon, josta ihmishenki on joutunut ilmeiseen vaaraan, niinkuin: jos hän on tahallansa aikaansaattanut haaksirikon, merivahingon, vedentulvan, tulipalon, räjähdysten, kumoonajon rauta- tahi muulla tiellä, taikka muun senkaltaisen vaaran; silloin pitää hän, jos joku sen kautta menetti henkensä, aikomuksensa mukaan, tuomittaman rangaistavaksi murhasta, tahallisesta taposta, taikka sellaisesta aiheettomasta taposta, josta 283 §:ssä puhutaan. Jos useammat sellaisen toiminnan kautta menettivät henkensä, taikka jos seikat muuten ovat erinomaisen raskauttavat; silloin sopii tuomita kuritushuoneeseen jopa viideksitoistakin vuodeksi taikka elinkaudeksi, vaikkapa rikollisella ei ollutkaan tappamisen aikomusta.

287 §. Jos joku muuten, tahallansa pahoinpitelemättä ja ilman tappamisen aikomusta, on huolimattomuutensa tahi varomattomuutensa kautta tuottanut toiselle kuoleman; niin tuomittakoon korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi vankeuteen, taikka vähintäänkin viidenkymmenen markan sakkoon. Jos huolimattomuus oli varsin törkeä; niin rikolliselle sopii tuomita vankeutta aina kolmeen vuoteen saakka.

288 §. Joka tahallisella pahoinpitelyllä, taikka jollakin 286 §:ssä mainitulla teolla, on toiselle tehnyt ruumiinvamman, josta tämä on menettänyt henkensä, hän pidettäköön surmaajana ja rangaistakoon rikoksen laadun mukaan niinkuin edelläpäin on sanottuna, vaikka ei kuolema suorastaan ollutkaan hänen toimintansa seurauksena, vaan lähti jostakin muusta hänen toimintansa kautta vaikuttavaisuutta saaneesta syystä, tahi vaikka hänen toimintansa kuolettava vaikutus olisi voitu estää aikaisiin käytetyllä lääkityksellä, taikka jos toiminta tapetun omituisen ruumiinlaadun, tahi muun satunnaisen seikan tähden on kuoleman vaikuttanut. Jos vamma on ollut syynä kuolemaan ainoastaan yhdessä muiden seik-

kain kanssa, jotka ilman tappajan syytä ovat jälkeenpäin tulleet siihen lisäksi, niinkuin erityinen tauti; viivyttelyminen lääkitysten käyttämisessä, sittenkun niitä olisi voitu hankkia ja käyttää, huolimattomuus tahi taitamattomuus lääkitysten käyttämisessä, taikka muu senkaltainen tapaturma; älköön silloin aikeettomasta taposta tuomittako isompaa rangaistusta, kuin 287 §:ssä säädetään; mutta jos murhaa tahi tahallista tappoa on yritetty, niin rikollinen pitää rangaistaman sellaisesta yrityksestä ja sitä paitsi 287 §:n jälkeen.

289 §. Joka, toista vahingoittaakseen joko hengen tahi terveyden puolesta, on valmistanut myrkyä taikka muuta senkaltaista hengenvaarallista ainetta, taikka muulla tavalla on myrkytystä valmistellut, vaan ei ole ennättänyt aikomuksensa toteuttamiseksi tehdä yritystäkään, hän tuomittakoon korkeintaan yhdeksi vuodeksi kuritushuoneeseen tahi vähintään kahdeksi kuukaudeksi ja korkeintaan yhdeksi vuodeksi vankeuteen. Jos hän itsestänsä on hävittänyt tuon vaarallisen aineen; niin vapautettakoon rangaistuksesta.

290 §. Miten se on rangaistava, joka toista vahingoittaakseen hengen tahi terveyden puolesta, on synnyttänyt vaaran siten, että hän on myrkyttänyt ruokaa, juomaa, taikka mitä hyvänsä, mikä oli aijottu muiden käytettäväksi tahi myötäväksi: taikka joka on pitänyt kaupaksi tahi levitellyt jotakin, minkä tiesi myrkyllä taikka muulla sellaisella hengenvaarallisella aineella sekoitetuksi tahi siihen yhdistetyksi: niin myös mikä rangaistus on tuleva sille, joka varomattomuudesta taikka huolimattomuudesta on myrkyllä tahi muulla sellaisella hengenvaarallisella aineella aikaan saattanut vaaran, siitä on säädettyinä 40 luvussa.

291 §. Miten se on rangaistava, joka tappaa toisen kaksintaistelussa: taikka joka pitelee raskaana olevata naista niin pahoin, että sikiö siitä kuolee: taikka tekee kohtusurman, lapsenmurhan tahi muuten tappaa sikiön: taikka panee toisen avuttomaan tilaan, niin että siitä seuraa tälle kuolema: siitä, niinkuin eräistä muistakin tapoista, on tässä laissa niinkään erikseen säädettyinä.

25 Luku.

Haavasta ja muusta ruumiinvammasta.

292 §. Jos joku tahallansa on pidellyt toista niin pahoin, että tämä on siitä saanut vaikean ruumiinvamman, jona pidetään: jos hän on kadottanut puheensa, näön toisesta taikka molemmista silmistään, kuulonsa, taikka tullut pitkäksi aikaa kovin kivulloseksi, taikka saanut vaikean vamman, tahi muun vaikean ruumiinvijan, taikka poistamattoman vaikean haitan ruumiin tahi sielun terveydelle: ja jos rikoksentekijä on sellaista vaikeata ruumiinvammaa tarkoittanut; silloin pitää hänelle tuomittaman, jos pahoinpitely lähti vakaasta aikomuksesta, kuritushuonetta vähintään kolmeksi ja korkeintaan kahdeksitoista vuodeksi, mutta, jos hän teki sen pikaistuksissa, kuritushuonetta vähintään yhdeksi ja korkeintaan kuudeksi vuodeksi. Jos sellaista rikosta yritettiin; niin rangaistakoon sekin.

293 §. Jos joku on tahallansa pidellyt toista niin pahoin, että tämä on siitä saanut sellaisen vaikean ruumiinvamman, kuin 292 §:ssä mainitaan, vaikka rikollinen ei sellaista vammaa tarkoittanut; niin pitää hänelle tuomittaman, jos pahoinpitely lähti vakaasta aikomuksesta, kuritushuonetta vähintään yhdeksi ja korkeintaan kuudeksi vuodeksi, mutta, jos hän sen teki pikaistuksissa, kuritushuonetta korkeintaan kolmeksi vuodeksi taikka vankeutta kolmesta kuukaudesta kolmeen vuoteen.

294 §. Jos joku pitelee niin pahoin naista, jonka tietää olevan raskaana, että sikiö siitä kuolee taikka syntyy keskeneräisenä, vaikka rikoksentekijällä ei ollut aikomusta vahingoittaa sikiötä; niin hän tuomittakoon 293 §:ssä mainittuun rangaistukseen. Jos sikiön vahingoittamista oli tarkoitettu; olkoon silloin, asian laadun mukaan, laki niinkuin 24 tahi 27 luvussa sanotaan.

295 §. Jos joku, toista pahoinpitelemättä, on toimittanut sellaisen tahallisen teon, jonka kautta toinen on joutunut ilmeiseen vaaraan, niinkuin: jos hän on tahallansa ai-

kaansaattanut haaksirikon, merivahingon, vedentulvan, tulipalon, räjähdysten, kumoonajon rauta- tahi muulla tiellä, taikka muun senkaltaisen vaaran; silloin pitää hän, jos joku sen kautta sai vaikean ruumiinvamman, taikka jos raskaana olevan naisen sikiö siitä kuoli, aikomuksensa mukaan, tuomittaman sellaiseen rangaistukseen, kuin 292, 293 tahi 294 §:ssä sanotaan. Jos useammat sellaisen teon kautta saivat vaikean ruumiinvamman, taikka jos seikat muuten ovat erinomaisen raskauttavat; silloin sopii tuomita siinä tapauksessa, jolloin rangaistukseksi muuten olisi määrättävä kuritushuonetta korkeintaan kahdeksitoista vuodeksi, samaa rangaistustajia korkeintaan viidentoista vuoden ajaksi.

296 §. Jos kaksi tahi useammat, ilman edelläkäypää välipuhetta, ovat tahallansa pidelleet toista niin pahoin, että tämä on siitä saanut vammoja, jotka yhdessä, vaan ei jokainen erikseen, ovat aikaansaattaneet vaikean ruumiinvamman, taikka sellaisen seuraamuksen, josta 294 §:ssä puhutaan; silloin pitää itsekukin heistä, aikomuksensa mukaan, tuomittaman siihen rangaistukseen, minkä hän olisi ansainnut, jos sanottu vamma taikka seuraamus olisi tullut yksinomaan hänen pahoinpitelystään, mutta se seikka, ettei hän yksinään ole sitä vaikuttanut, on pidettävä syynä rangaistuksen alentamiseen.

297 §. Jos joku on saanut vaikean ruumiinvamman tahallisen pahoinpitelyn takia, jossa kaksi tahi useammat ovat olleet osallisina, eikä voida saattaa toteen kuka heistä on vamman saattanut aikaan; silloin pitää itsekukin, joka vamman saaneeseen oli käsiksi käynyt, tuomittaman, tappe- lusta, korkeintaan yhdeksi vuodeksi kuritushuoneeseen taikka vankeuteen yhdestä kuukaudesta yhteen vuoteen. Jos jonkun aikomus oli tehdä pahoinpitelyn kärsineelle vaikea ruumiinvamma; silloin pitää hän 292 §:n mukaan rangaistaman yrityksestäkin. Jos joku on ollut sellaisessa tappelussa osallisena, mutta ei ole pahoinpitelyn kärsineelle tehnyt väkivaltaa; niin tuomittakoon vankeuteen korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi taikka vetämään sakkoa kolmestakymmenestä vii- teensataan markkaan asti.

298 §. Tahallisesta pahoinpitelystä, josta toinen on saanut vähemmän vammaa tahi ruumiinvijan, taikka terveyteensä helpomman haitan, kuin 292 §:ssä sanotaan, tuomittakoon tekijä, jos pahoinpitely toimitettiin vakaalla aikomuksella, korkeintaan kolmeksi vuodeksi kuritushuoneeseen taikka vankeuteen vähintään kahdeksi kuukaudeksi ja korkeintaan kolmeksi vuodeksi, mutta, jos se tehtiin pikaistuksissa, vankeuteen korkeintaan yhdeksi vuodeksi taikka sakkoon neljästäkymmenestä neljäänsataan markkaan. Sama olkoon laki, jos joku saa sellaisen ruumiinvamman 295 §:ssä mainitun, toisen toimittaman tahallisen teon kautta.

299 §. Jos joku tappelussa, jossa kaksi tahi useampia on karannut hänen päällensä, on saanut sellaisen vähemmän ruumiinvamman, josta 298 §:ssä puhutaan, eikä saada toteen kuka vamma on saattanut aikaan; niin rangaistakoon jokainen tappelussa osallisena ollut korkeintaan kuuden kuukauden vankeudella taikka vähintään kolmenkymmenen ja enintään kolmensadan markan sakolla, ellei ole niin, että toiminta on törkeämmän rikoksen yrityksenä isommalla rangaistuksella sovitettava.

300 §. Jos joku muuten, tahallansa pahoinpitelemättä toista taikka ilman aikomusta tehdä hänelle mitään ruumiinvammaa, huolimattomuutensa tahi varomattomuutensa kautta on tuottanut toiselle sellaisen vaikean ruumiinvamman, joka 292 §:ssä mainitaan; niin hän tuomittakoon korkeintaan neljäksi kuukaudeksi vankeuteen taikka vetämään sakkoa vähintään kaksikymmentä ja enintään neljäsataa markkaa. Jos ruumiinvamma oli sellainen, kuin 298 §:ssä sanotaan; silloin rangaistus olkoon sakkoa kymmenestä kahteensataan markkaan.

301 §. Jos sattuu niin, että joku tahallansa toista pahoinpitelemällä taikka jonkun 295 §:ssä mainitun toiminnan kautta, vaikka hänellä ei ollut aikomusta vahingoittaa toista ruumiin puolesta, on saattanut toiselle sellaisen ruumiinvamman, joka 292 tahi 298 §:ssä mainitaan, vaan että tällainen seuraus hänen toiminnastaan on syntynyt ainoastaan yhteydessä seikkain kanssa, jotka, ilman tekijän syytä, ovat ilmaantuneet vasta jälkeenpäin ja voidaan lukea sellaisiin

tapaturmiin, kuin 288 §:ssä mainitaan; älköön tekijälle silloin tuomittako rangaistusta, joka olisi isompi sitä, mikä 300 §:ssä on säädettyä sellaisen ruumiinvamman tuottamisesta.

302 §. Joka hakaten, lyöden, survaisten, tuupaten, tukasta vetäen taikka muulla senkaltaisella helpommalla pahoinpitelyllä tahallansa tekee toiselle väkivaltaa, josta tämä saa vähäpätöisen ruumiinvamman taikka ei saa vammaa ollenkaan, hän rangaistakoon korkeintaan kolmen kuukauden vankeudella taikka enintään kahdensadan markan sakolla.

303 §. Jos joku on pidellyt toista pahoin sen takia, että tämä jossakin asiassa oikeuden edessä, taikka lääninhallituksessa, taikka muussa virastossa, on ajanut omaansa tahi toisen kannetta, taikka manuun tahi ilmiannon kautta on pannut asian riitaan, taikka on asiassa todistanut: taikka jos toista pidellään pahoin siinä aikomuksessa, että tämä sen kautta tulisi estetyksi asiata ajamasta tahi siinä todistamasta; niin pitää sellainen seikka katsottaman syyksi rangaistuksen ylentämiseen.

304 §. Jos joku, toista pahoinpidelläkseen, taikka muuten vihapäissään, on toista vastaan paljastanut veitsen tahi miekan, taikka virittänyt pyssyn tahi nostanut muun senkaltaisen hengenvaarallisen aseensa tahi välikappaleen; niin se seikka, jos siitä on ruumiinvammaa lähtenyt, on rangaistusta määrättäessä katsottava syyksi rangaistuksen ylentämiseen. Jos ei sellaisesta toiminnasta seuraa mitään ruumiinvammaa; niin rangaistus olkoon sakkoa viidestäkymmenestä kolmeen sataan markkaan.

305 §. Jos se, joka on laillisesti oikeutettu kurittamaan alaikäistä, sitä tehdessään saattaa hänelle sellaisen vamman, kuin 302 §:ssä sanotaan; älköön häntä tuomittako siitä edesvastaukseen.

306 §. Älköön virallinen syyttäjä tehkö syytettä 298 ja 302 §:ssä mainituista pahoinpitelyistä, ellei asianomistaja ole ilmiantanut rikosta syytteeseen pantavaksi, taikka ellei sitä ole tehty jumalanpalveluksessa taikka sellaisessa tilaisuudessa tahi sellaisessa paikassa, kuin 337, 338, 339 tahi

341 §:ssä mainitaan, taikka sellaisella hengenvaarallisella aseella tahi välikappaleella, josta 304 §:ssä puhutaan.

307 §. Sellaisen ruumiinvamman tuottamuksesta, josta 300 §:ssä puhutaan, älkööt muut kuin asianomistaja tehkö syytettä.

308 §. Tässä laissa on eri kohdissa säädettyä muuttamista erinäisistä ruumiinvammoista.

26 Luku.

Kaksintaistelusta.

309 §. Jos kaksi, tehtyänsä siitä välipuheen, ovat aseilla ryhtyneet kaksintaisteluun, mutta ovat taistelun pitkittämisestä tulleet estetyiksi, ennenkun kumpikaan heistä on saanut haavaa; silloin kumpikin tuomitaan korkeintaan viidensadan markan sakkoon. Jos välipuhe oli sellainen, että joko toisen taikka molempain piti kuoleman; silloin rangaistus olkoon arestia korkeintaan neljäksi vuodeksi. Jos he vapaaehtoisesti ja ennenkun kumpikaan heistä oli haavaa saanut ovat taistelun keskeyttäneet; niin olkoot rangaistuksesta vapautetut.

310 §. Jos toinen sai kaksintaistelussa haavan; niin rangaistakoon haavoittaja, jos hän on tehnyt toiselle vaikean ruumiinvamman, vähintään yhden ja korkeintaan neljän vuoden arestilla, sekä, jos vamma oli pienempi, korkeintaan yhden vuoden arestilla, mutta se, joka sai haavan vaan ei tehnyt vastustajalleen mitään vahinkoa, vetäköön sakkoa. Jos välipuhe oli sellainen, että toisen piti taistelussa kuoleman; silloin tuomitaan vaikeasta ruumiinvammasta korkeintaan kahdeksaksi vuodeksi arestiin: vähemmästä ruumiinvammasta korkeintaan kuudeksi vuodeksi arestiin, ja hän, joka ei ole vastustajaansa vahingoittanut, rangaistakoon korkeintaan viiden vuoden arestilla.

311 §. Jos kaksintaistelussa jompikumpi on tapettu; niin surmaaja tuomitaan vähintään kolmeksi ja korkeintaan kahdeksaksi vuodeksi arestiin, mutta, jos toisen piti, väli-

puheen mukaan, taistelussa kuoleman, kuritushuoneeseen vähintään kahdeksaksi ja korkeintaan viideksitoista vuodeksi.

312 §. Jos joku kaksintaistelussa on tehnyt vilppiä ja toinen on sen kautta saanut haavan tahi kuoleman; silloin pitää tekijä, asian laadun mukaan, rangaistaman pahoinpitelystä, taposta tahi murhasta, ellei ole niin, että kovempi rangaistus on tämän luvun jälkeen oleva hänen rikoksensa seurauksena.

313 §. Jos joku on toisen puolesta vienyt perille vaatimuksen kaksintaisteluun, taikka hänen puolestaan on tehnyt sopimuksen sellaisesta taistelusta; niin rangaistakoon, jos kahdenkamppaus on siitä syntynyt, enintään neljänsadan markan sakolla taikka korkeintaan yhden vuoden arestilla. Varamiehille ja muille todistajille kaksintaistelussa olkoon sama laki. Jos vaatimuksenviejä, varamies, taikka todistaja ovat vakaasti koettaneet estää taistelua: taikka jos taisteelijat itse ovat vapaaehtoisesti keskeyttäneet kahdentaistelun, ennenkun kukaan on haavaa saanut; älköön vaatimuksenviejää, varamiestä eikä todistajaa rangaistukseen tuomittako.

314 §. Jos vaatimuksenviejä, varamies, todistaja kaksintaistelussa taikka joku muu tahallansa on ärsyttänyt, kihoittanut, viettelnyt taikka muulla tavalla tehokkaasti saatanut toisen ryhtymään kaksintaisteluun; niin pitää hän tuomittaman yllyttäjänä siihen taisteluun. Jos yllyttäjä on käyttänyt vilppiä; rangaistakoon niinkuin 312 §:ssä sanotaan.

27 Luku.

Lapsenmurhasta ja muusta sikiön tappamisesta.

315 §. Jos nainen, joka luvottomasta sekaannuksesta on tullut raskaaksi, on synnyttäessään tahi senjälkeen murhannut sikiönsä joko sikiötä pahoinpitelämällä, panemalla sen surmille, tahi laiminlyömällä mitä sen hengissä pitämiseksi olisi ollut tarpeellista; niin hän tuomitaan, lapsenmurhasta, kuritushuoneeseen vähintään viideksi ja korkeintaan kahdeksitoista vuodeksi. Jos hän on sikiönsä tahallaan tappanut; niin rangaistakoon vähintään kolmen ja korkeintaan

kahdeksan vuoden kuritushuoneella. Jos hän sellaista murhaa tahi tahallista tappoa on yrittänyt; niin rangaistakoon siitäkin.

316 §. Jos sellainen nainen on huolimattomuutensa kautta tuottanut sikiöllensä kuoleman; niin rangaistakoon korkeintaan kahden vuoden vankeudella, taikka, jos huolimattomuus oli varsin törkeä, korkeintaan kolmen vuoden kuritushuoneella.

317 §. Jos mainittu nainen on etsinyt yksinäisyyttä synnyttäessään, ja jos sikiö on saanut kuoleman sen avuttoman tilan takia, mihin nainen siten on itsensä saattanut: taikka jos hän on muun varomattomuutensa kautta syypää sikiönsä kuolemaan; niin hän rangaistakoon korkeintaan kuuden kuukauden vankeudella taikka vähintäänkin viidenkymmenen markan sakolla.

318 §. Jos sattuu niin, että mainittu nainen on hävittänyt taikka kätkenyt sikiönsä, mutta jos sittenkin saadaan toteen, että sikiö on hengetönnä synnytetty, taikka että se on kuollut ilman äidin sitä aikomatta taikka hänen syyttään; niin äiti rangaistakoon, jos sikiö on hävitetty, korkeintaan neljän kuukauden vankeudella taikka sakolla, mutta, jos sikiö on kätketty, sakolla. Jos sikiön hävittämisen taikka kätkemisen takia on käynyt niin, ettei ole voitu päästä selville siitä, onko sikiö elävänä synnytetty vai eikö, niin äiti rangaistakoon sikiön hävittämisestä korkeintaan kolmen vuoden vankeudella, ja sen kätkemisestä korkeintaan yhden vuoden vankeudella taikka sakolla.

319 §. Jos joku on yllyttäjänä tahi rikoskumppanina ollut äidin kanssa osallisena lapsenmurhassa tahi sikiön tahallisessa tappamisessa; niin osallisena ollut tuomittakoon lapsenmurhasta kuuden jopa viidentoistakin vuoden kuritushuoneeseen, ja tahallisesta sikiön tappamisesta kuritushuoneeseen vähintään neljäksi ja korkeintaan yhdeksäksi vuodeksi. Jos joku oli auttajana sellaisen rikoksen tekemisessä; niin hän rangaistakoon tässä §:ssä ja 9 luvussa säädettyin perustusten mukaan. Yrityksessä lapsenmurhaan tahi sikiön tahalliseen tappoon osallisena ollut olkoon myöskin rangais-

tuksen alainen. Jos joku on ollut osallisena sikiön hävittämisessä tai kätkemisessä; niin yllyttäjä ja rikoskumppani rangaistakoon vähintään kahden kuukauden ja korkeintaan neljän vuoden vankeudella taikka vähintäänkin kuudenkymmenen markan sakolla, mutta auttaja tässä §:ssä ja 9 luvussa säädettyin perustusten mukaan.

320 §. Jos raskaana oleva nainen tahallansa on kohdussa tappanut sikiönsä, taikka ajanut sen sieltä ulos, niin että se on kuolleena tai keskoisena tullut esiin; niin tuomittakoon, kohtusurmasta, kuritushuoneeseen vähintään kahdeksi ja korkeintaan kuudeksi vuodeksi. Jos sellaista rikosta yritettiin; niin rangaistakoon siitäkin.

321 §. Jos toinen on raskaana olevan naisen kanssa ollut kohtusurman tekemisessä osallisena; niin rangaistakoon yllyttäjä tai rikoskumppani vähintään kolmen ja korkeintaan kahdeksan vuoden kuritushuoneella, mutta auttaja tässä §:ssä ja 9 luvussa säädettyin perustusten mukaan. Jos teko jäi yritykseen; niin rangaistakoon osallisuudesta siinäkin.

322 §. Jos joku, vasten raskaana olevan naisen tahtoa, on kohdussa tappanut hänen sikiönsä, taikka ajanut sen sieltä ulos niinkuin 320 §:ssä sanotaan; niin hän, jos hän sen teki aikomuksessa tappaa taikka ulosajaa sikiö, pitää tuomit-taman kuritushuoneeseen vähintään neljäksi ja korkeintaan kymmeneksi vuodeksi. Jos nainen on hänen tekonsa kautta saanut vaikean ruumiinvamman, taikka kuoleman; niin rikol-linen tuomittakoon kuritushuoneeseen: edellisessä tapauksessa korkeintaan kahdeksitoista vuodeksi, ja jälkimmäisessä aina viiteentoista vuoteen saakka taikka elinkaudeksi. Jos sel-laista rikosta on yritetty; niin rangaistakoon yrityskin. Jos hän, aikomatta vahingoittaa sikiötä, on naista pidellyt pahoin; silloin olkoon laki niinkuin 294 §:ssä sanotaan.

323 §. Miten nainen, joka on pannut sikiönsä ulos päästäkseen sen hoidosta vapaaksi, pitää sellaisesta rikok-sesta rangaistaman, siitä on säädettyinä 28 luvussa.

324 §. Jos nainen, joka luvattomasta sekaannuksesta on tullut raskaaksi, on hädänalaisessa tilassa, ja jos makaaja sen tietää niin myös että hän on raskaana, mutta on hänelle

antamatta sitä apua tahi hoitoa, minkä hänen tilansa vaatii ja minkä makaaja hänelle kykenisi antamaan; niin makaaja, jos nainen, makaajan sellaisen kovuuden tähden, on tappanut sikiönsä, taikka ajanut sen ulos, tahi pannut surmille, tuomittakoon korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi vankeuteen taikka vetämään sakkoa enintään neljäsataa markkaa.

325 §. Jos isä tahi äiti, jonka tytär, taikka isäntä tahi emäntä, jonka naispalvelija tahi joku muu heidän käskynsä alaisena heidän kodissaan asuva nainen on luvattomasta sekaannuksesta tullut raskaaksi, siitä tietäen ovat hänen synnyttäessään jättäneet hänet sitä hoitoa vaille, minkä hänen tilansa vaati, ja jos he sen kautta ovat tuottaneet sikiölle kuoleman: taikka jos joku mainituista henkilöistä, naisen tilan tietäen, ennen synnyttämistä ovat osottaneet hänelle erinomaista kovuutta, niin että hän, siitä epätoivoon joutuneena, on tappanut sikiönsä; niin syyllinen rangaistakoon enintään kolmensadan markan sakolla taikka korkeintaan kolmen kuukauden vankeudella.

326 §. Mitä tässä ja 28 luvussa on säädettyinä luvattomasta sekaannuksesta raskaaksi tulleesta naisesta, se on noudatettava silloinkin, kun kihlaus on tapahtunut joko ennen taikka jälkeen makaamisen, taikka kun nainen on aviolupauksella maattu.

28 Luku.

Lapsen tahi muun avuttoman henkilön ulospanemisesta.

327 §. Jos joku, aikeissa vapauttaa itsensä jostakin velvollisuutenaan olevasta hoidosta tahi johtauksesta, panee ulos tahi jättää avuttomaan tilaan lapsen, sairaan, heikon tahi muutoin avuttoman henkilön: taikka, samoissa aikeissa, panee tahi jättää samallaiseen tilaan sen, jota hän on sitoutunut tahi muuten on velkapää kuljettamaan tahi saattamaan; niin hän tuomittakoon, jos se tapahtuu sellaisissa seikoissa, että 1. erinomaista vaaraa ulospannun hengelle tahi terveydelle ei ole olemassa, sakkoon taikka vankeuteen korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi, ja 2. jos vaara tosin on ole-

massa, mutta ulospannun pelastusta kumminkin voidaan todennukaisesti toivoa, vähintään kuudeksi kuukaudeksi ja korkeintaan kahdeksi vuodeksi vankeuteen, sekä 3. jos pelastus ei ole todennäkönen, kuritushuoneeseen korkeintaan viideksi vuodeksi.

328 §. Jos ulospantu jossakin 327 §:ssä mainituista tapauksista sai vaikean ruumiinvamman; niin rikollinen tuomittakoon, ensimmäisessä tapauksessa vähintään kuudeksi kuukaudeksi ja korkeintaan kahdeksi vuodeksi vankeuteen: toisessa tapauksessa kuritushuoneeseen vähintään kahdeksi ja korkeintaan kuudeksi vuodeksi, sekä kolmannessa tapauksessa kuritushuoneeseen vähintään viideksi ja korkeintaan kymmeneksi vuodeksi. Jos ulospantu menetti henkensä; silloin rikollinen rangaistakoon ensimmäisessä tapauksessa yhden jopa neljänkin vuoden vankeudella tahi kuritushuoneella, toisessa tapauksessa vähintään viiden ja korkeintaan kymmenen vuoden kuritushuoneella, ja kolmannessa tapauksessa kahdeksan jopa viidentoistakin vuoden tahi elinkautisella kuritushuoneella.

329 §. Jos nainen, joka luvattoman sekaannuksen jälkeen on synnyttänyt lapsen, aikeissa vapauttaa itsensä sen hoidosta, on pannut lapsen avuttomaan tilaan; niin äiti tuomitaan: 327 §:n 1 kohdassa mainitussa tapauksessa korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi vankeuteen tahi vetämään sakkoa: saman §:n 2 kohdassa mainitussa tapauksessa korkeintaan yhden vuoden ja kuuden kuukauden vankeuteen, ja 3 kohdassa mainitussa tapauksessa vankeuteen tahi kuritushuoneeseen korkeintaan kolmeksi vuodeksi. Jos toinen on äidin kanssa ollut sellaisessa rikoksessa osallisena; hän rangaistakoon niinkuin jos hän olisi lieventävissä seikoissa osallisena rikkonut 327 §:ää vastaan. (Katso 326 §:ää.)

330 §. Jos ulospantu lapsi on jossakin 329 §:ssä mainitussa tapauksessa saanut vaikean ruumiinvamman; niin äiti tuomittakoon ensimmäisessä tapauksessa kahdeksi kuukaudeksi jopa yhdeksi vuodeksikin vankeuteen: toisessa tapauksessa vankeuteen vähintään kuudeksi kuukaudeksi ja korkeintaan kolmeksi vuodeksi, sekä kolmannessa tapauksessa

kuritushuoneeseen vähintään yhdeksi ja korkeintaan viideksi vuodeksi. Jos lapsi siitä menetti henkensä; niin äiti rangaistaan ensimmäisessä tapauksessa kuuden kuukauden jopa kahden vuodenkin vankeudella, toisessa tapauksessa vähintään yhden ja korkeintaan neljän vuoden kuritushuoneella, ja kolmannessa tapauksessa vähintään kahden ja korkeintaan kuuden vuoden kuritushuoneella. Jos toinen on äidin kanssa ollut rikoksessa osallisena; hän rangaistakoon niinkuin jos hän olisi lieventävissä seikoissa osallisena rikkonut 328 §:ää vastaan. (Katso 326 §:ää).

331 §. Kuinka se nainen on rangaistava, joka luvattomasta sekaannuksesta on ollut raskaana ja, aikeissa saattaa sikiöllensä kuoleman, on pannut sen ulos, siitä on säädettyinä 27 luvussa.

29 Luku.

Rauhan rikkomisesta.

332 §. Jos joku rikkoo toisen kotorauhan siten, että hän vasten toisen kieltoa ilman laillista syytä, taikka tehden väkivaltaa esineille tahi ihmisille, tunkeutuu toisen kotiin, olkoonpa se talo, huoneus, asumus tahi laiva, taikka muu samanlaatuinen rauhoitettu paikka, joka on hänen omansa, taikka jossa hän luvalla tahi vuokralla oleskelee: taikka jos joku hänen käskystänsä ei lähde sieltä pois: taikka jos joku salaa menee sinne sisään, tahi sinne kätkeytyy, voimatta näyttää siihen otollista syytä; niin rangaistakoon sakolla tahi korkeintaan kuuden kuukauden vankeudella. (Katso 336 §:ää.)

333 §. Jos useat yhdessä rikkovat kotorauhan niinkuin 332 §:ssä sanotaan: taikka jos aseellinen henkilö sen tekee: taikka aseeton, jolla on aikomus pidellä toista pahoin, tahi turmella hänen tavaroitansa; silloin sopii koven-taa rangaistusta korkeintaan kahden vuoden vankeudeksi, vaikkapa ei siinä olisikaan ketään pidelty pahoin. (Katso 336 §:ää).

334 §. Jos asiaan kuulumaton rikkoo kotorauhan pitämällä kotoetsintöä; hän rangaistakoon niinkuin 332 tahi

333 §:ssä on säädettyinä. Jos siihen oikeutettu toimittaa kotoetsintää laittomassa järjestyksessä; niin hänelle tulkoon rangaistukseksi vähintäänkin viidenkymmenen markan sakko taikka korkeintaan neljän kuukauden vankeus tahi aresti. (Katso 336 §:ää.)

335 §. Jos joku rikkoo kotorauhan tahallansa särkemällä toisen lasin, tahi viskaamalla kiven, kangin, likaa tahi muuta senkaltaista toisen taloon, huoneukseen, laivaan, tahi muuhun sellaiseen rauhoitettuun paikkaan, kuin 332 §:ssä mainitaan; niin vetäköön sakkoa enintään sata markkaa. Jos hän tekee sen toista vahingoittaakseen: taikka jos joku pysyillä tahi muulla sellaisella aseella ampuu sellaiseen paikkaan; niin hän tuomitaan vähintäänkin kolmenkymmenen markan sakkoon taikka korkeintaan kahdeksi kuukaudeksi vankeuteen, vaikkapa siitä ei lähtenytäkään mitään vahinkoa. (Katso 336 §:ää.)

336 §. Älköön 332, 333, 334 tahi 335 §:ssä mainituista rikoksista tuomittako mitään rangaistusta, ellei asianomistaja pane rikosta syytteesen tahi ilmianna sitä syytteesen pantavaksi, taikka ellei samalla kertaa ole rikottu 304 §:ää vastaan.

337 §. Jos rauha rikotaan siinä talossa tahi huoneuksessa, jossa Keisari ja Suuriruhtinas oleskelee, taikka istuvan oikeuden edessä, tahi muussa virkahuoneessa, siten, että joku tehden väkivaltaa ihmisille tahi esineille tunkeutuu sellaiseen paikkaan, taikka sinne piiloutuu voimatta näyttää otollista syytä siihen, taikka ei lähde sieltä pois, kun hän laillisesti käsketään lähtemään: taikka jos se tapahtuu 335 §:ssä mainitulla tavalla; olkoon silloinkin, toiminnan laadun mukaan, laki niinkuin 332, 333 tahi 335 §:ssä säädetään.

338 §. Jos joku jossakin 337 §:ssä mainituksessa paikassa synnyttää pahennusta kiroilemalla tahi muulla melulla, taikka sopimattomalla käytöksellä; niin rangaistakoon sakolla taikka korkeintaan kolmen kuukauden vankeudella. Jos se tapahtuu vaalitoimituksessa, veronkannossa, kunnallis- tahi kirkonkokouksessa, lukukinkerillä, maamittarintoimituksessa, tahi muussa sellaisessa julkisessa kokouksessa, taikka kun yleistä

asiata jossakin muussa tilaisuudessa käsitellään, taikka kirkkomäellä tahi käräjäpaikassa; niin rikollinen vetäköön sakkoa enintään sata markkaa.

339 §. Miten se on rangaistava, joka rikkoo rauhan siinä paikassa, missä maan valtiosäädyt, taikka joku niiden osasto tahi valiokunta ovat ko'ossa, siitä on säädettyä 17 luvussa.

340 §. Jos haudan rauha rikotaan sen kautta, että hautaan laskettu ruumis luvattomasti nostetaan ylös taikka sitä pidellään pahoin: taikka jos joku luvattomasti saattaa hukkaan tahi hävittää ruumiin, joka olisi haudattava; niin rangaistus olkoon korkeintaan yhden vuoden vankeus. Jos hautapaikkaa tahallisesti vahingoitetaan, taikka siinä harjoitetaan hävaisevää ilkivaltaa: taikka jos sellaista ilkivaltaa tehdään hautaamattomalle ruumiille: taikka jos ruumis leikellään vasten niiden tahtoa, joiden vallassa on antaa siihen lupa; niin tekijä rangaistakoon korkeintaan kuuden kuukauden vankeudella taikka sakolla. Sikiön hävittämisestä erinäisissä tapauksissa on säädettyä 27 luvussa.

341 §. Joka meluaa yleisellä tiellä, kadulla tahi toripaikalla, taikka satamassa, niin että siitä syntyy yleistä pahennusta: taikka jos joku sellaisessa paikassa, toista hätyyttääkseen, heittää häntä kohti kiven, kangin, likaa taikka muuta senkaltaista: taikka jos joku sellaisessa paikassa tahallansa estää toisen pääsemästä kulkemaan; niin vetäköön, tierauhan rikkomisesta, sakkoa enintään sata markkaa. Jos markkinarauha rikotaan vastasanotulla tavalla; niin olkoon sama laki.

342 §. Joka kulkuväylässä tahi lauttaamisessa tekee toiselle haittaa, niin että hän ilman pakkoa tahallansa estää toista pääsemästä kulkemaan, rangaistakoon korkeintaan viidensadan markan sakolla. Jos se tapahtuu varomattomuudesta tahi huolimattomuudesta: niin rangaistus olkoon enintään kaksisataa markkaa sakkoa. Jos tierauha kulku- tahi lauttausväylässä rikotaan muulla 341 §:ssä mainitulla tavalla; silloin olkoon laki niinkuin siellä sanotaan.

30 Luku.

Rikoksista toisen vapautta vastaan.

343 §. Jos joku viekkauksella, uhkauksella taikka väkivalloin on saattanut toisen valtoihinsa ja pannut hänet ulkomaan sota- tahi meripalvelukseen, maaorjuuteen, orjuuteen, tahi muuhun samanlaatuiseen pakonalaaiseen tilaan; niin tuomittakoon, ihmisenryöstöstä, kuritushuoneeseen vähintään neljäksi ja korkeintaan kahdeksitoista vuodeksi, taikka, jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat, kuritushuoneeseen korkeintaan viideksitoista vuodeksi. Jos sellaista rikosta yritetään; niin rangaistakoon yritys.

344 §. Joka muissa kuin 343 §:ssä mainituissa tapauksissa isän tahi äidin taikka muun suojelijan hoidosta viekkauksella, uhkauksella taikka väkivallalla on vienyt pois tahi vieroittanut lapsen, joka ei ole päässyt viidentoista vuoden ikään, hän tuomittakoon, lapsenryöstöstä, korkeintaan kuudeksi vuodeksi kuritushuoneeseen taikka vähintäänkin kolmeksi kuukaudeksi vankeuteen. Jos se tehtiin aikeissa käyttää lapsi kerjäämiseen taikka muuhun omaa voittoa pyytävään tahi epäsiivelliseen tarkoitukseen tahi toimimiseen; silloin sopii rikolliselle tuomita kuritushuonetta aina kymmeneen vuoteen saakka. Jos lapsenryöstöä yritetään; niin rangaistakoon yritys.

345 §. Jos joku muuten, tahallansa ja ilman laillista oikeutta, vangitsemalla, salpaamalla, poisviemällä, taikka muulla tavalla on riistänyt toiselta vapauden; niin tuomittakoon kuritushuoneeseen korkeintaan kuudeksi vuodeksi tahi vähintäänkin kahdeksi kuukaudeksi vankeuteen. Jos sellaista rikosta yritetään; niin rangaistakoon yritys. Jos toinen, milloin rikos saatiin toimeen, pitemmäksi ajaksi jäi olemaan vapauttansa vailla: taikka jos seikat muuten ovat erinomaisen raskauttavat; silloin kuritusrangaistuksen sopii pitentää jopa viisitoistavuotiseksi.

346 §. Jos joku, ilman häijyä aikomusta, on luullusta rikoksesta, vaan ilman laillista syytä, ottanut toisen kiinni

ja menetellyt hänen kanssaan niinkuin laissa on kiinnipanosta säädettyä; niin rangaistakoon vähintään yhden kuukauden ja korkeintaan yhden vuoden vankeudella taikka vähintäänkin kahdensadan markan sakolla. Jos kiinnipannun kanssa on menetelty muulla tavoin; silloin olkoon laki niinkuin 345 §:ssä sanotaan. Jos joku on laillisesta syystä toisen vanginnut, mutta on menetellyt hänen kanssaan toisin, kuin mitä kiinnipanosta on säädettyä; niin rangaistakoon, asianhaaran mukaan, joko sakolla taikka niinkuin 345 §:ssä sanotaan.

347 §. Jos joku kiduttaa toista pakoittaaksensa häntä tunnustukseen jossakin asiassa; niin tuomittakoon korkeintaan kuudeksi vuodeksi kuritushuoneeseen taikka vähintäänkin kahdeksi kuukaudeksi vankeuteen. Jos seikat olivat erinomaisen raskauttavat; niin kuritusrangaistuksen sopii pitentää jopa kymmenvuotiseksikin. Jos tässä §:ssä mainittua rikosta yritetään; niin rangaistakoon yrittäminen.

348 §. Joka viekkaudella, taikka käyttämällä uhkausta tahi väkivaltaa, vie pois, taikka valloissaan pitää naisen vasten tämän tahtoa, pakoittaaksensa hänet haureuteen tahi avioliittoon, tuomittakoon, naisenryöstöstä, asian laadun mukaan, 343 tahi 345 §:ssä säädettyyn rangaistukseen. Jos sellaista rikosta yritetään; niin rangaistakoon yrittäminen. Jos joku vie pois naittajan alaisena olevan naisen tämän tahdolla, mutta ilman naittajan tahi muun edusmiehen, jonka hoidossa nainen on, suostumusta; niin rikollinen tuomittakoon vankeuteen korkeintaan yhdeksi vuodeksi taikka vetämään sakkoa. Jos seikat viimeksimainitussa tapauksessa ovat erinomaisen raskauttavat; niin sopii tuomita kuritushuoneeseen korkeintaan kahdeksi vuodeksi. (Katso 349 §:ää.)

349 §. Älköön virallinen syyttäjä tehkö syytettä 348 §:n 1 kohdassa mainitusta rikoksesta, ellei nainen, taikka hänen naittajansa tahi edusmiehensä ole sitä ilmi antanut syytteeseen pantavaksi: älköön myöskään saman §:n 2 kohdassa mainitusta rikoksesta, ellei naittaja tahi edusmies anna sitä ilmi. Jos rikoksentekijä on naittajan suostumuksella ottanut naisen aviokseen: taikka jos se tapahtui, kun nainen jo oli lail-

lisessa ijässä, tämän suostumuksella; älköön senjälkeen kummastakaan rikoksesta tuomittako rangaistusta.

350 §. Jos isä tahi äiti on väkivallalla taikka uhkailemalla pakoittanut tyttärensä avioliittoon; niin tuomittakoon vankeuteen korkeintaan kahdeksi vuodeksi. Jos muu naittaja on tehnyt sellaisen rikoksen; niin rangaistakoon vähintäänkin yhden vuoden vankeudella. Älköön tässä §:ssä mainitusta rikoksesta tehtäkö syytettä, paitsi kun avioliitto on naista vastaan käytetyn väkivallan tahi uhkailemisen takia tuomittu purettavaksi.

351 §. Jos joku väkisin pakoittaa naisen kärsimään haureellisen toiminnan: taikka jos se tapahtuu uhkauksen kautta, joka sisältää päälletunkevan vaaran hänen, tahi jonkun hänen lähimmäisen omaisensa hengelle, terveydelle tahi menestykselle; niin rikollinen tuomittakoon, jos nainen taikka hänen edusmiehensä tekee rikoksesta syytteen, kuritushuoneesen korkeintaan viideksi vuodeksi. Jos seikat ovat erinomaisen lieventävät; niin rikollisen sopii tuomita vankeuteen, kumminkaan ei yhtä kuukautta lyhemmäksi ajaksi. Jos sellaista rikosta yritetään; niin rangaistakoon yrityskin. (Katso 354 §:ää.)

352 §. Jos nainen väkivallalla taikka 351 §:ssä mainitulla uhkauksella pakoitetaan salavuoteuteen; niin pitää rikollinen, jos nainen tahi hänen edusmiehensä tekee rikoksesta syytteen, tuomittaman, väkisinmakaamisesta, kuritushuoneesen vähintään kolmeksi ja korkeintaan kymmeneksi vuodeksi. Jos seikat ovat erinomaisen lieventävät; niin sopii tuomita vankeuteen, kumminkaan ei kahta kuukautta vähemmäksi ajaksi. Rangaistakoon myöskin yrityksestä väkisinmakaamiseen. (Katso 354 §:ää.)

353 §. Jos joku on harjoittanut haureutta tahi ollut luvattomassa sekaannuksessa naisen kanssa, sittenkun hän sellaisessa aikomuksessa on saattanut naisen tainnuksiin, pyöryksiin, uneen tahi muuhun sellaiseen tilaan, jossa nainen ei ollut tiedoissansa, eikä kyennyt itseänsä puolustamaan; niin hän rangaistakoon, jos nainen tahi tämän edusmies tekee siitä syytteen, asian laadun mukaan, niinkuin 351 ja 352 §:ssä

sanotaan. Jos nainen oli saatettu tainnustilaan tahi tajuttomaksi muuta tarkoitusta varten, taikka jos hän oli sellaiseen tilaan joutunut ilman rikollisen syytä; niin tuomittakoon kuritushuoneeseen korkeintaan kuudeksi vuodeksi. Jos seikat ovat erinomaisen lieventävät; niin sopii viimeksimainitussa tapauksessa tuomita vankeuteen, kumminkaan ei yhtä kuukautta lyhemmäksi ajaksi. Jos tässä §:ssä mainittua rikosta yritetään; niin rangaistakoon siitäkin. (Katso 354 §:ää.)

354 §. Jos nainen on jonkun 351, 352 tahi 353 §:ssä mainitun teon kautta menettänyt henkensä; niin rikollinen tuomitaan, katsomatta siihen onko asianomistaja tehnyt syytteen tahi ei, kymmenen jopa viidenkintoista vuoden taikka elinkautiseen kuritushuoneeseen.

355 §. Mikä rangaistus on tuleva viittätoista vuotta nuoremman lapsen kanssa harjoitetusta haureudesta, niin myös luvattomasta sekaannuksesta mielipuolen naisen kanssa, se on säädettyinä 23 luvussa.

356 §. Joka ilman laillista oikeutta, väkivallalla tahi sellaisella uhkauksella, joka 351 §:ssä mainitaan, pakottaa toisen tekemään, sallimaan tahi jättämään jotakin tekemättä, hän tuomittakoon vetämään sakkoa tahi korkeintaan kolmen kuukauden vankeuteen, ellei hänen tekonsa jonkun muun perustuksen nojassa lain jälkeen ole isomman rangaistuksen alainen. Jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat; niin sopii tuomita vankeutta korkeintaan yhdeksi vuodeksi. Älköön ketään tuomittako rangaistavaksi tämän §:n jälkeen, ellei asianomistaja ole tehnyt rikoksesta syytettä tahi sitä ole syytteen pantavaksi antanut ilmi.

357 §. Jos joku uhkaa pidellä toista pahoin tahi tehdä häntä vastaan muun rikoksen, ja jos se tapahtuu sellaisten asianhaarain vallitessa, jotka tekevät uskottavaksi, että hän on paneva uhkauksensa toimeen; silloin hän tuomittakoon, jos asianomistaja tekee siitä syytteen, korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi vankeuteen taikka sakkoon, ellei uhkaus muun perustuksen nojalla ole kovemmin rangaistava. Jos joku vastamainitulla tavalla uhkaa tulipalolla, vedentulvalla, taikka muulla sellaisella teolla, josta voi syntyä yleinen vaara; niin

rangaistakoon korkeintaan yhden vuoden vankeudella: ja tässä tapauksessa olkoon virallisella syyttäjällä valta ilman asianomistajan ilmiantoa vetää uhkaaja syytteenalaiseksi.

358 §. Jos joku tuomitaan rangaistavaksi sellaisesta uhkauksesta, kuin 357 §:ssä mainitaan; niin olkoon myöskin velkapää, jos asianomistaja sitä vaatii, taikka jos uhkaus sisältää yleistä vaaraa, oikeuden tutkinnon mukaan, antaman vakuus käytöksestensä: taikka pidettäköön, jos hän on tuomittu sakkoon eikä ole heti voinut antaa mainittua vakuutta, vankilassa, kunnes hän on vakuuden antanut; häntä ei kuitenkaan saa siellä pitää yhtä vuotta pitempää aikaa. Jos hän on vakuudeksi antanut pantin tahi takauksen, mutta sittemmin pyytää sitä pois; niin tutkikoon se oikeus, joka viimeksi on asiassa tuominnut, sopiiko hänelle sellaista etua myöntää.

31 Luku.

Väärästä ja todistamattomasta ilmiannosta.

359 §. Jos joku vasten parempaa tietoansa on oikeudessa väärin syyttänyt toista rikoksesta: taikka väärällä ilmiannolla aikaansaattanut syytteen häntä vastaan; niin tuomitakoon vankeuteen yhdestä kuukaudesta kahteen vuoteen asti taikka korkeintaan kahdeksi vuodeksi kuritushuoneeseen. Jos syytetty sen kautta on tuomittu rangaistukseen ja jos rangaistus on kokonaan taikka osaksi pantu täytäntöön; niin pitää se katsottaman erinomaisen raskauttavaksi seikaksi, ja ja silloin sopii, asian laadun mukaan, koventaa kuritusrangaistus aina viiteentoista vuoteen saakka. Jos se, jonka tulee virkansa puolesta tehdä syytteitä, on tehnyt jonkun tässä §:ssä mainitun rikoksen; hän rangaistakoon niinkuin 549 §:ssä sanotaan.

360 §. Jos joku, vasten parempaa tietoansa, väärin on rikoksesta toisen ilmiantanut sille, jonka velvollisuutena on tehdä syyte sellaisesta rikoksesta; niin hän, vaikka syytetty ei siitä seurannutkaan, rangaistakoon korkeintaan yhden vuoden vankeudella tahi kuritushuoneella.

361 §. Jos syyte oikeudessa, tahi ilmianto, joka on ollut sellaisen syytteen alkuna, on lähtenyt ilmeisestä ymmärtämättömyydestä tahi ajattelemattomuudesta; niin rangaistus siitä olkoon, asianhaarain sekä syytteen tahi ilmiannon laadun mukaan, sakkoa taikka vankeutta korkeintaan neljäksi kuukaudeksi. Jos syytteen tahi ilmiannon tekijä on voinut todenmukaisilla todisteilla näyttää kanteensa oikeaksi; niin olkoon rangaistuksesta vapaa.

362 §. Jos joku, saattaaksensa toisen rangaistuksen alaiseksi, vasten parempaa tietoansa on häntä vastaan levittänyt sellaista kulkupuhetta rikoksesta, tahi muuten tehnyt hänet niin epäluulon alaiseksi, että siitä on seurannut syyte oikeudessa: taikka jos hän, samoissa aikeissa, on toista vastaan väärin tuonut esiin sellaisen raskauttavan seikan, että tämä sen johdosta on joutunut syytteenalaiseksi: taikka jos hän, sittenkun syyte jo on pantu alulle, samoissa aikeissa, on hävittänyt todistuksia syytteenalaisen vijaattomuudesta, taikka väärin häntä vastaan tuonut esiin raskauttavan seikan; silloin pitää rikollinen rangaistaman sillä tavalla, kuin 359 §:ssä on väärästä ilmiannosta sanottuna. Jos sellaista rikosta yritetään; niin rangaistakoon siitäkin.

363 §. Jos joku ajattelemattomuudesta tahi ilmeisestä ymmärtämättömyydestä on toista solvannut sillä tavalla, kuin 362 §:ssä sanotaan; hän rangaistakoon niinkuin 361 §:ssä on sanottuna. Jos hän on voinut esiintuomansa raskauttavat seikat vahvistaa todenmukaisilla todisteilla; niin hän on rangaistuksesta vapautettava.

364 §. Jos sattuu niin, että joku on rikoksesta syyttömästi pantu kiinni taikka kärsinyt rangaistuksen, ja että se, joka on rikokseen syypää, saatuaan siitä tiedon, kumminkin jättää tekemättä mitä voisi erehdyksen oikaisemiseksi; niin hän tuomittakoon korkeintaan kahdeksi vuodeksi vankeuteen tahi kuritushuoneeseen: ja oikeus määrätköön, että se, joka on syyttömäksi löydetty, pitää heti päästettämän vankilasta tahi rankaisulaitoksesta vapaaksi. Siitä, joka sellaisessa tapauksessa on ilmaisematta, mitä hän on hätävar-

jelusta tahi pakko-oikeutta käyttäessään tehnyt, on säädettyinä 96 §:ssä.

365 §. Se, joka tuomitaan rangaistavaksi jostakin tässä luvussa mainitusta rikoksesta, pitää myöskin, jos asianomistaja sitä vaatii, velvoitettaman tälle suorittamaan kustannukset sen päätöksen, jolla asianomistaja on hyvitystä voittanut, painattamisesta yleiseen tahi paikkakunnan sanomalehteen.

23) Luku.

Herjauksesta, solvauksesta ja muusta halventamisesta.

366 §. Jos joku, vasten parempaa tietoansa ja alentaakseen toisen kansalaisarvoa, taikka vähentääkseen luottamusta häneen siinä toimessa tahi ammatissa, jota hän harjoittaa, on muiden kuulten sanonut häntä johonkin nimittämäänsä rikokseen tahi rikoslajiin syypääksi, taikka tehneeksi muun sellaisen toiminnan, josta muut saattavat häntä halveksia, tahi joka saattaa olla haitaksi hänen ammatilleen tahi menestykselleen; niin pitää rikollinen, herjauksesta, rangaistaman vähintäänkin viidenkymmenen markan sakolla taikka vankeudella korkeintaan kahdeksi vuodeksi. Jos se tehtiin sellaisella tavalla, että herjaus sen kautta on tullut laajemmalta tunnetuksi, taikka sellaisessa paikassa tahi siihen aikaan, että kunnianloukkaus on sen kautta tullut varsin vaikealaatuiseksi; niin määrättäköön kolmensadan markan sakko vähimmäksi rangaistukseksi.

367 §. Jos joku, 366 §:ssä mainitussa aikomuksessa, on levittänyt herjaavan jutun, taikka herjaavata kulkupuhetta, minkä tiesi valheelliseksi: taikka muuten on vasten parempaa tietoansa menetellyt niin, että se, joka samassa §:ssä sanottuun toimintaan on syytön, ehkä pidetään siihen syypäänä: taikka jos se, joka rikoksesta on tavattu tahi siitä on syytteenalaisena, on ilmoittanut itsensä toiseksi ja sen kautta on tämän toisen kunniaa loukannut; niin hänkin rangaistakoon niinkuin 366 §:ssä säädetään, ellei kunnianloukkaus ole sellainen, että se pitää rangaistaman 31 luvun jälkeen.

368 §. Jos joku ilmeisestä ymmärtämättömyydestä taikka ajattelemattomuudesta on muiden kuulten sanonut toisen syypääksi sellaiseen häpeälliseen tahi alentavaan toimintaan, joka 366 §:ssä mainitaan, vaikka ei voida näyttää toteen että toinen olisi sen tehnyt: taikka jos joku on samallaisesta ymmärtämättömyydestä tahi ajattelemattomuudesta menetellyt sillä tavalla, kuin 367 §:ssä sanotaan; niin tuomittakoon vetämään sakkoa kolmestakymmenestä kuuteensataan markkaan taikka korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi arestiin.

369 §. Jos joku puheessa tahi kirjoituksessa solvaa toista häpäisevällä lauseella, jota ei voida katsoa 366, 367 eikä 368 §:n alle kuuluvaksi: taikka uhkauksella, tahi muulla toiminnalla, joka on halventavaa laatua; niin rangaistakoon enintään kahdensadan markan sakolla taikka korkeintaan yhden kuukauden arestilla. Jos se tapahtuu sellaisella ajalla tahi paikalla taikka tavalla, että solvaus sen kautta tulee yleisemmin tunnetuksi: taikka jos se loukkaa naisen kainoutta: taikka jos se muuten on vaikeata laatua; silloin sopii, asianhaaran mukaan, koventaa rangaistus korkeintaan kolmen kuukauden vankeudeksi taikka enintään kuudensadan markan sakoksi.

370 §. Jos sattuu niin, että se, jonka kunniaa toinen on loukannut, on tämän kunnianloukkauksen heti toista vastaan tehdyllä solvauksella kostanut; silloin on, asianhaaroihin nähden, joko kumpikin tahi vaan toinen rangaistava tämän luvun jälkeen, taikka nuhdelkoon oikeus varoituksella.

371 §. Joka, aikomuksessa toista häväistä tahi saattaa hänelle joku vastus, ilman laillista syytä julkaisee hänestä jonkun kotoisen seikan, joka ei ole minkään rangaistuksen alainen, hän pitää, jos rikkomusta ei käy rankaiseminen 366, 367 eikä 368 §:n jälkeen, yksityiselämän pyhyiden rikkomisesta tuomittaman rangaistavaksi niinkuin 369 §:ssä sanotaan.

372 §. Älköön virallinen syyttäjä tehkö tässä luvussa mainituista kunnianloukkauksista syytettä, ellei asianomistaja ole ilmiantanut rikosta syytteesen pantavaksi, taikka ellei kunnianloukkaus ole tapahtunut virassa tahi jonkun viran

takia, taikka oikeuden, Keisarin käskynhaltijan, tahi muun viranomaisen edessä.

373 §. Jos se on kuollut, jonka kunniaa hänen elämänsä aikana on loukattu: taikka jos kunniaa loukkaava soimaus tehdään kuollutta henkilöä vastaan; niin tämän puolisolla, vanhemmilla, lapsilla tahi sisarilla ja veljillä, aivan kuin muillakin asianomistajilla, olkoon valta panna rikos syytteeseen tahi ilmiäntää se syytteeseen pantavaksi. Jos se, jota vastaan sellainen soimaus tehdään, on ollut kaksikymmentä vuotta tahi siitä pitemmän ajan kuolleenä; älköön silloin tehtäkö mitään syytettä.

374 §. Jos se, joka kunnianloukkauksesta on vedetty syytteenalaiseksi, tahtoo näyttää että tekemänsä soimaus on totta, sen kautta vapauttaakseen itsensä edesvastauksesta; älköön sitä hänelle sallittako, paitsi kun hän tahtoo näyttää joku nimitetty toiminta tahi laiminlyöminen toteen ja oikeus katsoo että sellainen toteennäyttö voisi poistaa hänen rangaistavuutensa tahi sitä vähentää. Älköön toteennäyttöä sallittako sellaisesta toiminnasta, minkä kautta sellainen seikka, josta puhutaan 371 §:ssä, voisi tulla näkyville.

375 §. Jos oikeus on sallinut toteennäyttämisen, ja jos soimaus koskee rikosta, joka jo on ollut tutkimuksen alaisena; niin syytteenalainen näyttäköön siitä päätöksen. Ellei rikos vielä ole syytteenalaisena ollut eikä tutkittavana vahingonkorvauksenkaan puolesta: taikka jos syytteenalainen tahtoo tuoda esiin uusia todisteita siitä rikoksesta, josta tuomio jo on annettu, mutta jonka lain jälkeen sopii uudestaan ottaa tutkittavaksi; niin oikeus määrätköön päivän, jolloin hänen tulee näyttää, että asia on laillisessa oikeudessa määrätyn ajan kuluessa pantu riitaan: ja pitää, jos hän voi sen näyttää, kunnianloukkausjutun tarkempi käyteleminen jätettämän siksi, kuin päätös tuossa toisessa asiassa on annettu. Ellei rikoksesta saada laillisesta syystä enää tehdä syytettä: taikka jos se ilmoitetaan ulkona Suomenmaasta tehdyksi: taikka jos soimaus koskee jotakin toimintaa, jota ei voida rikoksena rangaista; silloin soimauksentekijällä olkoon valta

tuoda todisteensa siitä esiin siinä oikeudessa, jossa hän itse on kunnianloukkauksesta syytteenalaisena.

376 §. Jos jossakin 374 ja 375 §:ssä mainituista tapauksista ei voida täydelleen näyttää että soimaus on totta, vaan jos se todennäköisillä perusteilla kuitenkin siksi osotetaan; niin syytetty vapautettakoon edesvastauksesta kunnianloukkauksen takia, paitsi kun hän on tehnyt soimauksen vasten parempaa tietoa. Jos hän voi täydelleen näyttää että soimaus on totta taikka osottaa se todennäköiseksi, mutta jos soimauksen laadusta tahi muista seikoista nähdään että hän on tahtonut toista sen kautta loukata; silloin on soimaus katsottava solvaukseksi ja rangaistava 369 §:n jälkeen. Jos joku tarpeettomasti ja loukataksensa on soimannut toista rikoksesta, josta tämä jo on rangaistu; niin olkoon sama laki.

377 §. Jos joku tuomitaan rangaistavaksi jostakin tässä luvussa mainitusta kunnianloukkauksesta; niin hän on myöskin, jos asianomistaja sitä vaatii, julistettava velkapääksi tälle suorittamaan kustannukset sen päätöksen, jolla loukattu on hyvitystä voittanut, painattamisesta yleiseen tahi paikkakunnan sanomalehteen.

378 §. Miten se on rangaistava, joka kunnianloukkauksella on solvantanut jotakuta keisarillisen huoneen jäsentä, taikka vieraan vallan hallitsijaa tahi lähettilästä, siitä on tässä laissa erittäin säädetty.

33 Luku.

Varkaudesta ja näpistelystä.

379 §. Jos joku toiselta varastaa tahi näpistelee, niin että hän ottaa ja vie pois, taikka muulla tavalla saattaa haltuunsa anastamansa tavaran; hän rangaistakoon niinkuin tässä luvussa sanotaan. Jos hän on alottanut rikoksen toimeenpanoa, mutta ei ole vielä vienyt esinettä pois, sitä paikalla kuluttanut, eikä muulla tavalla saattanut haltuunsa; niin hän tuomittakoon yrityksestä varkauteen tahi näpistelyyn niinkuin 4 luvussa säädetään.

380 §. Joka ensimmäisen kerran varastaa tavarata tahi rahaa päälle kahdenkymmenen markan, tuomittakoon, varkaudesta, korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi vankeuteen, ellei siitä ole tässä luvussa muulla tavalla säädetty. Jos rikos on sellainen, kuin 385 tahi 386 §:ssä sanotaan, taikka jos seikat ovat muuten erinomaisen raskauttavat; silloin sopii tuomita kuritushuoneeseen korkeintaan yhdeksi vuodeksi.

381 §. Jos arvo ei nouse päälle kahdenkymmenen markan, ja jos ei toimintaa ole tehty sellaisissa seikoissa, joiden tähden se 382, 384, 386 tahi 387 §:n mukaan on varkautena pidettävä; silloin anastus nimitetään näpistelyksi, ja rangaistus siitä on enintään sadan markan sakko. Jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat; niin sakkoa sopii isontaa aina kahteensataan markkaan saakka.

382 §. Jos joku, joka on syytteenalaisena, samalla havaitaan eri paikoissa tahi eri aikoina näpistelleen tavarata, jonka arvo yhteensä nousee päälle kahdenkymmenen markan; niin rangaistakoon varkaudesta.

383 §. Jos useat ovat varkaudessa tahi näpistelyssä osallisina; silloin on rikos, anastetun tavarankoko arvon mukaan, pidettävä joko näpistelynä tahi varkautena, taikka, jos sitä on yritetty, yrityksenä jompaankumpaan sanotuista rikoksista, ja itsekullekin osalliselle pitää sen perustuksen mukaan määrättämän rangaistus. (Katso 73 §:ää.)

384 §. Jos se, joka 379 §:ssä sanotulla tavalla on anastanut tavarata kahdenkymmenen markan tahi siitä vähemmästä arvosta, ennen on rangaistu varkaudesta, kiristämisestä, ryöstöstä, rosvouksesta, tahi yrityksestä johonkin näistä rikoksista, taikka murrosta; silloin hän rangaistakoon niin kuin jälleenlankeemuksesta varkauteen. Jos hän ennen on rangaistu näpistelystä tahi yrityksestä siihen, vaan ei varkaudesta, kiristämisestä, ryöstöstä, rosvouksesta, eikä yrityksestä näihin, ei myöskään murrosta, ja jos kaksi vuotta tahi enemmänkin aikaa on kulunut siitä, kun hän edellisen kerran näpisteli; niin rangaistakoon uudestaan näpistelystä. Ellei vastamainitussa tapauksessa ole kulunut kahta vuotta siitä,

kun hän viimeksi näpisteli; rangaistakoon silloin niinkuin jos olisi ensikerran varastanut.

385 §. Erinomaisen raskauttavana seikkana pitää varkaudessa ja näpistelyssä pidettämän: 1. jos palkollinen, kaupiaan palvelija, kisälli, oppipoika, tehtaan- tai ruukintyömies, taikka muu yksityisen palvelija varastaa tai näpistelee jotakin isäntäväeltänsä tai näiden vierailta: taikka 2. jos käsityöläinen taikka muu työmies varastaa tai näpistelee siltä, jonka luona on työssä: taikka 3. loinen siltä, jonka luona asuu: taikka 4. jos joku ulkona kedolla varastaa tai näpistelee leikattua tai leikkaamatonta eloa, ko'ottuja tai kokoamattomia heiniä tai olkia: taikka kasvavia hedelmäpuita, taikka puutarhasta, ryytimaasta tai pellosta puun- tai maanhedelmiä, tai jotakin muuta sinne istutettua tai kylvettyä: taikka hakattuja puita, hirssiä, aidaksia, taikka muuta senkaltaista metsässä taikka muuten ulkona kedolla, tai lauttausväylässä olevaa: taikka ulkona kedolla olevia pelto-, puutarha- tai ajokaluja, taikka ajoneuvoja: taikka veneen tai laivan vesiltä tai rannalta, taikka purjeen, ankurin tai köyttä, taikka muuta veneeseen tai laivaan kuuluvata ja ulkona olevaa: taikka vuorikaivoksen luona ulkona olevaa malmia, tai raaka-ainetta tehtaan luona, tai työkalun, joka kuuluu vuorikaivoksen tai tehdasliikkeen toimeen eikä ole sisäänlukittu: taikka ulkona olevan mehiläispatsaan: taikka kaloja tai muuta saalista lammikosta, kala-arkusta tai kalanpyydyksistä, taikka otuksia eläintarhasta tai metsäpyydyksistä, taikka itse kalan- tai metsäpyydykset, kun ne ovat ulkona pyyntöä varten tai kuivamassa: taikka jonkun muun sellaisen esineen, joka laatunsa puolesta ja paikkakunnan tavan mukaan on pantu ulos likoomaan, valkenemaan, kuivamaan, taikka jossakin muussa sellaisessa tarkoituksessa: taikka maitoa toisen ulkona kedolla laitumella olevasta lehmästä, lampaasta, vuohesta, porosta, tai muusta elukasta, jota rikollinen on siellä lypsänyt: taikka ulkona kedolla laitumella olevan hevosen hännästä tai harjasta jouhia, tai siasta harjaksia.

386 §. Erinomaisen raskauttavissa seikoissa tehdyksi varkaudeksi pitää katsottaman, jos joku varastaa vähän tahi paljon: 1. toiselta jumalanpalveluksen aikana kirkossa, tahi muualla, missä jumalanpalvelusta pidetään, taikka kirkko-maellä: 2. ruumishuoneesta tahi haudasta: 3. yleisestä arkis-tosta, tahi yleisestä kirjoitus-, kirja-, muinaisjäännös-, taide-, tahi luonnontuotteiden taikka muiden sellaisten esineiden kokoelmasta, taikka kirjoituksen tahi muun asiakirjan virka-miehen virallisesta säilystä: 4. kylpevältä tahi uimassa ole-valta, tahi ulkona kedolla nukkuvalta, taikka siltä, joka ma-kaa kovasti sairaana tahi tunnotonna, taikka kuolleen ihmi-sen yltä: taikka 5. lapselta, joka ei ole päässyt kahdentoista vuoden ikään, tahi mielipuolelta: taikka 6. jos kestikievari, ravintolanpitäjä, tahi joku muu, joka antaa matkustajille ma-jaa, taikka joka siitä ansaitaksensa tahi voittaaaksensa vastaan-ottaa vieraita kotiinsa, varastaa vähän tahi paljon matkus-tajalta tahi vieraalta: taikka 7. jos matkustaja tahi vieras varastaa vähän tahi paljon sellaiselta isännältä.

387 §. Kuritushuoneesen korkeintaan neljäksi vuodeksi tuomitaan, törkeästä varkaudesta, se, joka varastaa vähän taikka paljon: 1. kirkosta, joko kirkon omaa, taikka sinne säilyyn pantua: 2. yleiselle postille uskottua tahi rauta-tielle kuljetettavaksi jätettyä rahaa tahi muuta tavaraa joko postihuoneessa, rautatien asemalla, taikka kuljetettaessa: 3. sinetillä suljetusta kirjeestä tahi paketista, joka ei ole yleiselle postille jätetty: 4. vaatteista, jotka ovat valveilla olevan henkilön yllä: 5. matkatavaroista, jotka varas on ajo-neuvoista tahi muista kulkuneuvoista leikannut irti, tahi muulla tavalla päästänyt irralleen, tahi niihin kiinnitettyinä avannut: 6. murrolla niinkuin 388 §:ssä sanotaan, joko siten että murto tehdään ennen varkautta, taikka siten että rikol-linen murtaa auki ensin varastamansa vähemmän säilytys-kalun: 7. yön aikana huoneuksesta tahi laivasta, jossa asuu ihmisiä, sittenkun rikollinen, varastaaksensa, luvottomasti, mutta murtautumatta sisään, on sinne tullut, tahi sinne kät-keytynyt: 8. sittenkun rikollinen taikka joku varkaudessa osallinen, varastaaksensa taikka varkautta edistääkseen, on

tullut aseilla varustettuna paikalle: 9. siltä, joka kapinan, vihollisen ahdistamisen, tulipalon, vedenhädän, haaksirikon, taikka muun sellaisen hädän tahi vaaran takia työläästi voi omaansa suojella, taikka siitä tavarasta, mikä sellaisesta vaarasta on pelastettu: 10. karille ajautuneesta tahi muuten haaksirikkoon joutuneesta, taikka ohjatonna vesillä ajelehtivasta laivasta: 11. tuli- tahi tunnusmajakasta jotakin siihen kuuluvata: taikka 12. ulkona kedolla laitumella olevan hevosen, poron, lehmän tahi muun elukan. Jos seikat näissä tapauksissa ovat erinomaisen lieventävät; niin sopii rangaistukseksi määrätä vankeutta vähintään neljäksi kuukaudeksi ja korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

388 §. Jos joku, varastaaksensa, on kiivennyt huoneuksen, muurin, lauta-aidan, taikka muun senkaltaisen aitauksen yli, taikka ryöminyt sisään lasin, ikkunan, korsteinin, taikka muun sellaisen aukon kautta, jota ei sisäänkäytäväksi ole tehty, taikka käyttämällä tiirikkaa, väärää avainta, taikka muuta välikappaletta on hankkinut itselleen sisäänpääsön tahi aukon taloon, huoneukseen, huoneeseen, tahi muuhun suljettuun säilytyspaikkaan, taikka laivaan: taikka jos joku, samoissa aikeissa, väkivoimaa käyttämällä on tehnyt itsellensä sellaisen aukon muuriin, seinään, laattiaan, kattoon, luukkuun, lasiin, pörttiin, oveen, lukkoon tahi muuhun senkaltaiseen salpaukseen: taikka jos hän, varastamisen aikomuksessa, on väkisin tahi kavaluudella tehnyt aukon lukolla, sinetillä tahi muulla senkaltaisella salpauksella suljettuun kaappiin, arkkuun, lippaasen tahi muuhun säilytyskaluun, viemättä sitä pois; silloin hän tuomittakoon, ellei siinä ole samalla varastettu taikka varkautta yritetty, murrosta, korkeintaan yhdeksi vuodeksi kuritushuoneeseen. Jos seikat ovat erinomaisen lieventävät; niin sopii tuomita vankeutta yhdestä kuuteen kuukauteen. Jos murtoa yritetään; niin rangaistakoon siitäkin.

389 §. Jos se, joka kerran on varkaudesta kärsinyt rangaistuksen, varastaa uudestaan; niin tuomittakoon, tois kertaisesta varkaudesta, kuritushuoneeseen korkeintaan neljäksi vuodeksi. Jos varkaus oli törkeä niinkuin 387 §:ssä sano-

taan; silloin sopii tuomita kuritushuonetta aina kahdeksaan vuoteen saakka. Jos joku varastaa vielä kolmannenkin kerran; niin tuomittakoon kuritushuoneeseen: vähäisemmästä varkaudesta vähintään yhdeksi ja korkeintaan kahdeksaksi vuodeksi, mutta törkeästä varkaudesta aina kahteentoista vuoteen saakka. Jos hän varastaa neljännen kerran taikka vielä useammasti; niin tuomittakoon vähintään kahdeksi ja korkeintaan kahdeksitoista vuodeksi kuritushuoneeseen, tahi, jos varkaus on törkeä, taikka jos asianhaarat ovat muuten erinomaisen raskauttavat, sanottuun rangaistukseen jopa viideksitoistakin vuodeksi taikka elinkaudeksi.

390 §. Jälleenlankeemusta varkauteen koskevilla kysymyksissä on murto, josta varas on ennen rangaistu, katsottava varkauden kanssa yhdenveroiseksi. Sama olkoon laki kiristämisestä, ryöstöstä ja rosvouksesta.

391 §. Jos se, joka on kärsinyt rangaistuksen varastetun kätkemisestä, sen jälkeen tavataan murrosta tahi varkaudesta; älköön häntä sellaisesta rikoksesta tuomittako vähempään rangaistukseen, kuin minkä rikollinen olisi joutunut kärsimään, jos hän olisi tehnyt itsensä uudestaan syypääksi varastetun kätkemiseen.

392 §. Jos joku eri paikoissa tahi aikoina on tehnyt itsensä syypääksi murtoihin tahi varkauksiin, joista hän samalla kertaa joutuu syytteenalaiseksi: taikka jos useampia 385, 386 tahi 387 §:ssä mainituista raskauttavista seikoista on samassa varkaudessa sattunut yhteen; silloin olkoon noudatettavana mitä 7 luvussa sanotaan. Älköön kumminkaan sellaisessa rangaistusten yhteenpanemisessa määrättökö ensikertaisesta varkaudesta enempää kuin kuuden vuoden, toiskertaisesta päälle kymmenen, eikä kolmaskertaisesta enempää kuin neljäntoista vuoden kuritusrangaistusta.

393 §. Jos joku, aikomuksessa tehdä murto, on valmistanut tahi hankkinut itselleen tiirikan tahi väärän avaimen: taikka tietäen, että toinen aikoo tehdä sellaisen rikoksen, on tälle valmistanut tahi hankkinut mainitun kalun; niin rangaistakoon sakolla tahi korkeintaan kuuden kuukauden vankeudella. Miten se, joka, ilman sellaista aikomusta, hal-

lussaan pitää tiirikkaa tahi väärää avainta, on erinäisissä tapauksissa rangaistava, siitä löytyy säädettyä 49 luvussa.

34 Luku.

Pesäнкavaltamisesta.

394 §. Jos aviopuolisot kavaltavat jotakin toisiltansa: taikka lapsi vanhemmiltansa: taikka kasvatti kasvatusvanhemmiltansa, niin kauvan kuin oleskelevat näiden luona: taikka kuolinpesän osakkaat, taikka muut yhteisessä pesässä tahi yhtiössä olevaiset pesästä tahi yhtiöstä; silloin pitää rikollinen, pesäнкavaltamisesta, rangaistaman sakolla. Jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat; niin sopii tuomita vankeutta korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi.

395 §. Jos joku on ollut pesäнкavaltamisessa osallisena; hän rangaistakoon niinkuin 9 luvussa sanotaan. Jos hän ei ollut vääryyttä kärsineen kanssa sellaisessa suhteessa, kuin 394 §:ssä mainitaan, ja jos hän varastamisen aikeissa oli rikoksen tekemisessä avullisena; silloin hän rangaistakoon niinkuin osallisuudesta varkauteen.

396 §. Älköön virallinen syyttäjä tehkö pesäнкavaltamisesta syytettä, ellei asianomistaja sitä syytteesen pantavaksi anna ilmi. Jos asianomistaja antaa rikoksen anteeksi sen jälkeen, kuin syyte siitä jo on alettu; älköön anteeksi-anto ylettykö sellaiseen osalliseen, josta 395 §:n 2 kohdassa puhutaan, eikä myöskään varastetun kätäkijään.

35 Luku.

Kavalluksesta.

397 §. Jos joku säilyttääkseen, tahi kuljettaakseen, tahi hoitaakseen, taikka muuta sellaista tarkoitusta varten on toiselta vastaanottanut rahaa, tahi vekselin, taikka muun arvopaperin, joka on käypä kenen kädessä hyvänsä, ja kielittää vastaanottaneensa sen, tahi salaa, taikka hukkaa sen; niin pitää rikollinen, jos hän sen teki anastaaksensa vastoin oikeutta rahat tahi arvopaperin itselleen tahi kolmannelle

henkilölle, tuomittaman, kavalluksesta, sakkoon tahi vankeuteen korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi. Jos rikos on sellainen, kuin 399 §:ssä sanotaan, taikka jos seikat muuten ovat erinomaisen raskauttavat; niin sopii tuomita vankeuteen korkeintaan yhdeksi vuodeksi. Jos hänen aikomuksensa oli käyttää rahoja tahi arvopaperia vaan vähän aikaa, ja sitten määräpäivänä tahi vaadittaessa varmalla tulollaan ne korvata; silloin olkoon laki niinkuin 528 §:ssä sanotaan.

398 §. Sellaiseen rangaistukseen, kuin 397 §:ssä sanotaan, tuomittakoon sekin, joka on kavaltanut muuta hänen hoitoonsa, tahi hänelle kuljetettavaksi, lainaksi tahi hallittavaksi, taikka pantiksi, taikka vuokraa vastaan uskottua vierasta tavaraa.

399 §. Erinomaisen raskauttavissa seikoissa tehdyksi kavallukseksi pitää katsottaman: 1. jos yksityisen palvelija on kavaltanut jotakin, minkä hänen isäntäväkensä taikka niiden vieraat ovat jättäneet hänen käytettäväkseen tahi hoitoonsa: 2. jos kestikievari, ravintolanpitäjä, tahi joku muu, joka huoneuksessaan antaa matkustajille majaa, taikka siitä ansaitaksensa tahi voittaaksensa vastaanottaa vieraita kotiinsa, on kavaltanut jotakin, minkä matkustaja tahi vieras on hänen hoitoonsa uskonut: taikka 3. jos laivuri, kuormankuljettaja, taikka joku muu, joka palkasta kuljettaa tavaroita, on kavaltanut jotakin, mikä hänelle on kuljetettavaksi annettu.

400 §. Törkeästä kavalluksesta tuomittakoon vankeuteen tahi kuritushuoneeseen korkeintaan kahdeksi vuodeksi jos kavalletut rahat, arvopaperit tahi muu tavara olivat rikollisen hoitoon jätetyt: 1. lukolla, sinetillä, tahi muulla senkaltaisella salvalla lukittuina: 2. sinetillä varustetussa päällystössä tahi kirjeessä, jonka hänen piti viedä määräpaikkaan: taikka 3. kun se saatiin pelastetuksi viholliselta, tulipalosta, vedentulvasta, merihädästä tahi muusta sellaisesta vaarasta.

401 §. Miten ylöskantomies ja se, joka hoitaa yleistä rahalaitosta tahi varastohuonetta, on rangaistava ylöskannon tahi muun hänelle hänen toimensa tähden uskotun tavarankavaltamisesta, siitä on säädettyinä 45 luvussa.

402 §. Jos sattuu niin, että joku toinen, eikä kuolleen henkilön jättämän pesän osakas, on kuolemanhetkellä ottanut jälkeensä omaisuuden haltuunsa ja sitten siitä jotakin kavaltanut; niin rangaistakoon korkeintaan yhden vuoden vankeudella. Jos seikat ovat erinomaisen lieventävät; niin sopii tuomita sakkoa.

403 §. Joka löytää tahi tapaa jotakin ja salaa löydön, omistaaksensa sen itselleen tahi kolmannelle henkilölle, taikka hukkaa sen, tahi jättää sen kuulututtamatta niinkuin laissa on säädetty, rangaistakoon sakolla tahi korkeintaan kahden kuukauden vankeudella. Jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat; niin sopii tuomita vankeuteen korkeintaan yhdeksi vuodeksi.

404 §. Joka muuten on sattumalta saanut vierasta tavaraa haltuunsa, ja on sen sitten omistanut itselleen tahi kolmannelle henkilölle, taikka jättänyt sen kuulututtamatta, hän rangaistakoon niinkuin 403 §:ssä sanotaan.

405 §. Jos joku pelastaa vierasta tavaraa, joka ilman väkeä on kulkeentunut rantaan, tahi ajelehtii vesillä, taikka on uponnut, ja jos hän, omistaaksensa tavaransa itselleen tahi kolmannelle henkilölle, jättää siitä ilmoittamatta lähimmälle kruunun- tahi tullipalvelijalle; niin rangaistakoon korkeintaan yhden vuoden vankeudella. Jos seikat ovat erinomaisen lieventävät; niin sopii tuomita sakkoa. Jos hänellä ei ollut sanottua aikomusta, mutta jätti kumminkin löydön ilmoittamatta; silloin olkoon laki niinkuin 403 §:ssä säädetään kuuluttamisesta.

406 §. Jos joku riistää tappelutantereella, tahi vedessä, tahi ulkona kedolla olevan ruumiin; niin tuomittakoon vankeuteen tahi kuritushuoneeseen korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

36 Luku.

Ryöstöstä, kiristämisestä ja rosvouksesta.

407 §. Jos joku tehden toiselle väkivaltaa tahi uhkauksella, joka sisältää päälletunkevan hengen- tahi ruumiin-

vaaran, ottaa toiselta vieraan irtaimen esineen, sitä itsellensä tahi kolmannelle henkilölle vastoin oikeutta omistaakseen; niin hän tuomitaan, ryöstöstä, korkeintaan neljäksi vuodeksi kuritushuoneeseen, ellei tässä luvussa ole toisin säädettyä. Jos hän on ainoastaan temmannut esineen pois toiselta: taikka jos seikat muuten ovat erinomaisen lieventävät; niin sopii tuomita vankeutta vähintään kahdeksi kuukaudeksi ja korkeintaan kahdeksi vuodeksi. Jos ryöstöä yritetään; niin rangaistakoon siitäkin.

408 §. Vähintään yhden ja korkeintaan kymmenen vuoden kuritushuoneeseen tuomitaan törkeästä ryöstöstä: 1. jos rikoksenteijä taikka joku rikoksessa osallinen on aseilla varustettuna tullut ryöstämään: 2. jos joku ryöstää yleiselle postille uskottua omaisuutta: 3. jos ryöstö tapahtuu yleisellä kadulla, tiellä, rautatiellä, yleisellä paikalla, vesitiellä tahi ulapalla: 4. jos se tapahtuu yön aikana huoneuksessa tahi laivassa, jossa asuu ihmisiä ja johon rikoksenteijä, ryöstääkseen tahi varastaakseen, on luvattomasti tullut sisään tahi itsensä kätkenyt: 5. jos ryöstetään siltä, joka sairauden, yleisen kulkutaudin, tulipalon, vedenhädän, haaksirikon, kapinan, vihollisen ahdistamisen, taikka muun sellaisen hädän tahi vaaran takia on joutunut siihen tilaan, että hän työläästi voi puolustaa itseänsä ja omaisuuttansa: taikka 6. jos kaksi tahi useammat, jotka keskenänsä ovat siihen sitoutuneet, yhdessä ovat ryöstäneet. Jos seikat mainituissa tapauksissa ovat erinomaisen lieventävät; niin sopii tuomita vankeuteen, kumminkaan ei vuotta lyhemmäksi ajaksi.

409 §. Kuritushuoneeseen neljäksi jopa viideksitoistakin vuodeksi taikka elinkaudeksi tuomitaan ryöstöstä: 1. jos jotakuta rikosta tehtäessä on kidutettu: 2. jos vaikea ruumiinvamma on väkivallasta lähtenyt: 3. jos joku sen kautta vasten aikomusta on tapettu: 4. jos joku on jälleenlangennut ryöstämään: taikka 5. jos se on ryöstänyt, joka ennen on rangaistu kiristämisestä tahi toiskertaisesta varkaudesta tahi kaksi kertaa murrosta. Jos seikat mainituissa tapauksissa ovat erinomaisen lieventävät; niin kuritusrangaistusta sopii vähentää aina kahteen vuoteen saakka.

410 §. Jos joku varastaa tahi näpistelee, taikka sel-
laista rikosta yrittää, ja itse teossa tavattuna tekee väkival-
taista vastarintaa sille, joka omaansa tahi toisen omaisuutta
tahtoo puolustaa tahi ottaa takaisin; niin tuomittakoon sel-
laisesta rikosten yhteensattumisesta rangaistukseen, jota asian
laadun mukaan ei sovi määrätä vähemmäksi, kuin jos hän
samallaisten asianhaaran vallitessa olisi tehnyt ryöstövri-
tyk-
sen. Jos hän tekee sen 407 §:ssä mainitulla uhkauksella;
niin olkoon sama laki.

411 §. Joka muussa tapauksessa, kuin 407 tahi 410
§:ssä mainituissa, uhaten tehdä toiselle jotakin henkeä tahi
ruumista, vapautta, kunniaa, tavarata tahi muuta oikeutta
koskevaa vahinkoa, on pakoittanut toisen tekemään, salli-
maan tahi jättämään tekemättä jotakin, minkä kautta rikok-
sentekijä tahi kolmas henkilö on saanut tahi voi saada jo-
takin etua tavarassa tahi rahassa, hän rangaistakoon, kiris-
tämisestä, vankeudella tahi kuritushuoneella korkeintaan
kahdeksi vuodeksi. Jos kiristämistä yritetään; niin rangais-
takoon yrityskin.

412 §. Jos kiristäminen toimitettiin uhkaamalla mur-
haa, murhapolttoa taikka muuta sellaista törkeää rikosta;
niin siitä tuomitaan kuritushuoneeseen korkeintaan kolmeksi
vuodeksi. Jos toiselle on tehty väkivaltaa, taikka jos häntä on
uhattu ahdistavalla hengen- tahi ruumiinvaaralla; silloin ki-
ristäjä rangaistakoon niinkuin ryöstöstä. Jos jotakuta rikosta
tehtäessä on kidutettu, tahi jos tämä on saanut vaikean ruu-
miinvamman, taikka jos hän vasten aikomusta on tapettu:
taikka jos joku on jälleenlangennut kiristämään: taikka jos
se on kiristänyt, joka ennen on kärsinyt rangaistuksen ryös-
töstä, toiskertaisesta varkaudesta, taikka kaksi kertaa mur-
rosta; silloin kiristäjä rangaistakoon niinkuin 409 §:ssä sa-
notaan.

413 §. Jos joku ottaa ryöstämisen tahi kiristämisen
tavakseen taikka ammatikseen; niin tuomittakoon, milloin
hän sellaisesta rikoksesta tavataan, rosvouksesta, kuritushuo-
neeseen kuudeksi jopa viideksitoistakin vuodeksi taikka elin-

kaudeksi. Jos rosvoamista yritetään; niin rangaintakoon siitäkin.

414 §. Jos joku varustaa laivan rosvoamista varten merellä; niin tuomittakoon kuritushuoneeseen korkeintaan kymmeneksi vuodeksi, vaikkapa ei rosvoamista vielä ole ennetetty yrittääkään.

37 Luku.

Varastetun kätkemisestä; niin myös siitä, joka muuten suosii vieraan tavaran rikollista saantoa.

415 §. Jos joku, tietäen toisen näpistelleen, varastaneen, kavaltaneen, ryöstäneen, kiristäneen, rosvoanneen, taikka pesäнкavaltamisella, luvattomalla viljelemisellä tahi petoksella saaneen vierasta tavaraa, on kätkenyt, muuttanut, muuksi valmistanut tahi myönyt sen tavaran, taikka muulla tavalla on tahallansa auttanut toista saamaan etua rikoksestaan, ja jos ei siitä heidän keskenä ole tehty välipuhetta, ennenkun toinen oli rikoksensa tehnyt; niin hän tuomittakoon, toisen rikoksen suosimisesta, sakkoon tahi korkeintaan yhdeksi vuodeksi vankeuteen. Jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat; niin sopii tuomita vankeuteen tahi kuritushuoneeseen korkeintaan kolmeksi vuodeksi.

416 §. Jos joku on jotakin 415 §:ssä mainittua rikosta suosinut, hankkiakseen siitä itselleen tahi kolmannelle henkilölle jotakin etua: taikka jos joku, samassa aikomuksessa, on lahjana tahi panttina vastaanottanut, taikka ostanut tavaraa, minkä tiesi, tahi todennäköisesti osasi otaksua näpistetyksi, varastetuksi, taikka jonkun muun mainitussa §:ssä nimitetyn rikoksen kautta saaduksi; niin tuomittakoon, varastetun kätkemisestä, rangaistavaksi: jos tavara oli saatu ryöstämällä, kiristämällä, rosvoamalla, taikka törkeän varkauden kautta, korkeintaan neljän vuoden vankeudella tahi kuritushuoneella, mutta muuten sakolla taikka vankeudella tahi kuritushuoneella korkeintaan kolmeksi vuodeksi.

417 §. Älköön jonkun 415 §:ssä mainitun rikoksen suosimisesta, eikä ensikertaisesta varastetun kätkemisestä

tuomittako isompaa rangaistusta, kuin minkä suosija tahi varastetun kätkijä olisi joutunut kärsimään, jos hän itse olisi ollut yllämainituissa rikoksessa osallisena.

418 §. Jos joku lankee jälleen varastettua kätkemään niinkuin 416 §:ssä sanotaan; niin tuomittakoon: jos tavara oli saatu ryöstämällä, kiristämällä, rosvoamalla, taikka törkeän varkauden kautta, korkeintaan kahdeksaksi vuodeksi kuritushuoneeseen, mutta muuten vankeuteen tahi kuritushuoneeseen korkeintaan neljäksi vuodeksi.

419 §. Jos joku, joka on kärsinyt rangaistuksen petoksesta, murrosta, varkaudesta, ryöstöstä, kiristämisestä tahi rosvouksesta, sen jälkeen tavataan sellaisesta varastetun kätkemisestä, josta 416 §:ssä puhutaan; hän rangaistakoon niinkuin jos olisi jälleenlangennut varastettua kätkemään.

420 §. Jos joku ottaa varastetun kätkemisen tavakseen taikka ammatikseen; niin tuomittakoon, kun hän siitä tavataan, korkeintaan kymmeneksi vuodeksi kuritushuoneeseen.

421 §. Jos joku lahjana tahi panttina ottaa vastaan, taikka ostaa tahi itsellensä vaihtaa tavaraa, minkä syystä epäilee näpistetyksi, varastetuksi, kavalletuksi, ryöstetyksi, kiristetyksi, rosvotuksi, taikka pesää kavaltamalla, luvottomalla viljelemisellä tahi petoksella saaduksi; taikka sotilalta jotakin, minkä hänen pitäisi epäillä kruunun omaksi; niin rangaistakoon enintään sadan markan sakolla taikka vankeudella, kumminkaan ei päälle neljäntoista päivän.

422 §. Joka vilpittömässä mielessä ja rehellisellä tavalla on saanut hallintoonsa sellaista tavaraa, kuin 421 §:ssä sanotaan, ja sen salaa, vaikka hän on jälkeinpäin saanut tietää, että tavara on rikoksen kautta joutunut sen oikealta haltijalta pois, hänestä on säädettyä 529 §:ssä. Sellaisen tavaran kavaltamisesta, minkä joku on löytänyt taikka muun sellaisen sattuman kautta haltuunsa saanut, olkoon noudattavana mitä 35 luvussa säädetään.

38 Luku.

Luvattomasta viljelemisestä; niin myös luvattomasta metsästämisestä ja kalastamisesta toisen tiluksilla.

423 §. Joka toisen maalla luvattomasti kaataa, taikka muulla tavalla tahallansa turmelee tahi vahingoittaa kasvavia puita, rangaistakoon, luvattomasta viljelemisestä, korkeintaan kolmensadan markan sakolla. Jos joku niittää toisen ruohoa: taikka tahallansa tekee muuta vahinkoa toisen maalla; niin olkoon sama laki. Yleisen tahi yksityisen istutuksen tahallisesta vahingoittamisesta on säädettyä 40 luvussa. (Katso 440 §:ää.)

424 §. Joka tekee 423 §:ssä mainitun rikoksen kasvavalle puulle, itselleen tahi kolmannelle henkilölle anastaaksensa tämän puun, taikka sen tuohta, kuorta, pibkaa, tervaa, juuria tahi muuta senkaltaista: ja jos hän vie pois mitä on anastanut; niin rangaistakoon, varkaantapaisesta viljelemisestä, korkeintaan kuuden kuukauden vankeudella taikka sakolla. Jos rikos jäi yritykseen, niin rangaistakoon sekin. Hedelmäpuun tahi muun senkaltaisen tavaran varastamisesta tahi näpistelemisestä puutarhasta tahi ryytimaasta, taikka pellosta on säädettyä 385 §:ssä.

425 §. Joka 424 §:ssä mainitussa aikomuksessa luvattomasti ottaa ja vie pois toisen maalta kasvavaa ruohoa, tahi turpeita, taikka, kasvavasta puusta vitsoja, oksia, tahi muuta sellaista, rangaistakoon sakolla. Jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat; niin sopii tuomita vankeutta korkeintaan kahdeksi kuukaudeksi. Elon, heinäin tahi olkien varastamisesta tahi näpistelemisestä toisen maalta on säädettyä 385 §:ssä.

426 §. Jos joku luvattomasti ottaa ja vie pois ruokamultaa, savea, hiekkaa, soraa, kiviä, taikka tuulenkaatamia puita, tahi oksia, vitsoja tahi muuta sellaista kaatuneesta tahi kumoonhakatusta puusta: ja jos se tapahtuu 424 §:ssä sanotussa aikomuksessa; niin rangaistakoon sakolla. Jos joku samallaisissa aikeissa vie pois jotakin, joka käytettä-

väksi on hakattu tahi valmistettu; niin rangaistakoon rikoksen laadun mukaan joko varkaudesta taikka näpistelystä.

427 §. Joka luvattomasti rakentaa toisen maalle, taikka sitä kaivaa tahi kyntää, taikka siihen kylvää tahi istuttaa, taikka anastaa siitä jotakin viljelynsä, rangaistakoon enintään kahdensadan markan sakolla. Syyllisen kustannuksella pitää viedä pois mitä siten on rakennettu, mutta mitä on kylvetty tahi istutettu menköön maan lailliselle viljelijälle. (Katso 440 §:ää.)

428 §. Jos joku on luvattomasti kaskennut toisen maalla, taikka siellä polttanut turpeita tahi kanervia; niin rangaistakoon enintään neljänsadan markan sakolla. Jos sitä tehtiin kruununpuistossa, taikka jos seikat muuten ovat erinomaisen raskauttavat; silloin sopii rikolliselle tuomita sakkoa aina kahdeksaansataan markkaan saakka. Jos sellaista rikkomusta yritetään; niin rangaistakoon siitäkin. (Katso 440 §:ää.)

429 §. Jos joku kaskeaa tahi antaa toisen kasketa pellon, niityn tahi syöttöha'an ulkopuolella sellaisella kivipe räisellä, louhikkoisella maalla tahi hietakankaalla, joka on viljelykseen sopimaton ja jossa metsän jälleenkasvaminen kaskeamisen takia joutuu vaaraan: taikka jos joku kaskeaa tahi hakkaa maahan kalarannasta lehtoa, joka on toisen kalastukselle hyödyksi: taikka kaataa purjeväylän varrelta puun, joka on vesillä kulkeville tienviittana; niin hänet tuomitaan, olkoonpa maa hänen omansa tahi toisen, enintään viidensadan markan sakkoon. Jos sellaista tehdään kruununpuistossa, taikka jos seikat muuten ovat erinomaisen raskauttavat; niin ei käy tuomitseminen viittäkymmentä markkaa vähempää sakkoa. Rangaistakoon myöskin sellaisen rikkomuksen yritys.

430 §. Jos puustellinhaltija, kruununtilallinen, arentimies, lampuoti, torppari, taikka joku muu, joka toisen maata laillisesti hallitsee, on luvattomasti siitä anastanut, tahi myönyt, taikka siellä kaskennut tahi polttanut muuta, tahi enemmän, kuin mihin hänellä oli lupa, taikka muulla tavalla on liika laajasti käyttänyt nautinto-oikeuttaan maahan; hän ran-

gaistakoon, asian laadun mukaan, niinkuin edellisissä §:issä sanotaan. Jos hän tahallaan hävitti tahi vahingoitti taikka luvottomasti anasti itselleen rakennuksen, taikka jotakin siihen kuuluvata; hän rangaistakoon, asianhaaran mukaan, niinkuin vahingonteosta tahi kavalluksesta. (Katso 440 §:ää.)

431 §. Jos yhteisen metsän tahi maan osakas on 430 §:ssä sanotulla tavalla väärinkäyttänyt tahi liika laajasti käyttänyt oikeuttaan maahan, tahi tilaan; niin rangaistakoon enintään viidensadan markan sakolla, ja menettäköön osansa anastamastaan sille, joka, oikeutettuna kantamaan, siitä on kanteen tehnyt. (Katso 440 §:ää.)

432 §. Joka tahallansa ja luvatta päästää elukkansa toisen tiluksille, vetäköön sakkoa enintään kolmesataa markkaa. Jos joku väärinkäyttää tahi käyttää liika laajasti syöttöoikeuttaan yhteisellä maalla; niin rangaistakoon enintään viidenkymmenen markan sakolla. (Katso 440 §:ää.)

433 §. Jos joku laiminlyömällä velvollisuutensa vartioida omia tahi toisen elukoita, taikka muulla tavalla on ollut syynä siihen, että elukoita on luvottomasti päässyt toisen tiluksille; niin vetäköön sakkoa enintään viisikymmentä markkaa. (Katso 440 §:ää.)

434 §. Jos joku luvottomasti ottaa tiensä tahi polkunsä yli toisen kartanonaseman, pellon, niityn, istutuksen, tahi muiden tilusten, jotka siitä saattavat vahingoittua; niin vetäköön sakkoa enintään sata markkaa. Jos joku lauttaus-työssä väärinkäyttää oikeuttansa astua toisen rannalle; niin rikollinen ja se esimies, joka ei koeta estää rikosta, rangaistakoon enintään kahdensadan markan sakolla. (Katso 440 §:ää.)

435 §. Jos joku lauttauksessa tekee rannanomistajalle haittaa sen kautta, että hän tahallansa pidättää lautattavaa tavarata tämän alueella pitemmän aikaa, kuin tarpeellista on tahi laissa sallittuna: taikka on muulla tavalla haitaksi; niin rangaistakoon enintään viidensadan markan sakolla. Jos se tapahtuu varomattomuudesta tahi huolimattomuudesta; niin sakko olkoon enintään kaksisataa markkaa. (Katso 440 §:ää.)

436 §. Joka luvatta metsästää toisen aidatussa puistossa tahi eläintarhassa, tuomittakoon enintään viidensadan

markan sakkoon. Joka siellä pyytää tahi tappaa hirven, poron, majavan, joutsenen, tahi ulkomaisen otuksen, taikka jotakin niistä haavoittaa, rangaistakoon sakolla tahi korkeintaan yhden kuukauden vankeudella. Otuksen varastamisesta tahi näpistelemisestä eläintarhasta on säädettyä 385 §:ssä. (Katso 440 §:ää.)

437 §. Jos joku luvatta tahi ilman laillista oikeutta metsästää toisen maalla, jota ei ole aidattu puistoksi eikä eläintarhaksi; niin tuomittakoon enintään sadan markan sakkoon. Jos hän siinä pyytää tahi tappaa poron, joutsenen tahi ulkomaisen otuksen, taikka jotakin niistä haavoittaa; niin sakko olkoon enintään kaksisataa markkaa. Kaikissa näissä tapauksissa asianomistaja saakoon eläimen. (Katso 440 §:ää.)

438 §. Jos joku luvattomasti kalastaa tahi kravustaa toisen kalavedessä; niin vetäköön sakkoa enintään kaksisataa markkaa, ja asianomistaja saakoon saaliin. Jos yhteisen kalastuksen tahi kalaveden osakas väärinkäyttää tahi käyttää liika laajasti oikeuttaan siihen; niin vetäköön sakkoa enintään sata markkaa, ja menettäköön saaliinsa sille, joka, oikeutettuna kantamaan, siitä on kanteen tehnyt. Varkaudesta ja näpistelystä kalalammikosta tahi kalanpyydyksistä on säädettyä 385 §:ssä. (Katso 440 §:ää.)

439 §. Joka kaivamalla tahi muulla tavalla johdattaa tahi koettaa johdattaa puoleensa toisen kalastusta, taikka aitauksella tahi muulla keinolla estää kaloja pääsemästä toisen kalaveteen, rangaistakoon sakolla tahi korkeintaan kahden kuukauden vankeudella. (Katso 440 §:ää.)

440 §. Ne rikokset, joista puhutaan 424, 425, 426 ja 429 §:ssä, ovat virallisen syytteen alaiset. Älköön virallinen syyttäjä tehkö syytettä muista tässä luvussa rangaistuksella uhatuista rikoksista, ellei kruunun oikeutta ole loukattu, taikka ellei yksityinen asianomistaja ole ilmiantanut rikosta syytteeseen pantavaksi. Jos otuksenpyyntiä harjoitetaan rauhoituksen aikana, taikka kielletyllä tavalla: taikka jos rauhoitettua otusta metsästetään tahi pyydetään; niin sellaiset

väärinteot olkoot virallisen syytteen alaiset, ja noudatettakoon näissä tapauksissa mitä 51 luvussa sanotaan.

441 §. Jos joku, joka tätä lukua vastaan rikkoo, asettuu vastustamaan maan tahi kalaveden omistajaa, haltijaa tahi hoitajaa, taikka heidän väkeänsä, kun joku näistä tahoo häntä estää panemasta rikosta toimeen taikka ottaa häneltä pois mitä hän on saanut käsiinsä, taikka ottaa ta'aksensa mitä on lupa pidättää luonansa rikoksen tunnustodistena; niin hän tuomittakoon sakkoon tahi vankeuteen korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi. Jos hän jotakuta niistä pitelee pahoin; silloin olkoon laki niinkuin 7 luvussa sanotaan.

39 Luku.

Murhapoltosta ja palovahingon tuottamisesta.

442 §. Jos joku tahallansa sytyttää tuleen toisan asuinhuoneen, tahi muun asumuksen, rakennuksen, tahi laivan, missä ihmisiä tavallisesti oleskelee, taikka missä rikoksenteijä tietää jonkun silloin oleskelevaksi; niin hänet tuomitaan kuritushuoneeseen vähintään kuudeksi ja korkeintaan kymmeneksi vuodeksi. (Katso 446 §:ää).

443 §. Jos 442 §:ssä sanottu murhapoltto toimitetaan kaupungissa, kauppalassa tahi kylässä, tahi jossakin muussa paikassa, missä paljon ihmisiä asuu tahi oleskelee yhdessä: taikka milloin yleinen kulkutauti, kapina, ahdistava viholinen, taikka muu sellainen hätä tahi vaara on käsillä: taikka jos joku tekee tämän rikoksen helpoittaakseen tahj edistääkseen kapinaa, murhaa tahi yleistä ryöstämistä: taikka jos murhapolttaja, voidakseen tulta sytyttää tahi estääkseen sen sammuttamista, tekee jollekulle väkivaltaa: taikka jos hän, sammutusta estääkseen, on hävittänyt tahi saattanut hukkaan sammutuskaluja; niin hän tuomittakoon kuritushuoneeseen vähintään kahdeksaksi ja korkeintaan viideksitoista vuodeksi taikka elinkaudeksi. Sama olkoon laki, jos joku, olkoonpa kuka hyvänsä, tahallansa sytyttää tuleen kirkon, sairashuoneen, ruutihuoneen, tahi kruunun linnan, linnoituk-

sen, varastohuoneen tahi laivan, taikka muun sellaisen yleisen rakennuksen. (Katso 446 §:ää.)

444 §. Jos joku tahallansa sytyttää tuleen toisen ulko-huoneen, tahi muun sellaisen rakennuksen, taikka sellaisen laivan, jota ei mainita 442 eikä 443 §:ssä: taikka toisen metsän, rahkasuon, puutarhan, ryytimaan, kaskavan viljan, eloauman, heinä- tahi olkipieleksen, taikka muuta sellaista pellosta, niitystä, puutarhasta tahi ryytimaasta leikattua tahi saatua vuodentuloa: puu-, sysi-, hirsi- tahi lautakasan: maan-viljelys-, metsästys-, kalastus-, vuorikaivos- tahi tehdaskaluja: taikka tavaravaraston tahi muun varaston: taikka viholliselta, tulipalosta, vedentulvasta tahi muusta sellaisesta hädestä tahi vaarasta pelastettua tavaraa; niin hän tuomittakoon kuritus-huoneesen vähintään kahdeksi ja korkeintaan kuudeksi vuodeksi. Jos vahinko on pieni; niin kuritusrangaistuksen sopii vähentää aina kuuteen kuukauteen asti. (Katso 446 §:ää.)

445 §. Jos tuli, minkä joku tahallansa on pistänyt sellaiseen tavaraan, joka 444 §:ssä mainitaan, on synnyttänyt tulipalon sellaisessa omaisuudessa, joka mainitaan 442 tahi 443 §:ssä: taikka jos tuli, minkä joku on pistänyt sellaiseen toisen henkilön tavaraan, jota ei mainita 444 §:ssä, taikka omaan tavaraan, on synnyttänyt tulipalon sellaisessa omaisuudessa, josta puhutaan 442, 443 tahi 444 §:ssä: ja jos se oli silminnähtävää, että sekin omaisuus, johon tuli johtui, sytyttämisen kautta oli joutuva vaaraan: silloin rikollinen tuomittakoon, aikomuksensa ja asian laadun mukaan, sellaiseen rangaistukseen, kuin 442, 443 tahi 444 §:ssä sanotaan, taikka kuritushuoneesen tahi vankeuteen korkeintaan kolmeksi vuodeksi. (Katso 446 §:ää.)

446 §. Jos joku tahallansa panee tulen sellaiseen omaisuuteen, joka on 442, 443 tahi 444 §:ssä mainittu: taikka jos hän, sellaista omaisuutta polttaakseen, sytyttää muuta toisen henkilön tavarata, taikka omaansa: ja jos tuli sammutetaan, ennenkun se on tehnyt enempää vahinkoa, kuin mikä lähti sytyttämisestä; silloin pitää tekijä rangaistaman yriyksestä murhapolttoon.

447 §. Jos joku, murhapolton toimittamisen aikeissa, on tuonut kokoon sytytysaineita eikä ole niitä itsestensä jälleen vienyt pois: taikka jos joku tavataan itse teossa, kun hän sellaisissa aikeissa tahtoo käydä sytyttämään; niin tuomittakoon vankeuteen taikka kuritushuoneeseen korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

448 §. Jos joku vastoin aikomustaan on, varomattomuutensa tahi huolimattomuutensa kautta, tuottanut palovahingon sellaiselle omaisuudelle, joka on 442, 443 tahi 444 §:ssä mainittu; niin rangaistakoon sakolla taikka, jos huolimattomuus oli varsin törkeä, korkeintaan kuuden kuukauden vankeudella.

449 §. Joka tahallansa, taikka tuottamuksesta, ruudilla tahi muulla räjähdysaineella hävittää tahi vahingoittaa sellaista omaisuutta, joka on 442, 443 tahi 444 §:ssä mainittu, taikka sitä yrittää tahi valmistelee, rangaistakoon asian laadun mukaan niinkuin edellisissä §:issä säädetään.

450 §. Jos joku tahallansa tulella tahi räjähdysaineella on hävittänyt tahi vahingoittanut sellaista toisen henkilön tavaraa, jota ei 442, 443 tahi 444 §:ssä mainita; silloin olkoon laki niinkuin 40 luvussa sanotaan.

40 Luku.

Muusta omaisuuden vahingoittamisesta; niin myös yleisesti vaarallisista rikoksista.

451 §. Joka muulla kuin 39 luvussa sanotulla tavalla tahallansa hävittää kirkon tahi muun jumalanpalvelukseen pyhitetyn huoneen, taikka kruunun linnan, linnoituksen, varastohuoneen, tahi laivan, taikka muun sellaisen yleisen rakennuksen, taikka jos hän niitä vahingoittaa: taikka, tavalla millä hyvänsä, tahallansa hävittää julkisen arkiston, tahi yleisen kirjakokoelman, tahi yleisen tieteellisten esineiden, tahi taideteosten, tahi keinollisuuden alalle kuuluvain esineiden kokoelman, taikka jos hän niitä vahingoittaa: taikka tahallansa hävittää julkisen muistopatsaan, taikka jonkin muun senkaltaisen kappaleen, joka on muistoksi tahi kau-

nistukseksi asetettu julkiselle paikalle, kadulle, tielle, taikka johonkin laitokseen tahi yleiseen rakennukseen, taikka jos hän niitä vahingoittaa, hän rangaistakoon korkeintaan kahden vuoden vankeudella. Jos vahinko oli pieni, taikka jos seikat muuten ovat lieventävät; niin sopii tuomita sakkoa. Jos sellaista rikosta yritetään; niin rangaistakoon siitäkin.

452 §. Jos joku, saattaakseen vesillä kulkevia harhateille tahi heitä vahingoittaakseen, ottaa pois, hävittää tahi turmelee tuli- tahi tunnusmajakan, tulituslaivan, meriviitan, reimarin, rastin, taikka muun sellaisen merimerkin: taikka sammuttaa valolaitteen tahi merilyhdyn: tahi jättää sytyttämättä tulen, jonka hänen tulee vesillä kulkevain ohjaukseksi pitää vireillä: taikka tekee pettävän tulen: taikka pystyttää muun väärän merimerkin: taikka täyttää tahi sulkee oikean kulkuväylän järvestä, virrassa tahi satamassa; niin tuomitakoon kuritushuoneeseen vähintään kolmeksi ja korkeintaan seitsemäksi vuodeksi. Jos toiminta jäi yritykseen; niin rangaistakoon siitäkin. Jos hänen tekonsa on matkaansaattanut haaksirikon taikka jonkun muun merivahingon; niin tuomitaan kuritushuoneeseen vähintään viideksi ja korkeintaan kahdeksitoista vuodeksi.

453 §. Jos joku tahallansa, mutta ilman aikomusta saattaa harhateille taikka vahingoittaa vesillä kulkevia, on tehnyt jonkun 452 §:ssä mainitun toiminnan; niin hänen rangaistuksensa olkoon vankeutta tahi kuritushuonetta korkeintaan kahdeksi vuodeksi, taikka sakkoa aina kahteentuhanteen markkaan saakka. Jos sellaista rikosta on yritetty; niin rangaistakoon siitäkin. Jos sellainen toiminta on matkaansaattanut haaksirikon taikka jonkun muun merivahingon; niin sopii koventaa rangaistusta jopa neljänsäkin vuoden vankeudeksi tahi kuritushuoneeksi.

454 §. Joka ajattelemattomuudesta tahi kevytmielisyysdestä yleiseen kulkuväylään tahi lauttausväylään, taikka satamaan heittää tahi upottaa painolastia, kiven, tahi muuta sellaista, josta se voi käydä matalammaksi, taikka muulla tavalla turmelee tahi vahingoittaa, taikka sulkee yleisen kulkuväylän, lauttausväylän tahi sataman, hän tuomittakoon

sakkoon tahi korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi vankeuteen. Jos sellaista tehdään kalavedessä; niin rangaistus olkoon sakkoa enintään kaksisataa markkaa. Jos sellainen teko on matkaansaattanut haaksirikon tahi merivahingon; niin tuomittakoon vankeuteen korkeintaan yhdeksi vuodeksi.

455 §. Jos joku tahallansa, panemalla sen kautta toisen hengen vaaraan, on upottanut toisen laivan tahi omansa, taikka laskenut sen karille, taikka on muulla sellaisella tavalla matkaansaattanut haaksirikon; niin tuomittakoon kuritushuoneeseen vähintään neljäksi ja korkeintaan kymmeneksi vuodeksi. Älköön tuomittako kuutta vuotta pitempää kuritushuonetta, jos ihmishengen vaara ei ollut silminnähtävä. Jos sellaista rikosta on yritetty; niin rangaistakoon siitäkin. Jos joku tekee vastamainitun rikoksen pettääkseen vakuumuksen antajata, taikka muussa sellaisessa vilpillisessä aikomuksessa; silloin olkoon laki niinkuin 492 §:ssä sanotaan.

456 §. Joka tahallansa on matkaansaattanut vedentulvan, joka oli ihmisille hengenvaaraksi, hän tuomittakoon vähintään kahdeksi ja korkeintaan kymmeneksi vuodeksi kuritushuoneeseen. Jos ei ihmisille ollut siitä hengenvaaraa, mutta jos vaara uhkasi muiden omaisuutta; niin tuomittakoon kuritushuoneeseen tahi vankeuteen vähintään yhdeksi ja korkeintaan neljäksi vuodeksi. Jos tässä §:ssä mainittua rikosta yritetään; niin rangaistakoon siitäkin.

457 §. Jos joku vastoin aikomustaan on matkaansaattanut vedentulvan siten, että hän on tahallansa turmellut tahi vahingoittanut kanavan, tahi jonkun siihen kuuluvan laitoksen; niin tuomittakoon vankeuteen tahi kuritushuoneeseen korkeintaan viideksi vuodeksi. Jos sellaista rikosta on yritetty; niin rangaistakoon yrityskin. Jos rikos tehtiin vedentulvan matkaansaattamisen aikeissa; silloin olkoon laki niinkuin 456 §:ssä sanotaan.

458 §. Jos joku muuten, vedentulvaa matkaansaattamatta, on tahallansa turmellut tahi vahingoittanut yleisen kanavan tahi jonkun siihen kuuluvan laitoksen, niin että siitä on syntynyt vaara muiden hengelle tahi omaisuudelle; niin hän rangaistakoon korkeintaan kolmen vuoden vankeudella.

tahi kuritushuoneella. Jos ei siitä sellaista vaaraa lähtenyt; niin sopii tuomita korkeintaan kahden vuoden vankeuteen, taikka, jos vahinko oli pieni, tahi seikat muuten olivat erinomaisen lieventävät, sakkoon. Jos tässä §:ssä mainittua rikosta yritetään; niin rangaistakoon siitäkin.

459 §. Jos joku, aikomuksessa matkaansaattaa vaaran rautatien käyttämisessä, on sellaisen vaaran synnyttänyt sen kautta, että hän on turmellut tahi vahingoittanut rautatietä, sen kuljetusneuvoja taikka muita tarvekaluja; taikka siirtänyt ratakiskon paikaltaan: taikka asettanut tahi viskannut jotakin radalle: taikka antanut väärän ilmoitusmerkin tahi muun väärän merkin: taikka on muulla tavalla matkaansaattanut sellaisen vaaran; niin hän tuomittakoon kuritushuoneeseen vähintään yhdeksi ja korkeintaan kahdeksaksi vuodeksi. Jos sellaista rikosta yritetään; niin rangaistakoon siitäkin.

460 §. Joka ilman 459 §:ssä sanottua aikomusta tahallansa on vahingoittanut yleistä rautatietä taikka sen tarvekaluja, taikka tahallansa estänyt rautatien käyttämistä, hän rangaistakoon korkeintaan kahden vuoden vankeudella. Jos viivytys oli vähäinen, taikka jos toiminnasta lähti vaan vähäpätöinen vahinko; niin sopii tuomita sakkoa. Rangaistakoon myös yrityksestä sellaiseen rikokseen.

461 §. Joka tahallansa turmelee, vahingoittaa tahi paikaltansa siirtää yleistä telegrafilaitosta, niin että sen käyttäminen tulee estetyksi tahi häirityksi, hän rangaistakoon korkeintaan yhden vuoden vankeudella. Jos joku on tehnyt sen omaa voittoa pyytävässä tahi petollisessa aikomuksessa: taikka jos hän on väärentänyt telegrafimerkin; niin tuomittakoon korkeintaan kahden vuoden vankeuteen. Jos vahinko oli vähäinen: taikka jos se oli sellainen, ettei siitä syntynyt mitään estettä lennätinsanomain lähettämisessä; niin rangaistus olkoon sakkoa. Jos tässä §:ssä mainittua rikosta on yritetty; niin rangaistakoon siitäkin.

462 §. Jos joku varomattomuutensa tahi huolimattomuutensa kautta on tuottanut sellaisen vahingon, josta puhutaan 452, 457, 458, 459, 460 tahi 461 §:ssä, taikka sellaisen esteen, joka mainitaan 460 tahi 461 §:ssä; niin ran-

gaistakoon sakolla. Jos se teko vaikutti haaksirikon tahi muun merivahingon, taikka vedentulvan, tahi vahingon junnalle: taikka jos joku huolimattomuutensa kautta on tuottanut sellaisen vahingon, joka 455 §:ssä mainitaan; niin hänelle sopii tuomita vankeutta korkeintaan yhdeksi vuodeksi. Jos se, joka tuotti vahingon tahi esteen, koetti heti, mikäli hän voi, poistaa kaiken siitä lähtevän haitan tahi onnettomuuden; niin hänet sopii vapauttaa rangaistuksesta.

463 §. Jos se, joka pitää silmällä tulimajakkaa tahi muuta merimerkkiä, taikka yleistä kanavaa, rautatietä tahi telegrafilaitosta, on virkavelvollisuutensa laiminlyönyt ja sen kautta tuottanut sellaisen vahingon tahi esteen, joka mainitaan 462 §:ssä; hän rangaistakoon niinkuin 45 luvussa säädetään.

464 §. Mitä 458, 460, 461, 462 ja 463 §:ssä on sanottuna yleisestä kanavasta, rautatiestä tahi telegrafilaitoksesta, älköön ilman erityistä määräystä, joka on julkaistu, sovellettako yleisön, yhtiön tahi yksityisen henkilön omistamaan samallaiseen laitokseen. Ellei sellaista määräystä ole annettu eikä julkaistu; niin pitää senkaltaiselle laitokselle tahallisesti tehdystä vahingosta tahi esteestä tuomittaman 469 §:n jälkeen.

465 §. Jos joku tahallansa hävittää tahi vahingoittaa vuorikaivoksen, tahi nostolaitoksen, taikka muun kaivostyötä varten rakennetun laitoksen; niin tuomittakoon korkeintaan kahden vuoden vankeuteen tahi kuritushuoneeseen. Jos sellaista rikosta yritetään; niin rangaistakoon siitäkin. Jos joku on tuottanut sellaisen vahingon; niin rangaistakoon sakolla tahi korkeintaan kuuden kuukauden vankeudella. Jos hän, tuottamalla synnytettyään vahingon, on koettanut siitä lähtevätä vaaraa heti torjua, mikäli se on ollut hänelle mahdollista; silloin hänet sopii vapauttaa rangaistuksesta.

466 §. Joka tahallansa turmelee tahi vahingoittaa kaasujohdon, vesijohdon, tahi lauttausta varten rakennetun laitoksen, taikka yleisen kaivon, padon, laiturin, sillan, lossin, tien tahi kadun, taikka sellaisen aitauksen tahi merkin, joka on asetettu tielle, kadulle, tahi muulle sellaiselle paikalle

varoitukseksi vaaralta tahi vaaran poistamiseksi, hän rangaistakoon sakolla tahi korkeintaan yhden vuoden vankeudella. Jos hänen tekonsa jäi yritykseen; niin rangaistakoon siitäkin. Jos joku, vahinkoa aikomatta, luvattomasti ryhtyy sellaiseen toimeen, jonka kautta jonkun tässä §:ssä mainitun laitoksen käyttäminen tulee estetyksi; niin vetäköön sakkoa enintään kolmesataa markkaa. Jos joku tuottaa sellaiselle laitokselle vahinkoa, taikka estettä sen käyttämisessä; niin vetäköön sakkoa enintään viisikymmentä markkaa. Jos hän, tuotetuansa vahingon tahi esteen, on koettanut heti, mikäli voi, poistaa kaiken siitä lähtevän vaaran tahi haitan; niin hänet sopii vapauttaa rangaistuksesta.

467 §. Jos joku tahallansa vahingoittaa yleistä istutusta, pensasaitaa, säleaitaa, lauta-aitaa, porttia, veräjätä, kadulle, tielle tahi yleiselle paikalle asetettua lyhtyä, taikka tienviittoa, penikulma- tahi virstantolppaa, taikka muuta sellaista esinettä, mikä on yleiseksi hyödyksi tahi kaunistukseksi; niin hänen rangaistuksensa olkoon sakkoa tahi vankeutta korkeintaan yhdeksi kuukaudeksi.

468 §. Jos joku tahallansa, ilman lupaa tahi laillista oikeutta, hävittää tahi vahingoittaa jäännöksen kirkosta, linnasta, linnoituksesta, varustuksesta, vallituksesta, muinaishaudasta, kivikummusta, taikka muusta sellaisesta kiinteästä muinaismuistosta; niin rangaistakoon korkeintaan yhden vuoden vankeudella taikka sakolla. Jos joku tahallansa vahingoittaa muinaisasetta, muinaisaikuista talonkalua, rahaa taikka muuta senkaltaista; niin tuomittakoon sakkoon.

469 §. Jos joku muulla kuin 39 luvussa mainitulla tavalla, tahallansa hävittää tahi vahingoittaa sellaisen huoneuksen tahi laivan, joka ei ole mainittu 451, 452 tahi 468 §:ssä: taikka tavalla millä hyvänsä hävittää tahi vahingoittaa rajamerkin, taikka yksityisen laiturin, sillan, lossin, padon, sulun, vesimerkin, rautatietä tahi muuta tietä, kanavaa taikka muuta senkaltaista rakennuslaitosta, joka ei ole yleistä omaisuutta, ja jos hän tekee sen sellaisten asianhaaran vallitessa, ettei hänen rikostaan käy alistaminen minäkään muun kohdan alle tässä laissa; niin hän rangaistakoon,

jos asianomistaja takee rikoksesta syytteen taikka ilmi antaa sen syytteen pantavaksi, korkeintaan yhden vuoden ja kuuden kuukauden vankeudella taikka sakolla.

470 §. Jos joku on sitoutunut, maksua vastaan, sodan aikana hankkimaan sotaväelle sen tarpeita, taikka nälänhädän aikana tarvitseville elatusvaroja, mutta tahallansa jättää sitoumuksensa määräaikana tahi sovitulla tavalla täyttämättä; niin rangaistakoon vähintäänkin kuuden kuukauden vankeudella. Jos hän huolimattomuutensa kautta oli syynä siihen, ettei hänen sitoumuksensa tullut asianmukaisesti täytetyksi; niin rangaistakoon sakolla taikka korkeintaan yhden vuoden vankeudella.

471 §. Jos joku, vahingoittaakseen toista hengen tahi terveyden puolesta, on synnyttänyt ihmisille vaaran myrkyttämällä kaivon tahi muun vesikokoelman, taikka sen ruoan, juoman, tahi mitä hyvänsä, mikä oli määrätty toisten käytettäväksi tahi myötäväksi: taikka johonkin sellaiseen esineeseen on sekoittanut tahi yhdistänyt hengenvaarallista ainetta: taikka on pitänyt kaupaksi, myönyt tahi levitellyt esineitä, mitkä tiesi myrkyllä tahi sellaisella muulla hengenvaarallisella aineella sekoitetuiksi taikka siihen yhdistetyiksi; niin hän tuomittakoon vähintään kolmeksi ja korkeintaan kahdeksitoista vuodeksi kuritushuoneeseen. Jos hän teki sen tahallisesti, mutta ilman varmaa aikomusta vahingoittaa toista hengen tahi terveyden puolesta; niin rangaistakoon kumminakin vähintään yhden ja korkeintaan kahdeksan vuoden kuritushuoneella. Jos jotakin vastamainittua rikosta yritetään; niin rangaistakoon siitäkin.

472 §. Jos joku varomattomuudesta tahi huolimattomuudesta on, myrkyllä tahi muulla sellaisella hengenvaarallisella aineella, tuottanut sellaisen vaaran, josta 471 §:ssä puhutaan; niin rangaistakoon korkeintaan yhden vuoden vankeudella taikka sakolla. Jos hän, vaaran huomattuansa, koetti, mikäli voi, sitä heti poistaa; niin hänet sopii vapauttaa rangaistuksesta.

473 §. Jos joku muulla kuin 275 §:ssä sanotulla tavalla tahallansa levittää tarttuvaa tautia ihmisiin; niin tuo-

mittakoon kuritushuoneeseen aina kuuteen vuoteen saakka taikka vähintäänkin kahdeksi kuukaudeksi vankeuteen. Rangaistakoon myös yrityksestä sellaiseen rikokseen.

474 §. Jos joku on syynä tarttuman tahi kulkutaudin levenemiseen ihmisissä sen kautta, että hän tahallansa tahi törkeän huolimattomuuden kautta rikkoo sellaisen kulkutaudin estämiseksi tahi seisauttamiseksi annettuja ohjeita vastaan; niin tuomittakoon vankeuteen korkeintaan kolmeksi vuodeksi taikka sakkoon. Jos sellaisesta rikkomisesta ei tullut mitään vahinkoa; silloin olkoon laki niinkuin 619 §:ssä sanotaan.

475 §. Jos joku tahallansa levittelee kotoeläimiin tarttuvaa tautia; niin tuomittakoon kuritushuoneeseen korkeintaan kolmeksi vuodeksi. Jos sellaista rikosta yritetään; niin rangaistakoon siitäkin.

476 §. Jos joku on syynä eläintaudin levenemiseen sen kautta, että hän tahallansa tahi törkeästi huolimattomuudesta rikkoo sellaisen taudin estämiseksi tahi seisauttamiseksi annettuja ohjeita vastaan; niin tuomittakoon vankeuteen korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi taikka sakkoon. Jos sellaisesta rikkomisesta ei tullut mitään vahinkoa; silloin olkoon laki niinkuin 619 §:ssä sanotaan.

477 §. Jos joku, aikeissa vahingoittaa toisen elukoita, on myrkyttänyt rehun tahi veden, taikka mitä hyvänsä; niin tuomittakoon korkeintaan yhdeksi vuodeksi kuritushuoneeseen. Jos sellaista rikosta on yritetty; niin rangaistakoon siitäkin.

478 §. Jos joku, aikomattansa, on varomattomuuden tahi huolimattomuuden kautta ollut syynä siihen, että toisen elukat ovat tulleet myrkytetyiksi; niin rangaistakoon sakolla. Jos hän, vaaran huomattuansa, koetti, mikäli voi, sitä heti torjua; niin hänet sopii vapauttaa rangaistuksesta.

479 §. Joka, vahinkoa tehdäksensä, haavoittaa tahi muulla tavalla vahingoittaa toisen kotoeläintä, taikka kesyä tahi kesytettyä eläintä, taikka sen tärvää tahi tappaa, rangaistakoon, jos asianomistaja tekee rikoksesta syytteen tahi ilmiantaa sen syytteen pantavaksi, enintään neljänsadan markan sakolla.

480 §. Jos joku muuten, pidellessään toisen koto-eläintä, taikka kesyä tahi kesytettyä eläintä, taikka omaansa, on tehnyt itsensä ilmeiseen julmuuteen syypääksi; niin tuomittakoon enintään kahdensadan markan sakkoon.

481 §. Joka muissa kuin tässä luvussa tahi muualla tässä laissa mainituissa tapauksissa tahallansa hävittää tah vahingoittaa toisen irtainta tahi kiinteätä omaisuutta, rangaistakoon sakolla, taikka, jos vahinko on varsin suuri taikka seikat ovat erinomaisen raskauttavat, korkeintaan kahden kuukauden vankeudella. Jos vahingoitettu tavara oli yksityisen omaa; älköön rikoksesta tehtävä virallista syytettä, ellei asianomistaja sitä varten tee ilmiäntoa.

482 §. Luvuissa 24 ja 25 on säädettyinä rangaistuksia taposta ja ruumiinvammasta, mikä lähtee siitä, että joku tahallansa matkaansaattaa haaksirikon, muun merivahingon, vedentulvan, rautatievahingon, tahi myrkytyksen, taikka tekee muun sellaisen teon, joka tässä luvussa mainitaan.

41 Luku.

Petoksesta ja väärennyksestä.

483 §. Joka, itsellensä tahi kolmannelle henkilölle hankkiakseen jotakin oikeudenvastaista etua, väärellä ilmoituksella, taikka vääristelemällä tahi salaamalla jonkun todellisen asianlaidan, pettää toisen, ja sen kautta saattaa hänelle tappiota joko tavarassa tahi rahassa, pitää, ellei tässä tahi jossakin muussa tämän lain luvussa sellaisesta rikoksesta ole erityistä rangaistusta säädetty, tuomittaman, petoksesta, sakkoon aina kahteentuhanteen markkaan saakka taikka korkeintaan yhdeksi vuodeksi vankeuteen. Jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat; niin sopii tuomita vankeuteen tahi kuritushuoneeseen aina kahteen vuoteen saakka. (Katso 484 ja 494 §:ää.)

484 §. Jos jotakin tässä luvussa mainittua petosta yritetään; niin rangaistakoon siitäkin.

485 §. Enintään kahdentuhannen markan sakkoon taikka vankeuteen korkeintaan yhdeksi vuodeksi tuomitaan

petoksesta, joka tapahtuu siten, että joku: 1. toiselle myöpi tahi muuten palkkiota vastaan luovuttaa huonoa hyvästä, sekoitettua puhtaasta, taikka virheellistä virheettömästä: taikka 2. panee toiselle vakuudeksi pantin, minkä tietää vääräksi: taikka 3. myöpi, tahi vuokraa kahdelle saman esineen: taikka 4. ottaa samaa aikaa varten palkollisenpestin kahdelta isännältä: taikka 5. valekaupalla, -lahjalla tahi muulla valesopimuksella sellaisen omaisuuden suhteen, joka olisi ulosoton alainen tahi joka muuten olisi käytettävä toisen henkilön oikeuden tyydyttämiseksi, vetää sanotun omaisuuden saamamieheltä pois: taikka 6. palkkaa tahi muuta etua vastaan pettää toisen tietäjäkeinoilla, taikauksilla, tahi senkaltaisella taikauskolla: taikka 7. petollisella pelillä voittaa toiselta jotakin. (Katso 484 ja 494 §:ää.)

486 §. Jos joku pettää toisen sen kautta, että hän kaupassa, tahi muuten, ottaessaan vastaan tahi ulosantaessaan tavarata, tekee mittaamisessa, punnitsemisessa tahi laskuissaan vääryyttä; hän rangaistakoon niinkuin 485 §:ssä sanotaan. Jos kruunun ylöskantomies, taikka jonkun viranomaisen ottama mittaaja tekee sellaista; niin hänet sopii tuomita vankeuteen korkeintaan kahdeksi vuodeksi sekä pidätettäväksi virkansa tahi toimensa toimittamisesta taikka pantavaksi siitä pois. (Katso 484 ja 494 §:ää.)

487 §. Jos joku pettää toisen ruokatavaralla, juomalla tahi lääkkeellä, taikka muulla sellaisella tavaralla, mikä terveydelle on vahingollista; niin rangaistakoon korkeintaan kahden vuoden vankeudella tahi kuritushuoneella. Jos sellaista tavaraa pidetään kaupaksi; niin siitä rangaistakoon niinkuin 618 §:ssä sanotaan. Jos tavara mainituissa tapauksissa oli myrkytettyä; silloin olkoon laki niinkuin 471 §:ssä säädetään. (Katso 484 ja 494 §:ää.)

488 §. Joka, ottamalla väärän nimen, säädyn tahi ammatin, tahi väärin ilmoittamalla itsensä oikeutetuksi toimimaan toisen nimessä, pettää toisen, aikomuksessa vahingoittaa häntä tahi hankkiakseen itselleen tahi kolmannelle henkilölle jonkun edun, rangaistakoon niinkuin 483 §:ssä sanotaan. (Katso 484 ja 494 §:ää.)

489 §. Jos joku on hankkinut itselleen tahi kolmannelle henkilölle etua, taikka toista vahingoittanut sen kautta, että hän petollisesti on anastanut itsellensä jonkun viran toimittamisen; niin tuomittakoon vankeuteen tahi kuritushuoneeseen aina kahteen vuoteen saakka. Jos joku muuten, villillisessä aikomuksessa, on väärin ilmoittanut itsensä virkamieheksi ja toimittanut jotakin virkaan kuuluvata; niin tuomittakoon sakkoon tahi vankeuteen korkeintaan yhdeksi vuodeksi. (Katso 484 ja 494 §:ää.)

490 §. Jos joku on toisen pettänyt sen kautta, että hän on omasta puolestansa käyttänyt kolmannelle henkilölle annettua passia, päästökirjaa tahi muuta todistusta, ja jos hän teki sen toista vahingoittaakseen; niin vetäköön sakkoa. (Katso 484 ja 494 §:ää.)

491 §. Jos joku, vasten parempaa tietoa, väärällä ilmoituksella on hankkinut itselleen vakuutuksen palo- tahi merivahingon, taikka muun sellaisen vaaran varalta, taikka omasta tahi toisen hengestä, taikka määrätyn elinkoron; niin tuomittakoon vankeuteen tahi kuritushuoneeseen korkeintaan kolmeksi vuodeksi. (Katso 484 ja 494 §:ää.)

492 §. Jos joku, vakuutuksenantajaa pettääkseen, tahi muussa sellaisessa petollisessa aikomuksessa, sytyttää tuleen vakuutetun rakennuksen tahi muuta vakuutettua omaisuutta: taikka, samoissa aikeissa, upottaa tahi laskee karille laivan taikka muulla tavalla vahingoittaa laivaa, joka itse, taikka sen lasti tahi rahti on vakuutettu; niin hän tuomittakoon kuritushuoneeseen korkeintaan kuudeksi vuodeksi taikka vankeuteen vähintäänkin kuudeksi kuukaudeksi. Jos sellaista rikosta yritetään; niin rangaistakoon siitäkin. Jos toinen rikoksen kautta tuli petetyksi; niin rangaistus olkoon kuritushuonetta aina kymmeneen vuoteen saakka. (Katso 484 §:ää.)

493 §. Jos joku lankee jälleen pettämään, ja jos hänen uusi rikoksensa on mainittu 483, 485, 486, 487, 488, 489, 490 tahi 491 §:ssä; niin hän tuomittakoon kuritushuoneeseen korkeintaan viideksi vuodeksi. Jos hän on jällelangennut sellaiseen rikokseen, josta puhutaan 492 §:ssä;

niin tuomittakoon kuritushuoneesen korkeintaan viideksitoista vuodeksi. Jos rikollista ei ole ennen rangaistu mistään tässä luvussa mainitusta petoksesta, mutta sitä vastoin väärennyksestä, taikka sellaisesta petollisesta menettelystä, josta puhutaan muussa paikassa tässä laissa; niin rangaistakoon kuitenkin jälleenlankeemuksesta petokseen. (Katso 484 ja 494 §:ää.)

494 §. Jos joku harjoittaessaan jotakin tässä luvussa mainittua petosta on toisen pettamiseksi käyttänyt sellaista kirjoitusta, mittaa tahi painoa, taikka muuta välikappaletta, minkä pettämä tiesi vääräksi, vaikka hän ei itse ollut itseänsä väärentämiseen syypääksi tehnyt; niin pitää se seikka, kun petoksesta tahi jälleenlankeemuksesta petokseen määrätään rangaistus, pidettämän syynä rangaistuksen ylentämiseen. Jos pettämä on itse tehnyt väärennyksen, taikka ollut siinä osallisena; silloin sopii määrätä rangaistuksen jostakin 483, 485, 486, 487, 488, 489, 490 tahi 491 §:ssä mainitusta petoksesta korkeintaan neljän vuoden kuritushuoneeksi, mutta, jos rikollinen on rangaistava jälleenlankeemuksesta petokseen, korkeintaan kahdeksan vuoden kuritushuoneeksi. Niissä tapauksissa, joista puhutaan seuraavissa §:issä, olkoon voimassa mitä siellä on säädettyä.

495 §. Joka, vilpillisesti ja toista vahingoittaakseen, ottaa pois, hävittää, siirtää paikaltansa, muuttaa, tahi asettaa väärin rajan tahi pyykin, taikka muun sellaisen merkin, mikä on osottamassa toisen oikeutta johonkin kiinteään omaisuuteen, hän rangaistakoon vankeudella tahi kuritushuoneella korkeintaan kahdeksi vuodeksi. Jos toisen oikeus on sen kautta melkoisesti loukattu; niin kuritusrangaistusta sopii koventaa korkeintaan neljäksi vuodeksi. Jos rikollinen ennen on rangaistu petoksesta tahi väärennyksestä; niin hänelle tuomittakoon kuritushuonetta aina kahdeksaan vuoteen saakka. Jos sellaista rikosta yritetään; niin rangaistakoon siitäkin. Jos joku muuten tahallansa, mutta ilman vilpillistä aikomusta, siirtää paikaltansa, vahingoittaa, hävittää tahi muuttaa rajan tahi pyykin, taikka muun tässä §:ssä mainitun merkin; hän rangaistakoon niinkuin 469 §:ssä säädetään.

496 §. Jos joku, vasten oikeutta omistaakseen itselensä tahi kolmannelle henkilölle jotakin tavarata, mikä on toisen omaa, on pannut tavaraan merkin, taikka hävittänyt siitä toisen merkin pois; niin tuomittakoon vankeuteen tahi kuritushuoneeseen korkeintaan kahdeksi vuodeksi. Jos seikat ovat erinomaisen lieventävät; niin sopii tuomita sakkoon. Jos hän oli siihen rikokseen jälleenlangennut; niin tuomittakoon kuritushuoneeseen korkeintaan kahdeksaksi vuodeksi. Jos tässä §:ssä mainittua rikosta yritetään; niin rangaistakoon siitäkin.

497 §. Jos joku pitää kaupaksi sellaista tavaraa, joka hänen tietääksensä on väärin merkitty kotomaisen valmistajan tahi kauppiaan merkillä; niin rangaistakoon, jos merkin omistaja tekee rikoksesta syytteen taikka ilmiantaa sen syytteen pantavaksi, sakolla, taikka, jos syyllinen itse on pannut tahi panettanut sanotun merkin tavaraan, korkeintaan kuuden kuukauden vankeudella taikka sakolla. Jos merkki oli jonkun kauppiaan tahi valmistajan oma siinä maassa, missä suomalainen tavara on samallaisen suojeluksen turvissa; niin olkoon sama laki. Jos ostajaa sellaisen merkin kautta on petetty, taikka yritetty pettää; silloin rikos kuuluu virallisen syytteen alle ja rikollinen rangaistakoon niinkuin 494 §:ssä on säädettyä. (Katso 484 §:ää.)

498 §. Jos joku pitää kaupaksi tavarata, mikä väärin on varustettu kontrollimerkillä, taikka muulla sellaisella yleisellä leimalla, joka tavallisesti osottaa tavarahan hyvyyttä; silloin olkoon laki niinkuin 497 §:ssä sanotaan. Jos joku sen kautta pettää toisen tahi yrittää pettämään; hän rangaistakoon niinkuin 494 §:ssä sanotaan. (Katso 484 §:ää.)

499 §. Joka, petollisessa aikomuksessa, mukaa tahi väärentää tullileiman, karttapaperin, kirjemerkin, taikka muun sellaisen yleisen karttamerkin tahi vapaamerkin, tuomittakoon korkeintaan kahdeksi vuodeksi vankeuteen tahi kuritushuoneeseen. Jos hän on väärentämäänsä merkkiä käyttänyt oikeana; niin tuomittakoon kuritushuoneeseen korkeintaan neljäksi vuodeksi. Jos toinen, joka ei ollut väärennyksessä osallisena vaan tiesi merkin vääräksi, on sitä käyttänyt oi-

keana; niin hän tuomittakoon korkeintaan kahden vuoden vankeuteen, taikka, jos seikat ovat erinomaisen lieventävät, sakkoon. Jos joku on jälleenlangennut johonkin tässä §:ssä mainittuun rikokseen; niin hänen rangaistuksensa olkoon kuritushuonetta aina kahdeksaan vuoteen saakka. (Katso 484 §:ää.)

500 §. Jos joku käyttää uudestaan oikeata karttapaperia, kirjemerkkiä, taikka muuta yleistä vapaamerkkiä, mikä tarkoitukseensa jo on käytetty; niin rangaistakoon sakolla tahi korkeintaan kuuden kuukauden vankeudella.

501 §. Joka, vilpillisessä aikomuksessa, on valmistanut tahi hankkinut leimasimen, merkkiraudan, kaavan, tahi muun välikappaleen, millä valmistetaan tahi kiinnitetään kontrollimerkkejä, tullileimoja, karttapaperia, postimerkkejä tahi muita sellaisia merkkejä, jotka 498 tahi 499 §:ssä mainitaan, tuomittakoon, vaikka sillä ei ole tehtykään mitään väärennystä, vankeuteen tahi kuritushuoneeseen korkeintaan kahdeksi vuodeksi. Jos hän itsestänsä on hävittänyt tahi tehnyt kelvottomaksi valmistamansa tahi hankkimansa välikappaleen; niin pääsköön rangaistuksesta. Miten se on rangaistava, joka, kumminkaan ei vilpillisessä aikomuksessa, mutta ilman asianomaisten tilausta, on valmistanut jonkun tässä §:ssä mainitun välikappaleen, siitä on säädettyä 580 §:ssä.

502 §. Jos joku, omaksi tahi toisen hyödyksi, taikka vahinkoa tehdäksensä, lisäämällä, hivuttamalla pois, tahi muulla tavalla on väärentänyt oikeuden tahi muun julkisen viraston tuomiokirjaa tahi varsinaista protokollaa, taikka kruununtilikirjaa, taikka muun sellaisen asiakirjan, kirjoituksen tahi kartan, joka on yleiseksi hyödyksi tahi yleisesti noudatettavana; niin hän tuomitaan kuritushuoneeseen aina neljään vuoteen saakka, taikka, jos seikat ovat erinomaisen lieventävät, korkeintaan kahden vuoden vankeuteen. Jos hän sen kautta on pettänyt toisen, niin että joku on siitä joutunut vahinkoon; silloin sopii kuritusrangaistusta koventaa korkeintaan kuudeksi vuodeksi. Jos rikollinen oli jälleenlangennut pettämään; niin kuritusrangaistus määrättäköön korkeintaan kahdeksanvuotiseksi. (Katso 484 §:ää.)

503 §. Joka tahallansa antaa aihetta siihen, että jokin merkitään väärin kirkonkirjaan, henkilöetteloon, maakirjaan, taikka muuhun julkiseen kantakirjaan, millä käy oikeuksiansa todistaminen, hän tuomittakoon sakkoon taikka vankeuteen, kumminkaan ei päälle kuuden kuukauden. Jos joku sen tekee toista vahingoittaakseen, tahi hankkiakseen itsellensä tahi kolmannelle henkilölle jotakin etua tavarassa tahi rahassa; hän rangaistakoon niinkuin 502 §:ssä sanotaan.

42 Luku.

Rahaa koskevista rikkomuksista.

504 §. Jos joku pettää toisen koto- tahi ulkomaan metalli- tahi setelirahalla, mikä on väärää joko niin, että se on mukaamalla tehtyä, taikka että oikea raha on näöltään tehty isomman arvoiseksi, taikka että liikkeestä peräytetty raha tahi seteli on näöltään tehty käyväksi: taikka jos joku antaa luotansa, tahi muulla tavalla panee liikkeesen rahan, minkä tietää vääräksi; niin tuomittakoon, jos väärän rahan kaupittelija itse on tehnyt väärennyksen taikka ollut siinä osallisena, kuritushuoneesen vähintään kolmeksi ja korkeintaan kymmeneksi vuodeksi, mutta muuten kuritushuoneesen vähintään yhdeksi ja korkeintaan kuudeksi vuodeksi. Jos väärää rahaa oli arvoltaan vähän, taikka jos seikat muuten ovat erinomaisen lieventävät; silloin sopii tuomita edellisessä tapauksessa kuritushuoneesen vähintäänkin vuodeksi, ja jälkimmäisessä tapauksessa kuritushuoneesen tahi vankeuteen vähintään kuudeksi kuukaudeksi. Jos väärän rahan kaupittelua yritetään; niin rangaistakoon siitäkin.

505 §. Jos joku pettää toisen oikealla metallirahalla, minkä tietää leikkaamalla, viilaamalla, tahi muulla tavalla tehdyksi vähemmän arvoiseksi: taikka jos hän muulla tavalla panee sellaista rahaa liikkeesen; niin rangaistakoon, jos hän itse on toimittanut vähentämisen taikka on ollut sellaisessa väärennyksessä osallisena, korkeintaan neljän vuoden kuritushuoneella, mutta muuten vankeudella tahi kuritushuo-

neella korkeintaan kahdeksi vuodeksi. Jos sellaista kauppelua yritetään; niin rangaistakoon siitäkin.

506 §. Jos sattuu niin, että se, joka on väärällä rahalla petetty, huomaa rahan vääräksi, mutta kuitenkin panee sen jälleen liikkeesen; silloin hän tuomittakoon vankeuteen korkeintaan yhdeksi vuodeksi taikka sakkoon.

507 §. Jos joku mukaa tahi väärentää rahaa niinkuin 504 §:ssä sanotaan; niin tuomittakoon, vaikka hän ei ole pannutkaan sitä liikkeesen, kuritushuoneesen korkeintaan kahdeksaksi vuodeksi. Jos joku vähentää rahaa niinkuin 505 §:ssä mainitaan; niin rangaistakoon, vaikka hän ei ole sitä antanutkaan ulos, vähintään kahden kuukauden ja korkeintaan kahden vuoden vankeudella taikka korkeintaan kahden vuoden kuritushuoneella. Rangaistakoon myöskin yrityksestä väärän rahan tekoon taikka rahanväärennykseen.

508 §. Jos joku, pannakseen sitä liikkeesen, tuo maahan, taikka muulla tavalla hankkii itselleen rahaa, minkä tietää vääräksi: taikka jos sellaista rikosta yritetään; silloin olkoon laki niinkuin 507 §:ssä sanotaan.

509 §. Jos joku lankee jälleen johonkin 504, 505, 506, 507 tahi 508 §:ssä mainittuun rikokseen; niin tuomittakoon kuritushuoneesen jopa viideksitoistakin vuodeksi taikka elinkaudeksi. Jos se, joka ennen on rangaistu petoksesta tahi sellaisesta väärennyksestä, mistä ei tässä luvussa puhuta, tekee sellaisen rikoksen; silloin pitää hän niinikään rangaistaman tästä uudesta rikoksestaan niinkuin jos hän olisi siihen jälleenlangennut.

510 §. Jos joku on muannut tahi väärentänyt rahaa niinkuin 504 tahi 505 §:ssä sanotaan, ja jos asianhaaroista voidaan nähdä, ettei hän ole sitä tehnyt petollisessa aikomuksessa; niin rangaistakoon kumminkin, ellei hän itsestensä ole väärää rahaansa hävittänyt taikka ehkäissyt kaikki siitä lähtevät vahingolliset vaikutukset, sakolla tahi korkeintaan kahden vuoden vankeudella.

511 §. Jos joku, muatakseen tahi väärentääkseen rahaa, taikka edistääkseen toisen aikomusta sellaisen rikoksen tekemiseen, on valmistanut tahi hankkinut leimasimen, merkki-

raudan, kaavan taikka muun työkalun tahi välikappaleen, jolla väärennystä ajottiin toimittaa; niin tuomittakoon, vaikka väärennystä ei olekaan tehty, kuritushuoneeseen tahi vankeuteen korkeintaan kahdeksi vuodeksi. Jos hän on itsestensä hävittänyt tahi tehnyt kelvottomaksi valmistamansa tahi hankkimansa välikappaleen; niin pääsköön rangaistuksesta. Miten se on rangaistava, joka, ilman sellaista aikomusta, kuin äsken sanottiin, mutta kuitenkin ilman esivallan tilausta, on valmistanut leimasimen, merkkiraudan, kaavan tahi muun välikappaleen rahan valmistamista varten, siitä on säädettyinä 580 §:ssä.

512 §. Mitä tässä luvussa sanotaan väärän rahan kaupttelusta ja valmistamisesta, se olkoon myös voimassa Suomen valtion, Suomen pankin, taikka muiden valtioiden asettamiin velkaseteleihin, pankinseteleihin, obligationeihin, ynnä niihin kuuluviin kuponkeihin, niin myös muihin senkaltaisiin haltijalle asetettuihin taikka muulla tavalla juokseviin arvopapereihin nähden. Jos yhdyskunta, yhtiö tahi yksityinen henkilö on antanut ulos sellaisia arvopapereita, taikka osakkeita niihin kuuluvine kuponkine, ja laillisesti on määrätty, että ne ovat saman suojeluksen alla kuin valtion arvopaperitkin; niin olkoon sama laki.

513 §. Jos rahaa taikka sellaisia arvopapereja, kuin 512 §:ssä sanotaan, on muattu tahi väärennetty; niin ne olkoot menetetyt, vaikkapa ei syyllistä tavattaisikaan. Sama olkoon laki leimasimesta, merkkiraudasta, kaavasta ja muusta välikappaleesta, joka on ajottu rahan tahi jonkun ylempänä mainitun arvopaperin, taikka merkkirahan luvattomaan valmistamiseen.

514 §. Joka luvattomasti valmistaa täysiarvoista kuita- tahi hopearahaa, rangaistakoon jopa neljäntuhannenkin markan sakolla taikka korkeintaan yhden vuoden vankeudella. Jos se mitä hän valmisti oli hopeasta, vaskesta tahi muusta metallista tehtyä pientä rahaa; silloin hänen rangaistuksensa olkoon kuritushuonetta taikka vankeutta korkeintaan kahdeksi vuodeksi. Jos seikat viimeksimainitussa tapauksessa ovat erinomaisen raskauttavat; niin sopii tuomita kuritus-

huonetta aina kolmeen vuoteen saakka. Jos tässä §:ssä mainittua rikosta yritetään; niin rangaistakoon siitäkin.

515 §. Jos yhdyskunta, yhtiö taikka yksityinen henkilö laittomasti panee liikkeesen setelejä, osotuksia, poletteja taikka muuta sellaista, jonka pitää käymän merkkirahana ja on asettajan tahi jonkun toisen lunastettava; niin syyllinen rangaistakoon jopa neljäntuhannenkin markan sakolla taikka korkeintaan yhden vuoden vankeudella. Jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat; niin sopii tuomita vankeutta aina kahden vuoteen saakka.

43 Luku.

Epärehellisyydestä ja rangaistavasta oman voiton pyynnöstä.

516 §. Jos holhoja, testamentin täytäntöönpanija, konkurssiin tahi muuhun toimeen asetettu uskottu mies tahi toimitsija, jonkun laitoksen, seuran tahi yhdistyksen asiain hoitaja, tilanhoitaja, taikka joku muu sellainen asiamies harjoittaa epärehellisyyttä sitä vastaan, jonka asioita hänen pitää hoitaa, niin että hän tahallansa sen kautta tekee tuolle toiselle vahinkoa; silloin pitää syyllinen, ellei tässä laissa ole hänen rikoksestaan säädetty erityistä rangaistusta, tuomittaman epärehellisyydestä sakkoon taikka korkeintaan kuuden kuukauden vankeuteen. Jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat; niin sopii tuomita vankeuteen korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

517 §. Jos kunnallishallituksen jäsen, maamittari, kaupavälittäjä, huutokaupantoimittaja, vaakamestari, mittaaja, pakkaaja, runsimies, taikka joku muu sellainen esivallan, kunnan tahi julkisen viraston asettama toimitsija on epärehellisellä menettelyllään tehnyt vahinkoa sille, jonka asiasta hänen oli pitäminen huoli; hän rangaistakoon niinkuin 516 §:ssä sanotaan, ja hänet sopii, jos seikat ovat raskauttavat, tuomita pidätettäväksi toimensa tahi virkansa toimitamisesta, taikka pantavaksi siitä pois.

518 §. Jos asianajaja hänelle uskotussa asiassa vilpillisesti neuvoilla, todistuksilla tahi laatimalla jonkun kirjoi-

tuksen auttaa päämiehensä riitamiestä: taikka jos hän muuten tahallansa ja päämiehensä vahingoksi edistää omaa tahi kolmannen henkilön etua: taikka jos hän vasten parempaa tietoansa ajaa väärää asiata; niin rangaistakoon sakolla tahi korkeintaan kahden vuoden vankeudella, ja tuomittakoon sitä paitsi, jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat, mahdolltomaksi ajamaan toisen asiata oikeudessa.

519 §. Joka vilpillisessä aikomuksessa viettelee toisen perättömään oikeudenkäymiseen, tuomittakoon sakkoon. Jos asianajaja on tehnyt itsensä syyppäksi sellaiseen rikokseen päämiestänsä vastaan; rangaistakoon niinkuin 518 §:ssä sanotaan.

520 §. Jos asianajaja, tahi muu asiamies, lääkäri, haavuri, kättilöin, apteekkari, taikka se, joka on ollut apuna jollekulle mainituista henkilöistä, ilman laillista syytä tahi muuten oikeudetta on ilmaissut yksityisen henkilön tahi perheen salaisuuden, joka on hänelle, hänen ammattinsa takia, uskottu; niin rangaistakoon, jos asianomistaja tekee rikoksesta syytteen taikka ilmiantaa sen syytteesen pantavaksi, sakolla tahi korkeintaan kolmen kuukauden vankeudella.

521 §. Joka, toista vahingoittaakseen, tahi hankkiakseen itsellensä tahi kolmannelle henkilölle jotakin etua, hävittää, turmelee, taikka pitää salassa sellaisen kirjoituksen, mikä koskee toisen oikeutta eikä ole yksinomaan rikollisen oma, hän rangaistakoon korkeintaan yhden vuoden vankeudella taikka sakolla. Jos joku sanotulla tavalla menettelee kuolleen miehen testamentin kanssa; niin olkoon voimassa mitä 258 §:ssä sanotaan.

522 §. Joka vasten parempaa tietoansa väittää allekirjoituksensa tahi sitoumuskirjansa vääräksi: taikka vaatii maksua velasta, minkä tietää maksetuksi: taikka vaatii takaisin sellaista tavaraa, mikä oli annettu toiselle pantiksi, vuokralle, lainaksi, taikka toisen talteen uskottu, vaikka hän tietää sen jo saaneensa takaisin, hän rangaistakoon, jos asianomistaja tekee hänen rikoksestaan syytteen taikka ilmiantaa sen syytteesen pantavaksi, sakolla taikka korkeintaan kuuden kuukauden vankeudella.

523 §. Jos joku vastoin oikeutta ottaa takaisin sen tavarahan, minkä toinen pitää hallussansa panttina tahi tunnustodisteena, taikka mikä on pantu toisen talteen, taikka minkä hän muussa sellaisessa toimesta on saanut käsiinsä; niin rangaistakoon, jos asianomistaja tekee siitä syytteen taikka ilmiantaa asian syytteen pantavaksi, sakolla taikka korkeintaan yhden vuoden vankeudella. Jos sellaista rikosta yritetään; niin rangaistakoon siitäkin. Jos tavaraa ei hänelle anneta, kun hänellä on oikeus saada se takaisin, ja jos hän silloin itse ottaa sen takaisin; niin rangaistakoon 224 §:n jälkeen.

524 §. Joka velaksiannosta ottaa isomman koron, kuin laki sallii, rangaistakoon, koronkiskomisesta, sakolla. Jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat; niin sopii tuomita sakkoa aina neljääntuhanteen markkaan saakka. Jos joku kirjoituttaa tahi muulla tavalla antaa toisen luvata itsellensä laitonta korkoa; niin vetäkään sakkoa enintään viisisataa markkaa.

525 §. Jos joku viettelee alaikäisen pelaamaan rahan tahi jonkun raha-arvon päältä: taikka käyttää tämän kokemattomuutta tahi kevytmielisyyttä niin väärin, että hän, alaikäisen vahingoksi ja itsellensä tahi kolmannelle henkilölle eduksi, ottaa tältä velkakirjan, taikka muun sellaisen kirjan tahi suullisen vakuutuksen, johon hän vastedes voi perustaa jonkun saamisen: taikka jos joku, tietäen että saaminen on vastamainitulla tavalla syntynyt, siirrättää sen itsellensä; niin rangaistakoon, jos asianomistaja tekee hänen rikoksestaan syytteen taikka ilmiantaa sen syytteen pantavaksi, sakolla tahi korkeintaan yhden kuukauden vankeudella. Jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat; niin sopii tuomita vankeuteen jopa yhdeksi vuodeksikin.

526 §. Jos joku vilpillisesti ottaa lapselta, joka on ijältänsä alle kahdentoista vuoden, taikka mielpuolelta rahaa tahi tavarata, omistaakseen sen itsellensä tahi kolmannelle henkilölle; hän rangaistakoon varkaudesta niinkuin 386 §:ssä sanotaan. Jos joku, samoissa aikeissa, saattaa luoksensa toisen mehiläisiä, kotoeläimiä, taikka kesyjä tahi kesytettyjä

eläimiä; niin rangaistakoon, asian laadun mukaan, joko varkaudesta taikka näpistelystä.

527 §. Joka oikeudetta käyttää, tahi antaa toisen käyttää sellaista irtainta tavaraa, minkä joku on antanut hänen huostaansa ilman käyttämisen lupaa, tahi minkä hän on löytänyt, rangaistakoon, jos asianomistaja tekee rikoksesta syytteen taikka ilmiantaa sen syytteesen pantavaksi, enintään viidenkymmenen markan sakolla. Muun vieraan tavarain luvattomasta käyttämisestä rangaistaan syyllinen, jos asianomistaja tekee asiasta syytteen tahi ilmiantaa sen syytteesen pantavaksi, enintään sadan markan sakolla. Jos joku ilman omistajan lupaa antaa vuokralle toisen tavarata: taikka jos joku ilman laillista syytä kieltäytyy antamasta takaisin tavarata, minkä hän on saanut lainaksi; niin olkoon sama laki.

528 §. Jos joku on toiselta ottanut vastaan rahaa tallettavaksi tahi hoidettavaksi, taikka tavaroita myötäväksi, mutta luvatta on käyttänyt rahan tahi tavarat, taikka sen, mitä hän niiden myömisestä on saanut, omaksi tahi kolmannen henkilön eduksi, ja jos hän teki sen aikomuksessa maksaa määräpäivänä taikka vaadittaessa takaisin mitä hän on hukannut; niin rangaistakoon, jos asianomistaja tekee hänen rikoksestaan syytteen taikka ilmiantaa sen syytteesen pantavaksi, sakolla. Jos se ei ollut todennäköistä, että hän olisi kyennyt määräpäivänä tahi vaadittaessa maksamaan takaisin, mitä oli hukannut; rangaistakoon silloin kavalluksesta niinkuin 35 luvussa säädetään.

529 §. Joka vilpittömässä mielessä ja rehellisellä tavalla on saanut hallintoonsa tavarata, mikä on toiselta rikoksen kautta anastettu, ja, vaikka hän on saanut sen tietää, koettaa tavarain salata, rangaistakoon enintään sadan markan sakolla. Jos hän itsestensä antoi tavarain esiin, vaikkapa hän siinä hidastelikin; niin pääsköön rangaistuksesta.

530 §. Joka ilman lupaa tahi laillista oikeutta, painon kautta taikka muulla tavalla levittelemistä varten monistaa tahi monistuttaa jotakin, minkä kotomainen kirjailija tahi taiteilija on tehnyt, kääntänyt, säveltänyt, piirtänyt, maalannut, muodostanut, veistänyt, valanut, tahi rakennustyötä

varten piirtänyt: taikka luvattomasti julkisella näyttämöllä esittää tahi panee toisen esittämään kotomaista musiikkikappaletta, tahi näytelmää, minkä kotomaan mies on tehnyt, taikka kääntänyt, jos esitys tapahtuu sen käännöksen mukaan, hän rangaistaan, jos asianomistaja tekee rikoksesta syytteen tahi ilmiantaa sen syytteesen pantavaksi, sakolla aina kahteentuhanteen markkaan saakka, ja hän on menettänyt mitä hän on irtainta tavarata monistanut, niin myös mitä hän sen myömisellä, esittämisellä tahi muulla tavalla siitä on saanut. Jos sellaista tapahtuu ulkomaisen, Suomenmaassa oleskelevan miehen synnyttämän, taikka siitä maasta lähteneen tuotteen kanssa, missä Suomenmaasta lähtenyt tuote on samallaisen suojeluksen alla: taikka jos joku luvattomasti levittelemistä varten painattaa tahi muulla tavalla monistuttaa kotimaisen teoksen käännöksen: taikka jos joku ilman lupaa, joko itse taikka toisen kautta painamalla, valokuvaamalla, valamalla tahi muulla senkaltaisella keinolla monistaa kotomaisen maalauksen tahi veistokuvan; niin olkoon sama laki. (Katso 531 §:ää.)

531 §. Jos joku, luvan perästä tahi laillisella oikeudella, on sanomalehteen tahi muuhun kirjaan painanut tahi kääntänyt toisen teosta: taikka siihen pannut kuvan toisen piirroksesta, maalauksesta, rakennuspiirroksesta, veistokuvasta, taikka muusta sellaisesta tuotteesta, mutta ei ole täyttänyt välipuhetta tahi laillista määräystä, jonka mukaan hänen piti ilmoittaman mistä jälkipainos tahi kuva oli otettu; niin hän rangaistaan, jos asianomistaja tekee asiasta syytteen taikka ilmiantaa sen syytteesen pantavaksi, enintään sadan markan sakolla.

532 §. Jos joku on luovuttanut toiselle jonkun verran oikeudestansa monistaa sellaista tuotetta, joka mainitaan 530 §:ssä, ja jos tämä monistaa enemmän, kuin mitä hänelle oli luvattu; niin rangaistakoon, jos asianomistaja tekee rikoksesta syytteen taikka ilmiantaa sen syytteesen pantavaksi, sakolla, sekä menettäköön mitä hän on monistanut niin myös mitä hän myömällä, esittämällä tahi muulla tavalla on siitä saanut. Jos kirjailija tahi taiteilija, vasten sitä oikeutta,

minkä hän on toiselle luovuttanut, on leviteltäväksi monistanut tahi monistuttanut oman tuotteensa; niin olkoon sama laki.

533 §. Jos joku pitää kaupaksi, tahi muulla tavalla, joko itse taikka toisen kautta, levittelee sellaista mukaamalla tehtyä tuotetta, joka mainitaan 530 tahi 532 §:ssä, ja tietää sen luvottomasti valmistetuksi; niin rangaistakoon, jos asianomistaja tekee hänen rikoksestaan syytteen tahi ilmiäntää sen syytteesen pantavaksi, sakolla aina kahteentuhanteen markkaan saakka, ja menettäköön mitä hän myömällä tahi muulla tavalla on siitä saanut. Jos joku, itse taikka toisen kautta, omaksi tahi toisen hyödyksi, mukaa sellaisen keksinnön, joka Suomenmaassa on patentilla suojeltu; niin olkoon sama laki.

534 §. Jos joku päästökirjassa tahi yksityisessä maine-, sairauden-, täysivaraisuuden-, köyhyyden-, omakätisen allekirjoituksen, taikka muuta senkaltaista koskevassa todistuksessa ilmoittaa jotakin, minkä tietää valheeksi, ja josta toinen saattaa joutua vahinkoon; niin rangaistakoon, jos tämä tekee rikkomuksesta syytteen taikka ilmiäntää sen syytteesen pantavaksi, enintään sadan markan sakolla. Jos hän sen tekee pettämisen aikeissa; silloin olkoon laki niinkuin 41 luvussa sanotaan.

535 §. Joka tahallansa, ilman lupaa, murtaa tahi avaa toisen kirjeen, kirjoituksen taikka muuta sellaista, mikä sineillä tahi muulla tavalla on lukittu, hän tuomittakoon enintään kahdensadan markan sakkoon. Jos hän sen kautta on saattanut toisen vahinkoon, taikka hankkinut itsellensä tahi kolmannelle henkilölle jotakin etua; niin rikoksesta sopii tuomita sakkoa tahi vankeutta korkeintaan yhdeksi vuodeksi, ellei se ole rangaistava jonkun muun kohdan jälkeen tässä laissa. (Katso 537 §:ää.)

536 §. Jos joku luvottomasti ottaa ulos postista, taikka muusta yleisestä säilystä, toisen kirjeen ja tahallansa sen hävittää tahi pitää salassa; niin tuomittakoon enintään neljänsadan markan sakkoon. Jos sellaista tapahtuu rahakirjeelle tahi tavaralähetykselle; niin rangaistakoon, asian laadun

mukaan, joko varkaudesta tahi muusta rikoksesta. (Katso 537 §:ää.)

537 §. Älköön virallista syytettä tehtäkö niistä rikoksista, joista puhutaan 535 §:ssä ja 536 §:n 1 kohdassa, ellei se, joka on toimittanut tahi toimituttanut sinetittämisen tahi lukitsemisen, taikka jonka hallussa esine oli, taikka se, jolle sisällys oli osotettu, ole ilmiantanut rikosta syytteesen pantavaksi.

44 Luku.

Konkurssirikkomuksista.

538 §. Jos kauppias, taikka joku muu sellaisen elinkeinon harjoittaja, josta lain mukaan on pidettävä kirjaa, on joutunut konkurssitilaan, ja jos havaitaan, että hän velkojiansa vahingoittaakseen on, joko 1. kätkenyt, salannut, tahi saattanut syrjään tavarata, mikä olisi ollut konkurssipesään luovutettava: taikka 2. ilmoittanut tahi tunnustanut valevelan tahi muun valesitoumuksen: taikka 3. pitänyt kirjansa väärin, taikka sitä muuttanut, sen hävittänyt, pannut piiloon tahi tehnyt mahdottomaksi lukea; silloin pitää rikollinen, petollisesta vararikosta, tuomittaman kuritushuoneesen korkeintaan kuudeksi vuodeksi, taikka, jos väärennystä on tehty, aina kahdeksaan vuoteen saakka. Jos velallinen, joka on joutunut konkurssiin, vaan joka ei ollut velkapää pitämään kirjaa, on niin rikkonut, kuin 1 tahi 2 kohdassa sanotaan; niin tuomittakoon vankeuteen tahi kuritushuoneesen korkeintaan kolmeksi vuodeksi.

539 §. Jos velallinen, joka oli velvollinen pitämään kirjaa, ilman petollista aikomusta, mutta kuitenkin velkojiansa vahingoksi, joko 1. tietäen häviötilansa taikka kykenemättömyytensä täyttämään sitoumuksensa, lahjalla taikka muulla seurauksiltaan siihen verrattavalla toimella on luovuttanut niin arvokasta tavarata, taikka mennyt sitoumukseen niin suuresta summasta, että hänen velkojansa sen takia joutuvat tuntuvaan vahinkoon: taikka 2. jos hän, sittenkun hän itse on hakenut lupaa omaisuutensa luovuttamiseen taikka sittenkun velkojan hakemus että hän siihen velvoitettaisiin

on tullut hänelle tietyksi, on jotakin omaisuudestaan päälle tarpeensa myönyt, tahallansa hävittänyt tahi muulla tavalla hukannut: taikka 3. jos hän on kieltäytynyt tekemästä velallisenvalaa, taikka antamasta velkojilleen tarpeellisia selityksiä pesästä sekä, sittenkun hän sen takia on lain mukaan pidetty vankilassa, edelleen on jatkanut niskoitteluaan; niin rangaistakoon, epärehellisestä vararikosta, korkeintaan kahden vuoden vankeudella. Jos joku muu velallinen sen tekee; niin tuomittakoon vankeuteen korkeintaan yhdeksi vuodeksi. (Katso 543 §:ää.)

540 §. Jos velallinen lähtee velan takia karkuun eikä palaa takaisin neljässä kuukaudessa siitä, jolloin karkasi; hän rangaistakoon, jos hänet tavataan, niinkuin 539 §:ssä sanotaan. (Katso 543 §:ää.)

541 §. Jos velallinen, joka oli velvollinen pitämään kirjaa, havaitaan joko 1. talouteensa tahi yksityisiin menoihinsa käyttäneen, taikka pelissä tahi muussa siihen verrattavassa yrityksessä, jonka päätös suorastaan on sattumuksen nojassa, taikka vekselikaupoissa veijaillemalla, taikka kevytmielisesti sitoutumalla johonkin vastuunalaisuuteen menettäneeksi summia, jotka eivät kohtuullisesti soveltuneet hänen asemaansa ja varoihinsa: taikka 2. että hän, sittenkun oli joutunut sellaiseen häviötilaan, että hänen olisi pitänyt käsittämän itsensä kykenemättömäksi täyttämään sitoumuksensa, ilmeisessä aikomuksessa viivyttää konkurssia, on liikkettään jatkanut ja sen ohessa ottanut rahaa tahi tavaroita velaksi, taikka myömällä tavaroitansa ilmeiseen polkuhintaan taikka muulla tavalla on hankkinut itsellensä rahavaroja: taikka 3. että hän viimeisten kolmenkymmenen päivän kuluessa ennen konkurssin alkua on toisten vahingoksi suosinut jotakuta velkojataan maksulla, pantilla, taikka antamalla muuta vakuutta saamiselle, joka ei ollut maksettavaksi käynyt, taikka jota, ellei sillä ollut määrättyä maksuaikaa, ei oltu häneltä velottu; niin hänet tuomitaan, kevytmielisestä vararikosta, korkeintaan yhdeksi vuodeksi vankeuteen. Jos joku muu velallinen on siten rikkonut; niin rangaistakoon korkeintaan kuuden kuukauden vankeudella. (Katso 543 §:ää.)

542 §. Jos velallinen, joka oli velvollinen pitämään kirjaa, havaitaan joko 1. epäsäännöllisesti pitäneen kirjansa: taikka 2. että hän viimeisten kolmenkymmenen päivän kuluessa ennen konkurssin alkua oli vetänyt sisään rahaa, ottanut vastaan tavaroita, taikka myönyt omaisuutta, ja ettei hän voi tyydyttävällä tavalla tehdä tiliä mainituista rahoista, tavaroista, tahi kaupasta; niin rangaistakoon, huolimattomasta vararikosta, korkeintaan kuuden kuukauden vankeudella. Jos joku muu velkoja havaitaan rikkoneeksi tämän §:n 2 kohtaa vastaan; niin tuomittakoon vankeuteen korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi. (Katso 543 §:ää.)

543 §. Älköön 539, 540, 541 tahi 542 §:ssä mainituista rikoksista tuomittako rangaistusta, ellei asianomistaja tee rikoksesta syytettä tahi ilmianna sitä syytteesen pantavaksi. Jos velallinen voi näissä tapauksissa todistaa täysin tyydyttäneensä velkojansa; niin pääsköön rangaistuksesta.

544 §. Jos velallinen, joka on joutunut konkurssitilaan, tavataan tehneeksi muun rikoksen, jota ei tässä luvussa mainita; niin rangaistakoon rikoksensa mukaan.

545 §. Jos toinen on ollut velallisen rikoksessa osallisena, taikka jos hän on tämän rikosta suositunut; silloin olkoon laki niinkuin 9 tahi 37 luvussa säädetään. Jos joku velkoja äänestään velkojain kokouksessa on velalliselta taikka hänen edustajaltaan tingannut itselleen jotakin erityistä etua: taikka jos velkoja muuten on velallisen kanssa tehnyt välipuheen jostakin erityisestä edusta; niin rangaistakoon korkeintaan yhden vuoden vankeudella taikka sakolla, ellei hänen rikoksensa ole sellainen, että se tulee rangaistavaksi jonkun muun lainkohdan jälkeen.

45 Luku.

Virkamiesten virkarikoksista ja -hairauksista.

546 §. Jos tuomari tahallansa antaa väärän tuomion: taikka jos Keisarin ja Suuriruhtinaan käskynhaltija, taikka joku muu virkamies, jonka asiana on tehdä päätös toisen oikeudesta, tahallansa tekee sellaisessa päätöksessä vää-

ryyttä; niin pantakoon viralta ja julistettakoon sellaiseen virkaan, taikka, jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat, maan palvelukseen vastedes mahdottomaksi. Jos joku sellaisen rikoksen kautta on kärsinyt tuntuvata vääryyttä; niin syyllinen pitää sen lisäksi tuomittaman kuritushuoneeseen taikka vankeuteen korkeintaan neljäksi vuodeksi. Jos joku on rikoksen johdosta syyttömästi taikka liian ankarasti tullut rangaistuksi; silloin sopii, asianhaarain mukaan, pitentää kuritusrangaistusta aina viiteentoista vuoteen saakka.

547 §. Jos tuomari taikka muu virkamies on vastaanottanut, vaatinut tahi itsellensä tingannut lahjuksen tahi muuta palkkaa edistääkseen virassaan vääryyttä; niin pitää hän, vaikka siitä ei lähtenytäkään mitään vahinkoa, pantaman viralta ja julistettaman sellaiseen virkaan, taikka, jos seikat ovat raskauttavat, maan palvelukseen vastedes mahdottomaksi. Jos hän muuten vaatii tahi tinkaa itselleen jostakin virkatoimestansa hyväntekijäisiä, taikka ottaa vastaan, vaatii taikka tinkaa itselleen sellaisesta toimesta jonkun sivusaatavan, johon hän ei ole oikeutettu; niin rangaistakoon sakolla tahi pidätettäköön viran toimittamisesta, taikka, jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat, pantakoon viralta pois.

548 §. Miten se on rangaistava, joka tuomarille tahi muulle virkamiehelle on antanut, tarjonnut taikka luvannut lahjuksen taikka muita hyväntekijäisiä, taivuttaakseen tämän väärään virkatoimeen, siitä sekä osallisuudesta virkarikkomuksissa muissa tapauksissa on säädettyä 223 §:ssä.

549 §. Jos Keisarin ja Suuriruhtinaan käskynhaltija, tahi se, jonka asiana on viran puolesta tehdä syytteitä rikoksista, vetää oikeuden eteen syytteenalaiseksi jonkun, kenen tietää syyttömäksi; niin tuomittakoon 359 §:ssä säädettyyn rangaistukseen, sekä julistettakoon sellaiseen virkaan, taikka, jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat, maan palvelukseen vastedes mahdottomaksi.

550 §. Jos tuomari taikka muu virkamies ilman lailista syytä on pannut tahi panettanut jonkun kiinni: taikka sellaista rikosta yrittänyt: taikka kiinnipanoa toimittaessaan menetellyt laittomasti; hän rangaistakoon niinkuin 30 luvussa

sanotaan, ja syyllinen, vaikka hänelle määrätäänkin rangaistukseksi sakkoa, voidaan tuomita pidätettäväksi viran toimittamisesta tahi pantavaksi viralta, jos hänen rikoksensa sen ansaitsee. Jos virkamies on rikoksen tähden pannut tahi panettanut jonkun kiinni, vaan ei vedä häntä oikeuden eteen niin pian kuin se olisi hänelle mahdollista: taikka jos virkamies muuten, vasten parempaa tietoansa, pitää jonkun, kenen saa panna kiinni, vankeudessa pitemmän ajan, kuin minkä laki tahi oikeuden päätös määrää; hän rangaistakoon niinkään tässä §:ssä säädettyin perustusten mukaan. (Katso 575 §:ää.)

551 §. Jos tuomari tahi muu virkamies kiduttaa jotakuta tunnustamaan tahi sanomaan jotakin: tahi jos hän sitä yrittää; niin rangaistakoon kuten 347 §:ssä sanotaan sekä pantakoon viralta, vaikka hänen rangaistuksensa ei olekaan kahden vuoden vankeutta pitempi. (Katso 575 §:ää.)

552 §. Jos virkamies rikkoo toisen kotorauhan, niin että hän, ilman laillista syytä, väkisin tunkeutuu siihen huoneukseen, taloon tahi laivaan, joka on toisen oma, tahi jossa tämä oleskelee luvalla tahi vuokralla, taikka vasten toisen tahtoa viipyy siellä: taikka jos virkamies luvallista kotoetsintöä toimittaessaan menettelee laittomasti; silloin hän rangaistakoon niinkuin 29 luvussa sanotaan.

553 §. Jos virkamies tahallansa panettaa täytäntöön rangaistuksen, jota ei saa panna täytäntöön, taikka rankaisuttaa jotakuta ankarammin, kuin oikeus on määrännyt; niin tuomittakoon kuritushuoneeseen aina viiteen vuoteen saakka. Jos se tapahtuu varomattomuudesta tahi huolimattomuudesta; niin tuomittakoon vankeuteen korkeintaan yhdeksi vuodeksi taikka sakkoon. (Katso 575 §:ää.)

554 §. Jos virkamies muuten käyttää virkaansa niin väärin, että hän sitä toimittaessaan pitelee tahi antaa pidellä jotakuta henkilöä pahoin, taikka ilman laillista syytä pakottaa tämän tekemään, sallimaan tahi jättämään tekemättä jotakin; hän rangaistakoon niinkuin edelläpäin tässä laissa on määrättyinä, ja, jos hänet tuomitaan sellaiseen vapausrangaistukseen, jota seuraa viraltapano, julistettakoon, jos

hänen rikoksensa sen ansaitsee, sellaiseen virkaan tahi maan palvelukseen vastedes mahdottomaksi.

555 §. Virkamies, jonka asiana on saattaa rikoksia syytteesen tahi rangaistuksia täytäntöön, tuomittakoon kuritushuoneesen korkeintaan viideksi vuodeksi taikka vankeuteen vähintäänkin kolmeksi kuukaudeksi, jos hän, päästääksensä rikollista tämän ansaitsemasta rangaistuksesta, jättää rikoksen panematta syytteesen: taikka menettelee niin, että se, joka on syyllinen, vapautetaan rangaistuksesta tahi tuomitaan vähempään rangaistukseen, kuin minkä on ansainnut: taikka antaa jollekulle tuomitun rangaistuksen jäädä täytäntöönpanematta, taikka panettaa sen täytäntöön lievemällä tavalla, kuin tuomio määrää. Jos seikat ovat erinomaisen lieventävät; niin sopii tuomita vankeutta, kumminkaan ei alle yhden kuukauden. (Katso 575 §:ää.)

556 §. Jos virkamies, jonka valvonnan alla vanki tahi kiinnipantu henkilö on, tahallansa päästää tämän irti, taikka auttaa tätä pääsemään karkuun, taikka muulla tavalla tahallansa edistää hänen karkaamistaan; niin hän tuomittakoon korkeintaan neljäksi vuodeksi kuritushuoneesen sekä julistettakoon maan palvelukseen vastedes mahdottomaksi. Jos seikat ovat erinomaisen lieventävät; niin hänet sopii tuomita pantavaksi viralta sekä vankeuteen korkeintaan kahdeksi vuodeksi, ja tässä tapauksessa julistettakoon rikollinen sellaiseen virkaan vastedes mahdottomaksi. Jos hänen tekonsa jäi yritykseen; niin rangaistakoon siitäkin. Jos hän on huolimattomuudellaan tahi varomattomuudellaan helpoittanut karkaamista; niin rangaistakoon, jos huolimattomuus oli törkeä, viraltapanolla ja korkeintaan yhden vuoden vankeudella, mutta muuten pidättämällä viran toimittamisesta korkeintaan kuuden kuukauden aikana taikka sakolla. Miten näissä tapauksissa se on rangaistava, kellä ei ole sellaista virkaa, josta tässä ylempänä puhutaan, siitä on säädettyä 221 §:ssä.

557 §. Jos virkamies, omaksi tahi toisen voitoksi, taikka toista vahingoittaakseen, protokollaan, tahi muuhun virkakirjoitukseen, jonka hänen tulee kirjoittaa tahi antaa ulos, väärin on merkinnyt tahi todistanut jotakin, minkä tiesi

valheelliseksi: taikka jos hän on väärentänyt tahi tahallansa saattanut hukkaan tahi hävittänyt sellaisen tahi jonkun muun kirjoituksen, mikä hänen virkansa takia oli hänelle uskottu tahi hänen saatavissaan; niin tuomittakoon, ellei hänen tekonsa lain jälkeen ole isomman rangaistuksen alainen, kuritushuoneeseen korkeintaan kahdeksaksi vuodeksi ja julistettakoon maan palvelukseen vastedes mahdottomaksi. Ellei hän tehnyt sitä yllämainitussa aikomuksessa, mutta teki sen kuitenkin tahallisesti; niin rangaistakoon korkeintaan neljän vuoden vankeudella. Jos hänen toimintansa jäi yritykseen; niin rangaistakoon siitäkin.

558 §. Jos se, jolle rahan valmistaminen tahi setelinanto on uskottu, taikka pankinvirkamies tavataan rahaa koskevasta rikkomuksesta; hän rangaistakoon niinkuin 42 luvussa sanotaan sekä julistettakoon sellaiseen virkaan, taikka, jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat, maan palvelukseen vastedes mahdottomaksi.

559 §. Kirkkolaissa on säädettyinä rangaistuksia luterilaiselle papille, joka vihkii, ennenkun laillinen kuulutus on tapahtunut: taikka niitä henkilöitä, joita muun laillisen esteen takia ei käy yhteenvihkinen. Jos joku toinen, jolla on valta laillisesti solmia avioliittoja, tavataan vastamainitusta rikoksesta; niin tuomittakoon pidätettäväksi viran toimittamisesta taikka pantavaksi viralta pois, taikka sellaiseen rangaistukseen, joka 37 tahi 39 §:n mukaan vastaa mainittuja rangaistuksia. Jos joku vihkii lesken, ennenkun pesänositus on tapahtunut: taikka jos joku tässä tapauksessa muulla tavalla solmii avioliiton; niin tuomittakoon enintään kolmensadan markan sakkoon tahi pidettäväksi virkansa toimittamisesta korkeintaan kuuden kuukauden aikana, taikka sitä vastaavaan rangaistukseen.

560 §. Jos telegrafivirkamies tahi muu yleisen telegrafin palveluksessa oleva henkilö väärentää, tahi luvottomasti avaa taikka panee hukkaan jonkun laitokselle lennätinsanomana lähetettäväksi uskotun kirjoituksen: taikka vasten oikeutta antaa sen sisällyksestä kolmannelle henkilölle tietoja: taikka auttaa toista sitä tekemään tahi tahallansa sallii

hänen sitä tehdä; niin rangaistakoon vankeudella aina kolmeen vuoteen saakka taikka sakolla. (Katso 575 §:ää.)

561 §. Postivirkamies, joka luvottomasti avaa tahi kätkee kirjeen tahi jotakin muuta postille uskottua, taikka auttaa toista sitä tekemään tahi tahallansa sallii hänen sitä tehdä, rangaistakoon korkeintaan kolmen vuoden vankeudella taikka sakolla. (Katso 575 §:ää.)

562 §. Jos virkamies ilmaisee jotakin, mikä viran takia on pidettävä salassa; niin rangaistakoon, ellei hänen tekinsa jonkun muun lainkohdan jälkeen ole isomman rangaistuksen alainen, pidättämällä viran toimittamisesta korkeintaan kuuden kuukauden aikana taikka sakolla.

563 §. Virkamies, joka omaksi voitokseen, itse taikka toisen kautta, kehoittaa tahi viettelee yleisöä tässä maassa varojen keräämiseen, maksuun, kustannuksiin tahi työhön, rangaistakoon viraltapanolla taikka pidättämällä määräjän viran toimittamisesta taikka sakolla. Jos hän sellaista, vapaatahtoisesti tarjotun nimellä, ottaa vastaan; niin rangaistakoon sakolla. Jos se annetaan hänelle kunnialahjana; niin olkoon rangaistuksesta vapaa.

564 §. Jos virkamies ottaa lahjan tahi lahjoituksen vieraalta vallalta, ja jos hän sitä ennen taikka kohta sen jälkeen ei ole siihen hakenut Keisarin ja Suuriruhtinaan suostumusta; niin rangaistakoon sakolla tahi pidätettäköön viran toimittamisesta, taikka, jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat, pantakoon viralta pois. Miten se on rangaistava, joka ottaa sellaisen lahjan edistääkseen vieraan vallan etua Suomenmaata tahi keisarikuntaa vastaan, taikka vahingoittaakseen valtakuntaa, siitä on säädettyä 15 luvussa.

565 §. Jos virkamies tahallansa panee toiselle, tahi ottaa häneltä ulos toista tahi enemmän veroa, tullia taikka muuta yleistä ulostekoa, kuin mitä on suostuttu ja määrätty, taikka joltakulta vaatii sitä veroa, tullia tahi ulostekoa, minkä tietää maksetuksi; niin pantakoon viralta ja julistettakoon sellaiseen virkaan vastedes mahdottomaksi. Jos hän sen tekee omaksi tahi toisen voitoksi; niin tuomittakoon korkeintaan

neljäksi vuodeksi kuritushuoneeseen sekä julistettakoon maan palveluksen vastedes mahdottomaksi.

566 §. Jos virkamies tahallansa tekee vääryyttä pyyhkimällä pois veroa, tullia tahi muuta yleistä ulostekoa, kun hän sitä joltakulta vaatii tahi ylöskantaa; niin pantakoon viralta tahi pidätettäköön viran toimittamisesta taikka vetäköön sakkoa. Jos hän tekee sen omaksi tahi kolmannen henkilön voitoksi; niin tuomittakoon korkeintaan kolmeksi vuodeksi kuritushuoneeseen ja julistettakoon maan palvelukseen vastedes mahdottomaksi.

567 §. Jos virkamies omistaa itsellensä tahi hukkaa kruunun taikka toisen omia rahoja tahi muita esineitä, jotka hän, virkansa nojassa, on vastaanottanut hoidettavikseen, tehdäkseen niistä tiliä tahi niitä säilyttääkseen; niin tuomittakoon sellaisesta kavalluksesta kuritushuoneeseen tahi vankeuteen korkeintaan neljäksi vuodeksi sekä julistettakoon sellaiseen virkaan, taikka, jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat, maan palvelukseen vastedes mahdottomaksi. Jos hän kykenee heti korvaamaan mitä hän on anastanut tahi hukannut, taikka panemaan siitä sellaisen vakuuden, ettei hänen rikoksestaan voi syntyä mitään vahinkoa; niin pantakoon viralta, ja, jos rikos sen ansaitsee, julistettakoon sellaiseen virkaan vastedes mahdottomaksi. (Katso 568 §:ää.)

568 §. Jos 567 §:ssä mainittu virkamies on koettanut väärillä tileillä tahi kirjoilla salata anastamisensa, niinkuin: jos hän on jättänyt kertyneitä varoja niihin merkitsemättä, taikka merkinnyt ne suorittamattomiksi, taikka jos hän on laskuihinsa kirjoittanut ulosmaksuja, joita ei ole tehty: taikka jos hän on vajauksen salaamiseksi saattanut hukkaan jonkun asiakirjan, tahi antanut esiin kuitenkin tahi muun tililaskuun kuuluvan liitekirjan, minkä tiesi vääräksi, taikka jos hän on harjoittanut muuta sellaista vilppiä; niin tuomittakoon, vaikka hän korvaakin mitä on kavaltanut, taikka antaa siitä vakuuden, korkeintaan kahdeksitoista vuodeksi kuritushuoneeseen sekä julistettakoon maan palvelukseen vastedes mahdottomaksi.

569 §. Jos esimies tahallansa viettelee käskynsä alaisen virkamiehen virkarikokseen tahi -virheeseen; niin rangaistakoon yllyttäjänä siihen. Jos hän tietää että hänen käskynsä alaisella virkamiehellä on virkarikos tahi -virhe hankkeissa, mutta ei koeta sen toimeenpanemista estää; niin tuomittakoon sakkoon taikka viran toimittamisesta pidätettäväksi, taikka, jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat, pantavaksi viralta pois.

570 §. Jos esimies käskynsä alaiselta virkamieheltä ottaa velaksi sellaisia varoja, mitkä hän tietää tuolle toiselle viran takia uskotuiksi; silloin olkoon laki niinkuin 569 §:ssä sanotaan. Jos ylöskantolaitoksen esimies käskynsä alaiselta virkamieheltä tahi tilintekijältä ottaa rahaa velaksi; niin rangaistakoon, vaikka velaksi otettu raha ei kuulunutkaan ylöskantoon, sakolla taikka pidätettäköön viran toimittamisesta.

571 §. Jos virkamies, jonka vaarinpidon alaisena on kanava, sulkulaitos, taikka muu sellainen vesirakennus, taikka rautatie, taikka telegrafilaitos, tahallansa laiminlyö mitä hänen tulee vaarinottaa onnettomuuksien ehkäisemiseksi, jotta sen takia helposti voi tulla vahinkoa; niin hän tuomittakoon viralta pois. Jos tuli vahinkoa; silloin rikollinen sitä paitsi rangaistakoon niinkuin 40 luvussa sanotaan ja julistettakoon sellaiseen virkaan tahi maan palvelukseen vastedes mahdottomaksi. Jos hän tavataan sellaisesta laiminlyömisestä varomattomuutensa tahi huolimattomuutensa takia; niin tuomittakoon sakkoon tahi pidätettäväksi viran toimittamisesta taikka pantavaksi viralta, sekä, jos tulee vahinkoa, sen ohessa 40 luvussa säädettyyn rangaistukseen. Jos hänen huolimattomuutensa viimeksimainitussa tapauksessa oli törkeä; niin syyllinen pitää sitä paitsi julistettaman samallaiseen virkaan vastedes mahdottomaksi.

572 §. Jos virkamies tahallansa virassansa rikkoo muulla tavalla, kuin mitä edelläpäin tässä laissa tahi tässä luvussa on sanottuna, ja jos hän tekee sen omaksi tahi toisen voitoksi, taikka toista vahingoittaakseen; niin pantakoon viralta ja, jos hänen rikoksensa sen ansaitsee, julistettakoon samalla sellaiseen virkaan vastedes mahdottomaksi. Ellei

hänen tekonsa lähtenyt mainituista vaikuttimista, mutta jos hän kumminkin rikkoi tahalliansa; niin tuomittakoon pidätettäväksi viran toimittamisesta taikka sakkoon.

573 §. Jos virkamies osottaa taitamattomuutta, huolimattomuutta, taikka varomattomuutta virassansa, ja jos ei ole erittäin säädetty, miten sellainen hairaus on sovitettava: taikka jos hän väkeväin juomain tahi muun sellaisen juovuttavan aineen päihdyttämänä on virkansa toimissa; niin rangaistakoon sakolla tahi pidätettäköön viran toimittamisesta, taikka, jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat, pantakoon viralta pois. Jos seikat ovat erinomaisen lieventävät; niin sopii syyllistä varoittaa ja hänet rangaistuksesta vapauttaa.

574 §. Jos virkamies, ilman lupaa tahi estettä ilmoittamatta, on ollut poissa virkansa toimittamisesta eikä häntä ole voitu tavata kutsuttavaksi tahi noutaa virkaansa toimitamaan: ja jos hän ei tule kahden kuukauden kuluessa siitä kuin hän virallisissa lehdissä on kolmasti manattu; niin tuomittakoon viralta pois.

575 §. Jos virkamies tuomitaan rangaistukseen 550, 551, 553, 555, 560 tahi 561 §:n jälkeen; niin hänet sopii myöskin, jos hänen rikoksensa sen ansaitsee, julistaa sellaiseen virkaan, kuin se on, minkä toimittamisessa hän on rikkonut, taikka, jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat, maan palvelukseen vastedes mahdottomaksi.

576 §. Jos se, mitä 40 luvussa säädetään valtion kavana- tahi sulkulaitoksista, taikka muista sellaisista vesirakennuksista, taikka rautatielaitoksista, pitää, esivallan määräyksen jälkeen, sovellettaman samallaisiin yhdyskuntain, yhtiöin tahi yksityisten henkilöin omistamiin laitoksiin; niin näitäkin laitoksia varten asetettuja henkilöitä rangaistakoon sellaisista rikoksista, joista puhutaan 571 §:ssä, samassa §:ssä säädettyin perustusten mukaan. Jos joku heistä törkeällä huolimattomuudellaan on ollut synnä mainittuun rikokseen; niin rikollinen julistettakoon vastedes mahdottomaksi sellaiseen yleiseen toimeen, mutta, jos rikos on tehty tahallisesti, mahdottomaksi maan palvelukseen.

577 §. Jos joku 576 §:ssä mainittu henkilö tuomitaan pidätettäväksi määräajan virkansa toimittamisesta, tai pantavaksi viralta pois, taikka jos hänet julistetaan johonkin nimitettyyn virkaan vastedes mahdottomaksi: ja jos se, jonka tulee saattaa hänet virasta eroon, ei heti, sittenkun päätös on tullut lailliseen voimaan, anna häntä siitä erottaa; niin rangaistakoon sakolla tai korkeintaan kahden kuukauden vankeudella. Jos joku asettaa syyllisen sellaiseen virkaan, jossa häntä ei saada käyttää: taikka sen, joka on pantu viralta pois, kohta jälkeinpäin samallaiseen virkaan; niin olkoon sama laki.

578 §. Erinäisistä virkarikoksista ja -hairauksista on säädettyä muualla tässä laissa.

46 Luku.

Luvattomasta puolustuslaitosten kuvaamisesta, sekä siitä, jonka hallussa on rahantekokaluja ja muuta senkaltaista.

579 §. Joka ilman esivallan lupaa kuvaa linnoituksen, taikka julkaisee piirroksen sellaisesta puolustuslaitoksesta, tuomittakoon enintään kahdensadan markan sakkoon taikka korkeintaan neljäkymmenen päivän vankeuteen.

580 §. Jos sattuu niin, että joku, jolle esivallalta ei ole sitä kirjallisesti antanut toimeksi, valmistaa, taikka sellaisen toimen saatuansa luonansa pitää, tai sivulliselle henkilölle antaa leimasimen, merkkiraudan, kaavan tai muun rahan tai rahasta käyvän setelin valmistamista, taikka karttamarkin, kirjemerkin, tullileiman, kontrollimerkin, tai muun sellaisen yleisen vapaamerkin valmistamista tai kiinnittämistä varten tehdyn välikappaleen; niin syyllinen rangaistakoon, ellei hän itsestänsä ole hävittänyt tai tehnyt kelvottomaksi mitä oli valmistanut, enintään kolmensadan markan sakolla. Jos joku, ilman sellaista tilausta, ottaa sellaisesta välikappaleesta jälkipainoksen, taikka toimittaa siihen jotakin painettavaksi: taikka jos joku esivallan tilauksen saatuansa, jättää sivulli-

selle henkilölle jälkipainoksen siitä tahi mitä siihen on painettu; niin olkoon sama laki.

581 §. Jos joku valmistaa tahi levittelee sellaista painotuotetta, mikä on rahasta käyvän setelin näköinen: taikka jos joku valmistaa sellaista tuotetta varten leimasimen, merkikiraudan, kaavan tahi jonkun muun välikappaleen; niin vetään sakkoa enintään sataviisikymmentä markkaa.

582 §. Jos joku tuomitaan rangaistukseen tämän luvun jälkeen; niin oikeus voi, tutkinnon jälkeen, julistaa piirroksen, leimasimen, merkikiraudan, kaavan, tahi muun sellaisen välikappaleen, taikka mitä niillä on valmistettu, menetetyiksi, olkootpa ne syyhyn tuomitun taikka toisen henkilön omat.

47 Luku.

Luvattomista arpajaisista ja peleistä; niin myös luvattomasta oleskelemisesta ravintolassa, ynnä muusta.

583 §. Jos joku panee toimeen arpajaiset, joissa on voittona rahaa ynnä tavaroita taikka paljaastaan rahaa: taikka jos joku myöpi arpoja sellaiseen yritykseen; niin rangaistakoon sakolla. Jos seikat ovat erinomaisen raskauttavat; niin tuomittakoon sakkoa aina neljäätuhanteen markkaan saakka. Jos joku panee toimeen tavara-arpajaiset, vaikka hänellä ei ole siihen laillista lupaa; niin rangaistakoon korkeintaan kahdensadan markan sakolla.

584 §. Jos joku Suomenmaassa myö arpoja ulkomaisiin arpajaisiin, olkootpa minkäläatuiset hyvänsä, taikka jos joku muulla tavalla edistää ulkomaisten arpain myöntiä; niin tuomittakoon vetämään sakkoa vähintään neljäsataa ja enintään neljätuhatta markkaa.

585 §. Jos joku pitää huoneita tahi seuroja, joissa yleisesti harjoitetaan uhkarohkeata peliä rahan tahi rahavarvon päältä; niin rangaistakoon sakolla aina neljäätuhanteen markkaan saakka taikka vankeudella, kumminkaan ei päälle kahden vuoden. Jos joku muuten panee uhkarohkean pelin toimeen; niin rangaistakoon enintään viidensadan markan sakolla: ja kaikissa näissä tapauksissa sopii, oikeuden

tutkinnon mukaan, tuomita se raha menetetyksi, mikä tava-
taan pelipöydältä tahi pelipankista, olkoonpa se syyhyn tuo-
mitun taikka jonkun toisen omaa. Jos isäntä sallii ravinto-
lassaan tahi hoitamassaan yleisessä kokoontumispaikassa sel-
laista peliä; niin kärsiköön hänkin sanotun sakon, ja, jos
hän sallii sitä uudestaan, menettäköön sen lisäksi oikeutensa
sellaiseen elinkeinon harjoittamiseen, taikka julistettakoon, jos
hän pitää sitä vaan arennilla, mahdottomaksi sellaisen elin-
keinon harjoittamiseen. Jos joku panee toimeen pelin, mikä
ei ole uhkarohkeata, kadulla, torilla taikka muussa sellaisessa
yleisessä paikassa; niin tuomittakoon vetämään sakkoa enin-
tään sata markkaa.

586 §. Jos anniskelu- tahi yleisen huvittelupaikan
isäntä kielletyllä ajalla päästää sisään jonkun muun, kuin
ruokavieraansa tahi matkustajan, jolle hän antaa majaa; niin
tuomittakoon vetämään sakkoa enintään sata markkaa.

587 §. Jos joku, ilman lupaa, kasarmissa, leirissä, tahi
sotalaivastolla pitää kaupaksi ruoka- tahi juomatavaroita;
niin tuomittakoon vetämään sakkoa enintään viisikymmentä
markkaa, ja tavaransa olkoot menetetyt. Jos sotakauppi
sitä tekee muussa kuin päällystön hänelle osottamassa pai-
kassa; niin olkoon sama laki. Erittäin on säädettyinä ran-
gaistuksia sille, joka tavataan luvattomasta väkevään juomain
myömisestä.

48 Luku.

Juoppoudesta, kerjuusta ja muusta senkaltaisesta.

588 §. Jos joku on nauttinut päihdyttävää juomaa tahi
muuta sellaista ainetta niin liiallisesti, että hän selvästi voi-
daan nähdä juopuneeksi, ja jos hän siinä tilassa tavataan
kadulta, tieltä, taikka muusta yleisestä paikasta, taikka on
läsnä yleisessä toimituksessa, tahi seurassa; niin tuomitta-
koon, juopumuksesta, vetämään sakkoa enintään viisikym-
mentä markkaa, mutta, jos hän on jälleenlangennut, aina
sataan markkaan saakka.

589 §. Jos joku tyrkyttää toiselle tahi viettelee tämän nauttimaan päihdyttävää ainetta, niin että tuo toinen siitä juopuu: taikka jos hän sillä tavoin menettelee sen kanssa, joka ennestään jo on juopuneena; niin hänen rangaistuksensa olkoon sakkoa enintään kuusikymmentä markkaa.

590 §. Jos joku anniskelupaikassa on siihen määrään juopunut, että siitä on vaaraa hänelle itselleen taikka toiselle henkilölle, ja ellei isäntä häntä hoida, kunnes juopumus on mennyt; niin isäntä rangaistakoon enintään kahdensadan markan sakolla. Jos sellaisen paikan isäntä antaa juovuttavaa ainetta sille, joka ennestään on juopuneena, tahi nähtävästi on alaikäinen; niin olkoon sama laki.

591 §. Jos joku ottaa kerjäämisen tavakseen: taikka jos joku kerjää kadulla, tiellä tahi yleisessä paikassa: taikka jos hän lähettää tahi saattaa lapsen kerjäämään: taikka ei vakaasti koeta estää kerjäämästä sitä, joka on hänen käskynsä alaisena; niin tuomittakoon vankeuteen, kumminkaan ei päälle neljäkymmenen vuorokauden. Jos hän on todellisessa hädässä, ja jos vaivaishoito hänen kotopaikassaan ei ajoissa voi hänen hätäänsä poistaa; niin pääsköön rangaistuksesta.

592 §. Joka yleiseltä vaivaishoidolta nauttii apua, vaan sittenkin laiskuudesta ei taivu tekemään sellaista vaivaishoitohallituksen hänen toimeentulokseen osottamaa tahi hoitolaitoksessa hänelle antamaa työtä, mihin hän kykenee, rangaistakoon korkeintaan kahdenkymmenen päivän vankeudella.

49 Luku.

Siitä, joka hallussansa pitää laitonta mittaa tahi painoa, taikka tiirikkaa.

593 §. Jos joku siinä paikassa, missä harjoitetaan kauppaa taikka muuta ostoa tahi myöntiä, pitää pituus-, astia- tahi painomittaa, joka on kruunaamaton, taikka jota ei lailliseen aikaan ole uudestaan kruunattu; taikka sellaista, jonka käyttäminen siinä kaupassa on kielletty; niin menet-

täköön sen ja vetäköön sakkoa enintään viisikymmentä markkaa. Jos hän käyttää sitä kaupassa; niin rangaistakoon, vaikka hän ei ole sillä ketään pettänytkään eikä yrittänyt pettämään, enintään kolmensadan markan sakolla taikka vankeudella, kumminkaan ei päälle kahdenkymmenen päivän.

594 §. Jos seppä, ilman sen antamaa lupaa, jolla on oikeus avata lukko, valmistaa siihen avaimen, taikka sen aukasee; niin rangaistakoon enintään viidensadan markan sakolla. Jos hän uskoo tiirikan tahi avaimen, jota käytetään tiirikan asemesta lukkojen avaamiseen, sille henkilölle, jota hänen syystä olisi pitänyt epäillä; niin olkoon sama laki. Jos hän varjelee huonosti tiirikkansa tahi vastamainitun avaimensa; niin tuomittakoon vetämään sakkoa enintään sata markkaa.

595 §. Jos irtaimen henkilön hallusta tavataan tiirikka tahi sellainen avain, jota tiirikan asemesta käytetään lukkojen avaamiseen; niin hän rangaistakoon enintään kolmensadan markan sakolla taikka vankeudella, kumminkaan ei päälle kahdenkymmenen päivän. Jos palkollinen tavataan ilman isäntänsä lupaa hallussaan pitämästä tiirikkaa tahi väärää avainta, taikka isännän huostassa olevan lukon varsinaista avainta; niin olkoon sama laki.

50 Luku.

Palovaarain ehkäisemiseksi annettuun ohjeiden rikkomisesta.

596 §. Jos joku kaupungissa tahi kylässä taikka toisen erillensä olevassa talossa tahi rakennuksessa itse vie taikka sallii toisen viedä kynttilän ilman lyhtyä, tahi tulen ulos, taikka ulkokuoneeseen tahi ullakkoon, taikka muuhun huoneeseen, missä tavallisesti säilytetään tulenarkaa tavarata, taikka jos hän asettaa kynttilän liki seinää: taikka tekee tulen uuniin tahi liedelle ja jättää sen hoitamatta: taikka polttaa kynttilätä vuoteensa ääressä ja nukkuu sitä sammuttamatta: taikka tupakoi ladossa tahi rehuhuoneessa, taikka muussa senkaltaisessa paikassa: taikka jos hän tavataan muuten hoitavaksi tulta tahi tulenarkaa ainetta niin huonosti, että tulipalo siitä

voi helposti syntyä; niin rangaistakoon enintään viidenkymmenen markan sakolla. Jos joku menettelee sillä tavalla omassa erillänsä olevassa talossaan tahi rakennuksessaan, joka on palovahingolta vakuutettu: taikka jos se tapahtuu laivassa, jossa on ihmisiä, taikka joka on satamassa; niin olkoon sama laki.

597 §. Joka kaupungissa tahi kylässä jättää savutorvensa oikeaan aikaan puhdistuttamatta: taikka tekee tahi teettää tulen tulisijalle, minkä hän itse on huomannut taikka katselmusmiehet ovat katsoneet tulenvaaralliseksi, hän rangaistakoon enintään kuudenkymmenen markan sakolla. Jos hän tekee sen muualla sellaisessa rakennuksessa, joka on palovahingolta vakuutettu, taikka joka hänellä on vuokralla tahi lainana; niin olkoon sama laki.

598 §. Joka kaupungissa luvattomasti rakentaa uuden tulisijan ja käyttää tahi antaa toisen käyttää sitä, taikka luvattomasti muuttaa vanhan tulisijan toiseen paikkaan, tuomittakoon enintään viidenkymmenen markan sakkoon.

599 §. Jos joku ei pidä määrättyjä palokaluja, taikka jos hänen palokalunsa eivät ole täysilukuiset, tahi käytettävässä kunnossa; niin tuomittakoon enintään kuudenkymmenen markan sakkoon.

600 §. Jos joku rikkoo tulitikkujen valmistamisesta tahi varastossapidosta lähteväin vahinkoin ehkäisemiseksi annettuja ohjeita; niin rangaistakoon enintään kolmensadan markan sakolla.

601 §. Joka luvattomasti valmistaa ruutia tahi muuta sellaista räjähdysainetta, tuomittakoon enintään viidensadan markan sakkoon. Jos joku ilman lupaa pitää sellaista ainetta kaupaksi; niin hänen rangaistuksensa olkoon sakkoa enintään kaksisataa markkaa. Jos joku laiminlyö varovaisuuden ruutia tahi muuta sellaista räjähdysainetta luvan perästä valmistettaessa, kuljettaessa tahi varastossa pidettäessä ja siihen pantaessa: taikka jos hän sellaista ainetta valmistaa, tahi panee varastoon muussa kuin sitä varten osoitetussa paikassa; niin rangaistakoon enintään neljänsadan markan sakolla.

602 §. Jos joku säilyttää muita tavaroita tahi varastoja, jotka helposti saattavat syttyä tahi räjähtää, sellaisessa paikassa, että siitä voi syntyä vahinkoa: taikka jos joku sellaisia tavaroita kuljetettaessa laiminlyö varovaisuuden; niin tuomittakoon vetämään sakkoa enintään kolmesataa markkaa.

603 §. Joka luvattomasti ampuu tahi polttaa ilotulitusta jonkun rakennuksen tahi tulenarkojen esineiden vaarallisessa läheisyydessä, tuomittakoon enintään sadan markan sakkoon.

604 §. Jos joku tekee tulen metsään tahi kedolle ja jättää sitten sen tarkoin sammuttamatta; niin tuomittakoon vetämään sakkoa enintään sata markkaa. Jos joku panee kasken palamaan noudattamatta laissa säädettyjä varokeinoja: taikka jos hän hoitaa kaskivalkeata huonosti; niin rangaistakoon enintään kolmensadan markan sakolla.

51 Luku.

Kalastuksen ja metsästyksen järjestämiseksi annettu sääntöjen rikkomisesta.

605 §. Joka kalastuksessa käyttää luvatonta pyydystä, taikka pyytää luvattomalla tavalla, taikka rauhoitusaikana pyytää silloin rauhoitettua kalalajia, hän tuomittakoon enintään sadan markan sakkoon.

606 §. Jos joku myö tahi pitää kaupaksi pieniä kalansikiöitä, joita hän ei voi todistaa luvallisesti pyydytyksi; niin rangaistakoon enintään viidenkymmenen markan sakolla.

607 §. Jos joku kalarantaan niin likelle vettä, että vesi voi sen viedä, panee jotakin, mikä voi toisen haitaksi matkaansaattaa veden mataloitumista taikka salpaantumista; niin tuomittakoon vetämään sakkoa enintään viisikymmentä markkaa. Jos joku tahallansa mataloittaa kalavettä; hän rangaistakoon niinkuin 454 §:ssä sanotaan.

608 §. Jos vesilaitoksessa ei pidetä arkkua, jonka kautta kareet estetään pääsemästä veteen; niin laitoksen omistaja tahi hoitaja tuomittakoon vetämään sakkoa enintään

sata markkaa. Ellei vesilaitoksen sulkulautaa pidetä määrättynä aikana avoinna; niin olkoon sama laki.

609 §. Joka muulla tavalla luvottomasti sulkemalla nostaa vettä, taikka johtaa virta- tahi järviseden entiseltä sijaltaan tahi entisestä syvyydestään pois, hän tuomittakoon enintään sadan markan sakkoon. Jos joku sulkee valtaväylän siitä, mistä se on pidettävä avoinna; niin olkoon sama laki. Jos joku tekee jonkun tässä §:ssä mainitun rikkomuksen, saattaakseen itsellensä toisen kalastusta, taikka pidättääkseen kaloja toisen kalavedestä; silloin olkoon laki niin- kuin 439 §:ssä sanotaan.

610 §. Joka yksityisen eläintarhan ulkopuolella pyytää hirviä tahi majavia, tuomittakoon enintään sadan markan sakkoon. Jos hän saa kiinni, haavoittaa tahi tappaa jonkun mainituista eläimistä; niin rangaistuksensa olkoon sakkoa enintään kolmesataa markkaa. (Katso 615 §:ää.)

611 §. Jos joku rauhoitusaikana pyytää muuta hyödyllistä otusta; niin rangaistakoon enintään kolmenkymmenen markan sakolla. Jos hän saa kiinni, haavoittaa tahi tappaa sellaisen otuksen: taikka jos hän vahingoittaa tahi hävittää sen munia tahi sikiöitä; niin rangaistuksensa olkoon sakkoa enintään kuusikymmentä markkaa. (Katso 615 §:ää.)

612 §. Jos joku vahingoittaa laululintusten, taikka ruoaksi kelpaavien rauhoittamattomain vesi- tahi merilintuin munia tahi poikasia; niin tuomittakoon enintään kahdenkymmenen markan sakkoon. (Katso 615 §:ää.)

613 §. Jos joku virittää keihään tahi ampuma-aseen, taikka käyttää saksia, permeä, kuoppaa tahi muuta sellaista metsästyskalua, joka ihmisille tahi kotoeläimille on hengenvaarallinen, ja jos hän ei ole siitä kuuluttanut tahi on muuten ollut noudattamatta, mitä sellaisia tapauksia varten on erittäin säädettyä; niin rangaistakoon enintään kuudenkymmenen markan sakolla. Jos sellaista metsästyskeinoa käytetään rauhoitusaikana sellaisten eläinten pyytämiseksi, jotka silloin ovat rauhoitetut; niin rangaistus olkoon sakkoa enintään sata markkaa. Jos se tapahtuu, mihin aikaan hyvänsä, sellaisessa

paikassa, missä ihmisiä asuu tahi usein liikkuu; niin tuomittakoon sakkoa aina kolmeensataan markkaan saakka. (Katso 615 §:ää.)

614 §. Jos joku metsästää koiralla, milloin koiraa ei saada metsästykseseen käyttää; niin rangaistakoon enintään viidenkymmenen markan sakolla. (Katso 615 §:ää.)

615 §. Jos joku 610, 611, 612, 613 tahi 614 §:ssä mainittu väärinteko tapahtuu toisen metsästysalueella; silloin olkoon myös laki niinkuin 38 luvussa sanotaan. Jos metsästysoikeuden haltija on tehnyt sanotun väärinteon; niin hänen silloin pyytämänsä otus pitää julistettaman menetetyksi.

616 §. Jos kellä rauhoitusaikana on rauhoitettua otusta, vaikka hän ei silloin ole metsästänyt; niin tuomittakoon enintään kuudenkymmenen markan sakkoon. Jos otus on luvallisena aikana pyydetty; niin hän olkoon rangaistuksesta vapaa.

52 Luku.

Hengenvaarallisen aineen luvattomasta luovuttamisesta toiselle; niin myös siitä, joka rikkoo kulkutaudin levenemistä ja muuta senkaltaista vastaan annettuja ohjeita.

617 §. Joka luvattomasti valmistaa, pitää kaupaksi, myöpi taikka muulla tavalla luovuttaa toiselle myrkkyä, tahi muuta sellaista ainetta, mikä suuressa määrässä on hengenvaarallista, hän tuomittakoon enintään viidensadan markan sakkoon. Jos apteekkari taikka joku muu, jolla on lupa elinkeinona antaa ulos sellaista ainetta, rikkoo mitä hänelle siinä kohden on myönnetty; niin rangaistakoon vähintäänkin viidenkymmenen markan sakolla ja julistettakoon, raskauttavammissa tapauksissa, sitä paitsi menettäneeksi oikeutensa sellaiseen elinkeinon, taikka, jos se on hänellä arennilla, mahdottomaksi sellaista elinkeinoa harjoittamaan.

618 §. Jos joku pitää kaupaksi ruokatavaraa, juomaa, tahi muuta sellaista tavaraa, minkä tietää pilaantuneeksi tahi muuten terveydelle vahingolliseksi; niin tuomittakoon sak-

koon, kumminkaan ei päälle kahdensadan markan. Ellei hän voinut tietää tavarata vahingolliseksi; niin hän pitää tuomittaman rangaistuksesta vapaaksi.

619 §. Jos joku rikkoo ohjeen, joka on annettu ihmisissä liikkuvan kulkutaudin estämiseksi tahi ehkäisemiseksi; niin rangaistakoon sakolla tahi korkeintaan yhden kuukauden vankeudella. Jos joku rikkoo ohjeen, joka on annettu kotoeläimissä liikkuvan kulkutaudin levenemistä vastaan; niin tuomittakoon enintään viidensadan markan sakkoon. Jos kulkutauti on levinnyt sellaisen rikkomisen kautta, joka on tehty tahallisesti taikka lähtenyt törkeästä huolimattomuudesta; niin rikollinen rangaistaan 40 luvun jälkeen.

620 §. Jos joku jättää ladatun ampuma-aseen sellaiseen paikkaan, missä lapset tahi muut henkilöt saattavat ymmärtämättömyydestä tehdä sillä vahinkoa; niin tuomittakoon enintään viidenkymmenen markan sakkoon.

621 §. Jos joku haudataan, ennenkun hän varmasti tiedetään kuolleen; niin siitä tuomitaan sakkoon tahi korkeintaan kahdeksi kuukaudeksi vankeuteen. Jos haudattu sen kautta sai kuoleman; niin tappaja rangaistaan 24 luvun jälkeen.

53 Luku.

Turvallisuutta varten yleisellä tiellä annettu ohjeiden rikkomisesta, ynnä muusta.

622 §. Jos joku kaupungissa tahi kylässä, taikka yleisellä tiellä johtaa tahi panee toimeen jotakin rakennustyötä, kaivon-, sillan- tahi tientekoa, taikka muuta senkaltaista työtä, eikä ryhdy sopiviin varokeinoin poistaaksensa muille sen kautta syntyvää vaaraa; niin tuomittakoon enintään sadan markan sakkoon.

623 §. Enintään sadan markan sakkoon tuomittakoon sekin, joka yleisellä kadulla, torilla tahi tiellä, taikka kartanolla tahi muussa sellaisessa paikassa, missä tavallisesti liikkuu ihmisiä, jättää kellarin, kaivon, kuopan, taikka muun

sellaisen aukon tahi jyrkanteen peittämättä, aitaamatta tahi silmälläpitämättä, niin että muille syntyy siitä vaara.

624 §. Jos yleisellä kadulla tahi tiellä olevassa sillassa tahi rummussa, tahi tien syrjässä olevassa käsipuussa ilmestyy vika, niin että siitä on kulkeville vaaraa, ja jos vikaa ei korjata niin pian kuin mahdollista on: taikka ellei yleisellä tiellä olevaan lossiin tahi lauttasiltaan tullutta vaarallista vikaa korjata: taikka ellei talvitietä panna viemään siihen ilmestyneen avannon tahi railon ohi, taikka siltaa tehdä sen yli; niin hän, jonka tulee pitää ne kunnossa, vetäköön sakkoa enintään sata markkaa. Jos se, jonka tulee pitää lossi tahi lauttasilta toimessaan, jättää sen siksensä; niin olkoon sama laki.

625 §. Jos joku vuokraa vastaan palvelee ihmisiä höyryaluksella, jota katselmusmiehet eivät ole siihen hyväksyneet: taikka jos joku ottaa sellaiseen hyväksytyyn laivaan useampia matkustajia, kuin mitä katselmusmiehet ovat arvanneet sen sietävän; niin syyllinen rangaistakoon enintään neljänsadan markan sakolla.

626 §. Jos joku rikkoo niitä säännöksiä vastaan, jotka ovat annetut laivain yhteentörmäysten estämiseksi ulapalla tahi virrassa; niin tuomittakoon enintään viidensadan markan sakkoon.

627 §. Joka yleiseen katuun, toriin tahi tiehen päin, missä silloin tahi tavallisesti on ihmisiä, taikka sinne viskaa, kaataa, ripustaa tahi pystyttää jotakin sillä tavalla, että ihmiset saattavat siitä saada vahinkoa tahi tulla ryvetyiksi, taikka että joku rakennus tahi aitaus voi siitä ryvettyä, hän rangaistakoon enintään viidenkymmenen markan sakolla. Jos rauhan rikkominen tapahtuu vastamainitulla tavalla; silloin olkoon laki niinkuin 29 luvussa säädetään.

628 §. Jos joku luvottomasti asettaa tahi laskee jotakin yleiselle kadulle, torille tahi tielle, niin että liike siitä estyy: taikka jos se, jonka asiana olisi ollut poistaa este, jättää sen paikalleen; niin tuomittakoon enintään viidenkymmenen markan sakkoon.

629 §. Jos joku avaa toisen portin tahi veräjän, ja jättää sen sulkematta; niin rangaistakoon, jos asianomistaja tekee siitä syytteen tahi ilmiantaa asian syytteesen pantavaksi, enintään kahdenkymmenen markan sakolla.

630 §. Jos joku ajaa tahi ratsastaa hurjasti yleisellä kadulla, torilla tahi tiellä, kaupungissa tahi kylässä: taikka jos joku sellaisella paikalla ratsastaen tahi ajaen opettaa hevosta; niin rangaistakoon enintään viidenkymmenen markan sakolla.

631 §. Jos joku ilman silmälläpitoa jättää kadulle, torille tahi tielle, kaupunkiin tahi kylään, hevosen tahi muun eläimen, joka potkimalla, pilttoutumalla tahi muulla tavalla saattaa vahingoittaa ihmisiä; niin rangaistakoon enintään viidenkymmenen markan sakolla.

632 §. Jos kesytöntä tahi raivokasta eläintä pidellään huolimattomasti; niin syyllinen tuomittakoon vetämään sakkoa aina sataan markkaan saakka, ja eläin on tapettava.

633 §. Jos joku, ilman pakkoa, härsyttää koiran ihmisten taikka ajoneuvoin eteen valjastetun juhdan päälle; niin rangaistakoon enintään sadan markan sakolla.

J. D. Dahl.

A. Grotenfelt.

G. Ehrström.